

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Spolky na území České republiky: zkušenosti s právní
úpravou spolku Pionýr**

Zita Kovandová

© 2019 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zita Kovandová

Hospodářská a kulturní studia

Název práce

Spolky na území České republiky: zkušenosti s právní úpravou spolku Pionýr

Název anglicky

Associations in the Czech Republic: experience with legislation of Pionýr association

Cíle práce

1. Porovnání právní úpravy občanských sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů s právní úpravou spolků v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku.
2. Vytipování problémů, které vznikly v souvislosti s přechodem na novou právní úpravu.
3. Zpracování konkrétních změn u spolku Pionýr při přeměně z občanského sdružení na spolek zapsaný v rejstříku spolku.

Metodika

V teoretické části budou použity tyto metody: metoda literární rešerše, metoda komparativní a metoda výkladu práva. Metodou komparativní se bude pracovat při porovnání právní úpravy občanských sdružení v zákoně o sdružování občanů s právní úpravou spolku v občanském zákoníku. Metoda výkladu práva bude použita zejména při řešení problémů občanských sdružení souvisejících s přechodem na novou právní úpravu spolku.

Praktická část bude zpracována pomocí metody analytické, případové studie a dotazníkového šetření. Bude s nimi pracováno na konkrétním případě spolku Pionýr, dříve občanské sdružení.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

občanské sdružení, spolek, pobočný spolek, Pionýr, občanský zákoník, spolkové právo, sdružovací právo

Doporučené zdroje informací

- BENÁK, Jaroslav. Dopad účinnosti NOZ na občanská sdružení. Časopis pro právní vědu a praxi. 2013, (3), s. 337-341. ISSN 1210-9126.
- BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. Jak na spolkový rejstřík. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1.
- ČERNÝ, Petr. Zákon o sdružování občanů: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8.
- HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. Spolky a spolkové právo. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7.
- KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. Úskalí spolkového práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2.
- PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. Občanský zákoník: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1.
- RONOVSKÁ, Kateřina. Spolky „po novu“. Bulletin advokacie. 2014, (6), s. 36-37. ISSN 1210-6348.
- RONOVSKÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8.
- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
-

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 7. 11. 2018

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2018

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 18. 11. 2018

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Spolky na území České republiky: zkušenosti s právní úpravou spolku Pionýr" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 12. 3. 2019

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Jitce Mráčkové, CSc. za cenné rady, věcné připomínky, trpělivost a odborné vedení při vypracovávání této bakalářské práce.

Spolky na území České republiky: zkušenosti s právní úpravou spolku Pionýr

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá právní úpravou spolků na území České republiky. Pozornost je věnována především změnám spojenými s přeměnou občanských sdružení na spolky a přeměnou organizačních jednotek občanských sdružení na pobočné spolky. V tomto kontextu jsou porovnávány právní úpravy v zákoně o sdružování občanů s občanským zákoníkem. Zaměřuje se převážně na změny, které musely být provedeny, aby občanská sdružení mohla pokračovat dále ve své činnosti. V praktické části jsou tyto změny ukázány na konkrétním spolku Pionýr, z. s. Zkušenosti s právní úpravou spolků jsou zanalyzovány pomocí metody dotazníkového šetření.

Klíčová slova: občanské sdružení, občanský zákoník, Pionýr, pobočný spolek, sdružovací právo, spolek, spolkové právo

Associations in the Czech Republic: experience with legislation of Pionýr association

Abstract

This bachelor thesis deals with legislation of associations on the area of the Czech Republic. Attention is paid mainly to changes associated with transformation of civic associations into associations and transformation of organizational units of civic associations into branch associations. In this context, legislation in law of association is compared with legislation of Civil Code. It focuses predominantly on the changes that had to be done to let civic associations continue in their activities. In the practical part, these changes are shown on specific association Pionýr, z. s. Experience with legislation of associations are analysed by means of a method of questionnaire survey.

Keywords: civic association, Civil Code, Pionýr, branch association, law of association, association, federal law

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická východiska	13
3.1 K právní úpravě občanských sdružení	13
3.2 K právní úpravě spolků	13
3.3 Porovnání právní úpravy občanských sdružení s právní úpravou spolků	14
3.3.1 Struktura zákonů	14
3.3.2 Založení a vznik	15
3.3.3 Spolkový rejstřík	16
3.3.4 Účelové vymezení.....	19
3.3.5 Vnitřní organizace.....	20
3.3.6 Pobočný spolek	23
3.3.7 Členství	26
3.3.8 Daňová a účetní oblast	28
3.3.9 Zánik, zrušení a likvidace	30
3.4 Nutné změny pro přeměnu na spolek	30
3.4.1 Stanovy	31
3.4.2 Název	32
3.5 Závěr z teoretické části.....	33
4 Vlastní práce	35
4.1 Případová studie spolku Pionýr, z. s.	35
4.1.1 Charakteristika spolku	35
4.1.2 Historie spolku	36
4.1.3 Organizační struktura.....	36
4.1.4 Finanční situace	40
4.2 Změny u spolku Pionýr při přechodu na novou právní úpravu.....	42
4.2.1 Změna stanov a názvu.....	42
4.3 Dotazníkové šetření.....	43
4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření	44
4.3.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření	54
4.4 Závěr z praktické části	54
5 Výsledky a diskuse	56
5.1 Výsledky a diskuse z teoretické části.....	56
5.2 Výsledky a diskuse z praktické části.....	57

6 Závěr.....	59
7 Seznam použitých zdrojů	61
8 Přílohy	63
8.1 Příloha č. 1: Výkladové stanovisko č. 8 Expertní skupiny KANCL.....	63
8.2 Příloha č. 2: Stanovy Pionýra.....	65
8.3 Příloha č. 3: Úplný výpis ze spolkového rejstříku spolku Pionýr, z. s.....	90
8.4 Příloha č. 4: Dotazník.....	91

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Počet pobočných spolků spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017.....	38
Tabulka č. 2: Počet členů spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017	39
Tabulka č. 3: Rozložení aktiv a pasiv spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017 (v tis. Kč) .	40
Tabulka č. 4: Finanční situace spolku Pionýr v letech 2012-2017 (v tis. Kč).....	41

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj počtu členů spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017	39
Graf č. 2: Vývoj výsledku hospodaření spolku Pionýr, z. s. (v tis. Kč)	42
Graf č. 3: Délka působnosti spolků.....	44
Graf č. 4: Počet členů ve spolcích.....	45
Graf č. 5: Četnost pobočných spolků.....	45
Graf č. 6: Členění pobočných spolků.....	46
Graf č. 7: Vnímání současné právní úpravy spolků.....	47
Graf č. 8: Potřeba odborné právní pomoci při přeměně na spolek	47
Graf č. 9: Finanční situace po přeměně na spolek	48
Graf č. 10: Transformace na ústav nebo sociální družstvo.....	49
Graf č. 11: Způsob provedení změn ve stanovách.....	49
Graf č. 12: Způsob provedení změny názvu	50
Graf č. 13: Ovlivnění členské základy novou právní úpravou	51
Graf č. 14: Vnímání transparentnosti spolkového rejstříku.....	51
Graf č. 15: Spolupráce se sponzory po zápisu do spolkového rejstříku	52
Graf č. 16: Vedení účetnictví.....	53
Graf č. 17: Vedení „podvojného účetnictví“ z důvodu čerpání dotací	53

1 Úvod

Pro lidi je spolčování nedílnou součástí života už od počátku vývoje lidské společnosti. Lidé mají přirozenou potřebu sdílet své zájmy s někým, kdo má zájmy stejné či podobné. Zpravidla, když něčeho nelze dosáhnout ze strany jedince, hledá jedinec někoho dalšího, kdo by se snažil cíle dosáhnout spolu s ním. V dnešní době spolky zastávají důležitou funkci ve společnosti. Jejich účelem jsou vzájemně prospěšné cíle, ty se týkají přímo členů spolků (spolek luštitelů křížovek, taneční soubor), nebo veřejně prospěšné cíle, které se soustředí na celou veřejnost (vzdělávací aktivity, spolek pořádající kulturní akce pro veřejnost).

Velký rozvoj občanská sdružení nastal po roce 1989 po pádu totalitního režimu, kdy měla možnost vznikat na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Tento zákon byl zrušen a 1. 1. 2014 nabyl účinnosti zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Tato změna způsobila, že z občanských sdružení se staly spolky. V rámci těchto okolností jim vznikla povinnost dát své věci do souladu s občanským zákoníkem. To se týkalo především úpravy stanov, kde musely být všechny potřebné náležitosti, dále také změna názvu. Z názvu musí být zřejmé, o jakou právnickou osobu se jedná. Zároveň se z organizačních jednotek občanských sdružení staly pobočné spolky.

Pro většinu občanských sdružení transformace neznamena nutně zásadní změny vnitřního uspořádání, protože právní úprava spolků v občanském zákoníku je z velké části v souladu s úpravou občanských sdružení. Nová právní úprava je mnohem podrobnější než předešlá a vzhledem k tomu, že většina ustanovení je dispozitivních, nepřinesla pro spolky nutnou zátěž.

Teoretická část bakalářské práce je zaměřena především na porovnání právní úpravy občanských sdružení s právní úpravou spolků. Právní úprava spolků v některých ohledech převyšuje právní úpravu občanských sdružení, zahrnuje v sobě podrobnější výklady, pracuje s novými pojmy.

V praktické části je pracováno se spolkem Pionýr, z. s. Tento spolek je stručně charakterizován, je nastíněn jeho historický vývoj a rozebrána organizační struktura. Dále jsou hledány souvislosti mezi transformací z občanského sdružení na zapsaný spolek a mezi finanční situací a členskou základnou. V kapitole 4.2 jsou uvedeny u tohoto spolku změny, které byly provedeny v návaznosti na účinnost občanského zákoníku. Praktická část je zakončena analýzou dotazníkového šetření.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zpracování problematiky spolků na území České republiky, se zaměřením na zkušenosti s právní úpravou spolku Pionýr, z. s. Jedním z dílčích cílů teoretické části je porovnat právní úpravu občanských sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů s právní úpravou spolků v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku. Zde je práce zaměřena jak na obsahovou část, tak i na strukturu zákonů. Dalším dílčím cílem je vytipování problémů, které vznikly v souvislosti s přechodem na novou právní úpravu.

V praktické části je cílem zpracování konkrétních změn u spolku Pionýr, z. s. při přeměně z občanského sdružení na spolek zapsaný ve spolkovém rejstříku. Kromě případové studie je součástí práce dotazníkové šetření, které se zaměřuje na spolky, které si prošly transformací z občanských sdružení. Cílem práce je vyhodnocení výsledků, které z dotazníkového šetření vzejdou a potvrdit či vyvrátit stanovené hypotézy.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části – teoretická východiska a vlastní část. V těchto částech bude dále pro přehlednost text rozdělen do jednotlivých kapitol a podkapitol.

Teoretická část bakalářské práce bude zpracována pomocí metody literární rešerše, metody komparativní a metody výkladu práva. Komparativní metoda bude použita při porovnání právní úpravy občanských sdružení v zákoně o sdružování občanů s právní úpravou spolku v občanském zákoníku a metody výkladu práva bude využito především při řešení problémů občanských sdružení při přechodu na novou právní úpravu spolku. Teoretická část bude zakončena závěrem, kde bude stručné shrnutí celé části.

V praktické části bakalářské práce budou ověřovány teoretické poznatky pomocí případové studie konkrétního spolku Pionýr, z. s. a prostřednictvím dotazníkového šetření, které se zaměří na spolky, které začaly svoji činnost jako občanská sdružení. Dotazník se bude zabývat spokojeností se současnou právní úpravou spolků a jejich vypořádáním se s transformací. Stejně jako teoretická část bude i praktická zakončena závěrem, kde bude shrnutí dané části.

Pro vypracování teoretické části budou nejdříve nashromážděny materiály, v první řadě odborná literatura, odborné články, judikatura a komentáře k jednotlivým zákonům. Vzhledem k tématu, které se váže úzce na území České republiky, budou prameny pro bakalářskou práci z české literatury. Následně budou materiály roztříděny podle kritérií aktuálnosti, relevance a důležitosti informací. To proběhne kvůli správnému použití pro stanovené téma práce a literární rešerši. Literární rešerše bude následně použita jak v teoretické, tak i v praktické části a umožní porozumění v dané oblasti tématu práce. Pro práci budou využity i internetové zdroje. Všechny zdroje budou sepsány a abecedně seřazeny na konci práce v samostatné kapitole.

V teoretické části budou využity metody kvalitativního charakteru, především metoda výkladu práva a literární rešerše. Dále bude v práci využita metoda komparativní, pomocí níž bude porovnávána právní úprava občanských sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů s právní úpravou spolků v zákoně č. 89/2012 Sb., občanském zákoníku. Právní úpravy budou porovnávány nejen obsahově, ale bude porovnána i jejich struktura a členění. Jedna z kapitol se bude věnovat spolkovému rejstříku, který ohledně spolků přinesl velkou změnu. V práci bude využito parafrází a citací, u nichž budou odkazy na zdroje umístěny vždy v poznámce pod čarou.

V praktické části bude pracováno s metodami kvalitativního i kvantitativního charakteru, konkrétně bude využita metoda analytická, případová studie a dotazníkové šetření. Budou ověřovány poznatky z teoretické části pomocí případové studie aplikované na spolku Pionýr, z. s. U spolku bude uvedena stručně historie, organizační struktura a finanční situace, kde bude pracováno s daty z výročních zpráv z období 2012-2017 a bude hledána spojitost s transformací z občanského sdružení na spolek. Důležité bude na tomto spolku ukázat, jaké provedl změny při přechodu na novou právní úpravu, tedy změnu názvu a stanov. Pomocí metody dotazníkového šetření budou osloveni funkcionáři těch spolků, které původně vznikly jako občanská sdružení, kritériem tedy bude vznik před rokem 2014. Dotazník bude vytvořen pomocí Google formuláře a pro dostačující počet odpovědí bude stanovena hranice 200 respondentů. Využity budou otázky alternativního, dichotomického a filtračního typu. Bude zjišťováno, zda jsou spolky spokojeny se současnou právní úpravou a jak se vypořádaly se změnami. Výsledná data budou analyzována, porovnána s poznatky z teoretické části a výsledek bude prezentován graficky s příslušným komentářem.

3 Teoretická východiska

3.1 K právní úpravě občanských sdružení

Občanská sdružení měla možnost vznikat na základě zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů (dále jen „zákon o sdružování občanů“), který byl přijat v roce 1989 po změně režimu. Tento zákon se netýká sdružování občanů v politických stranách a politických hnutích, v církvích a náboženských organizacích a společnostech, k výdělečné činnosti nebo k zajištění řádného výkonu určitých povolání. Občanským sdružením se rozumí samostatná právnická osoba.¹

V úvodním ustanovení tohoto zákona je odkazováno na ústavně zakotvené právo, v čl. 20 Listiny práv a svobod, svobodně se sdružovat bez povolení státního orgánu. Jde o právo politické, které má za úkol rozvíjet svobodnou demokratickou společnost a právní stát. Toto právo má každý, bez ohledu na věk nebo zda jde o fyzickou či právnickou osobu. Zařazení sdružovacího práva mezi práva politická je dáno historicky, jeho ochrana je rozšířena i na sdružení bez politického charakteru.²

3.2 K právní úpravě spolků

Zákon o sdružování občanů byl zrušen a nahrazen ustanoveními zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), který nabyl účinnosti 1. 1. 2014. Na základě přechodu na novou právní úpravu byl pojem občanské sdružení nahrazeno pojmem spolek.

Spolkem se rozumí právnická osoba a korporace, protože jde o společenství nejméně tří osob. Členství je dobrovolné a spolek sám o sobě je samosprávným subjektem, který je nezávislý na státu. Jeho účelem je naplňování společného zájmu, kvůli kterému byl založen. Zisk musí být použit dále k rozvoji spolku a naplňování účelu, pro který vzniknul.³

¹ § 1 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů

² ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8, s. 11-13.

³ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7., s. 3-5.

3.3 Porovnání právní úpravy občanských sdružení s právní úpravou spolků

Občanská sdružení při přeměně na spolky musela projít změnami, které vyplývají z občanského zákoníku. Tyto změny nemusí nutně znamenat zásadní změny vnitřního uspořádání, jako obměny stanov, protože úprava spolku ve velkém rozsahu koresponduje s úpravou občanských sdružení, a i přes podrobnou právní úpravu je většina ustanovení dispozitivních.⁴

Občanská sdružení se transformovala na spolky i bez podnětu z jejich strany.⁵ Stejným způsobem se z organizačních jednotek občanských sdružení oprávněných jednat svým jménem staly pobočné spolky.

3.3.1 Struktura zákonů

Zákon o sdružování občanů je oproti právní úpravě spolků v občanském zákoníku poměrně krátký, stručný a přehledný. Stručnost zákona pramení ze snahy, aby byl zákon k dispozici co nejdříve, aby bylo umožněno vznikat novým organizacím a zároveň bylo také usilováno o liberální úpravu, která by nikoho zbytečně neomezovala.⁶

Celý zákon o sdružování občanů má dohromady 22 paragrafů. Začíná úvodním ustanovením, pokračuje registrací a vznikem sdružení, zánikem sdružení, společným ustanovením, a končí přechodnými a závěrečnými ustanoveními.

V občanském zákoníku je spolek vymezen v první části, hlavy II., dílu 3, pododdílu 2, v § 214 až § 302, kde se věnuje problematice spolku mnohem podrobněji a komplexněji, než tomu tak bylo v zákoně o sdružování, kde byl pouhý právní základ. Věnuje se v něm mimo jiné i podrobně názvu, vnitřní struktuře, ustavující a členské schůzi, pobočným spolkům, organizaci, neplatnosti rozhodnutí orgánu, kontrolní a rozhodčí komisi, likvidaci, fúzi a rozdělení spolku.

Pro spolky je důležitá také i obecná úprava právnických osob, právnická úprava korporací a obecná ustanovení. To dokazuje, že spolkové právo patřilo a stále i patří do

⁴ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 109.

⁵ § 3045 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶ TELEČEK, Ivo. *Spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 1998. Právo a hospodářství (C.H. Beck). ISBN 80-717-9194-6, s. 38.

sféry práva soukromého a týká se vždy alespoň tří osob, které vede k založení spolku společný zájem.⁷

3.3.2 Založení a vznik

Založení a vznik spolku nejsou ty samé pojmy. Pro vznik je nutné spolek nejprve založit. Poté mohou zakladatelé nebo členové ustavující schůze podniknout další opatření pro jeho vznik. Rozdíly mezi občanským sdružením a spolkem v této oblasti je převážně u vzniku, protože založení u občanských sdružení nebylo vymezeno právním postupem.

3.3.2.1 Založení

Založení občanského sdružení nebylo vysloveně upraveno žádným postupem, kterého by se mělo striktně dodržovat. Zákon pojednává o stanovách sepsaných v písemné formě. K založení stačila neformální dohoda členů přípravného výboru, která spočívala v sepsání stanov a podání návrhu na registraci. Neuplatňoval se zde tedy § 19 starého občanského zákoníku, který stanovoval, že ke zřízení právnické osoby je třeba písemné smlouvy nebo zakládací listiny.⁸

Založení spolku je právně formulované v § 218 až § 221 v občanském zákoníku. Založení je možné provést dvěma způsoby. Buďto dohodou alespoň 3 zakladatelů o obsahu stanov nebo musí ustavující schůze spolku schválit návrh stanov. Zakladateli mohou být právnické i fyzické osoby bez věkového omezení. V případě nezletilosti či omezení ve svéprávnosti je však ale nutné zastoupení zákonným zástupcem, a to z důvodu nutnosti podání návrhu na zápis spolku do spolkového rejstříku. Na tuto činnost je potřeba být zletilý. Dohoda o obsahu stanov je smlouvou mezi zakladateli. Jelikož stanovy musí mít písemnou podobu, zakladatelé dají najevo svou vůli založit spolek tím způsobem, že se pod stanovy podepíší. Přípustná je i elektronická podoba s ověřenými elektronickými podpisy. Mimo to může být spolek založen i fúzí splynutím nebo rozdělením spolku se založením nového spolku.⁹

⁷ RONOVSÁ, Kateřina. Spolky „po novu“. *Bulletin advokacie*. 2014, (6), s. 36-37. ISSN 1210-6348.

⁸ ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8, s. 77.

⁹ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 280.

3.3.2.2 Vznik

O vzniku občanských sdružení pojednával § 6 v zákoně o sdružování občanů. Občanské sdružení se od ostatních právnických osob lišilo především vznikem. Pro jeho vznik se uplatňovalo registračního principu do rejstříku občanských sdružení, který byl pod vedením Ministerstva vnitra ČR. Registraci upravovaly § 7 až § 9 v zákoně o sdružování občanů. Vznik byl vázán tedy na registraci. Od okamžiku registrace, a tedy i vzniku, už jde o samostatné právní subjekty, které mají možnost vystupovat v právních vztazích. To představovalo problém, protože rejstřík nebyl veřejný, nedokládal tedy veřejně, která občanská sdružení registrovaná jsou.¹⁰

Vznikem spolku se zabývá § 226 a § 227 v občanském zákoníku. Ve všech možných situacích pro založení spolku vzniká spolek dnem zápisu do veřejného spolkového rejstříku, který má konstitutivní povahu. Zápisu do rejstříku je třeba i pro vznik pobočného spolku. Avšak zápis do spolkového rejstříku se netýká všech spolků. Výjimku tvoří např. honební společenstva, která mají v některých směrech specifickou úpravu.¹¹ Zápis může být proveden rejstříkovými soudy nebo zápisem notáře, což je novější institut pro zrychlení zápisů.¹² Výběr mezi těmito možnostmi je zcela ponechán na tom, kdo chce, aby byl zápis uskutečněn.

3.3.3 Spolkový rejstřík

Spolkový rejstřík představuje pro spolky velkou změnu. Zcela nahrazuje doposud vedený rejstřík občanských sdružení. Spolkový rejstřík vznikl 1. 1. 2014. Podklady pro jeho základ se převzaly z rejstříku občanských sdružení, který byl veden a spravován Ministerstvem vnitra ČR. Spolkové rejstříky jsou nyní pod vedením příslušných krajských soudů.

U občanských sdružení vzniklých před 1. 1. 2014 provádí zápis do spolkového rejstříku příslušné rejstříkové soudy, které provedou zápis samy na základě podkladů z Ministerstva vnitra ČR. Zápis byl tedy proveden i bez podnětu ze strany občanského sdružení. Pro založení spolku je ale od uvedeného data nutné nechat provést zápis

¹⁰ ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8, s. 77.

¹¹ KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskali spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 11-12.

¹² § 118 zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů

do spolkového rejstříku. Návrh je nutno podat u toho soudu, pod který spadá okresní nebo obvodní soud, kam patří uvedené sídlo spolku.¹³

Sjednocení evidence různých právních forem právnických osob byl jedním z cílů rekodifikace soukromého práva. To platí pro spolky, ale například politické strany, veřejné výzkumné instituce a církve a náboženské společnosti se stále evidují mimo veřejné rejstříky.

Jedním z podnětů pro zápis spolků do veřejného rejstříku byly i negativní zkušenosti konkrétních spolků s rozhodováním ministerstva v jejich neprospěch. Například když odmítala zaregistrovat ta sdružení, která chtěla naplňovat svoji činnost veřejně prospěšnými aktivitami, které tedy nebyly cíleny jen na členy sdružení (např. besedy pro veřejnost, vysazování stromků v parku).¹⁴

Další výhodou rejstříku je, že je veřejný, a proto jsou informace o spolku snadno dostupné. To může pomoci třeba soukromým dárcům v rozhodování, zda daný spolek podpoří. Transparentnost rejstříku řeší tedy převážně problémy s prokazováním, že daný spolek vůbec existuje, kde má sídlo a která osoba za něj může činit právní jednání a jak to vykonává. Zda je třeba k platnosti smlouvy nutný podpis dvou členů statutárního orgánu, nebo zda musí předseda vždy používat razítko apod. Pro založení bankovního účtu se zpravidla musel předložit originál stanov s registračním razítkem ministerstva vnitra, zápis z členské schůze, která zvolila spolkové orgány, a učinit čestné prohlášení, že složení orgánu se nezměnilo oproti předloženému zápisu. Nyní ale stačí tyto náležitosti ověřit online na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR (www.justice.cz) ve spolkovém rejstříku.¹⁵ Úplný výpis ze spolkového rejstříku spolku Pionýr, z. s. je v příloze této práce (viz Příloha č. 3).

¹³ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUŠ, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 39.

¹⁴ BENÁK, Jaroslav. Dopad účinnosti NOZ na občanská sdružení. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, (3), s. 337-341. ISSN 1210-9126.

¹⁵ BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1, s.15-16.

Povinné údaje pro zápis do spolkového rejstříku:

- název spolku,
- účel,
- předmět vedlejší hospodářské činnosti, je-li vykonávána,
- sídlo spolku,
- název nejvyššího orgánu, statutárního orgánu, existence kontrolní a rozhodčí komise,
- typ statutárního orgánu (zda je individuální nebo kolektivní),
- členové orgánu spolku,
- způsob jednání za spolek.¹⁶

Tyto údaje vyplývají ze stanov spolku. Některé z nich jsou dokonce povinnými náležitostmi stanov (název, účel, sídlo).

3.3.3.1 Potřebné náležitosti k zapsání do spolkového rejstříku

Pro zápis do spolkového rejstříku je nutné předložit listiny, které dokazují a ověřují skutečnosti, které jsou navrženy na zapsání.

Klasicky to jsou stanovy v plném znění, zápis z ustavující schůze a její rozhodnutí o schválení stanov, listina osvětlující právní důvod užívání prostor, které si spolek vybere jako své sídlo.¹⁷ V případě podnikání jako vedlejší činnosti spolku, je třeba doložit oprávnění k podnikatelské nebo jiné činnosti, pokud tato informace není dohledatelná z informačních systémů veřejné správy nebo jejich částí. Dále čestné prohlášení členů orgánů spolku o způsobilosti k vykonávání funkce v orgánu. Písemné prohlášení se souhlasem zapsání fyzické nebo právnické osoby do spolkového rejstříku, podpis na prohlášení musí být písemně ověřen.¹⁸ Příloženy mohou být i další prohlášení, např. prohlášení o odstoupení z funkce. Potom by mohla být přiložena ještě pravomocná rozhodnutí orgánů, ze kterých vyplývá změna nebo výmaz zápisu ve spolkovém rejstříku.¹⁹

¹⁶ BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1, s. 22-25.

¹⁷ Např. nájemní smlouva, výpis z katastru nemovitostí potvrzující vlastnické právo spolku.

¹⁸ Pokud souhlas nevyplývá z listiny, která má povahu veřejné listiny.

¹⁹ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 99.

Tento seznam listin není kompletní, ale vyplývá z ustanovení § 66 ze zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, kde je výčet listin, které se do sbírky zakládají. Na základě tohoto ustanovení je tedy možné se rozhodnout, co všechno k návrhu na zápis do spolkového rejstříku předložit.

3.3.3.2 Soudní poplatek

Soudní řízení bývá zpravidla zpoplatněno. Bylo ale zamýšleno, že z agendy spolkového rejstříku pro spolky nebudou plynout žádné poplatky, aby se jich nijak finančně nedotkla změna evidování. Tato myšlenka se však ale uskutečnila až 1. 5. 2015.

Od nabytí účinnosti občanského zákoníku bylo založení spolku i změna ve spolkovém rejstříku zpoplatněna částkou 1 000 Kč. Od poplatku byly osvobozeny právnické osoby se zapsaným statutem veřejné prospěšnosti. Nebyl ale zákon, který by umožnil si tento status nechat zapsat. Osvobození od poplatku nastalo 29. 12. 2014, které se ale vztahovalo jen na doplnění údajů do rejstříku nebo zápisu nového názvu, ale ne už na založení nového spolku. Poplatky se už nevybírají od 1. 5. 2015, kdy začalo být účinné věcné osvobození. To už se vztahuje na zapsání nových spolků i již existujících.²⁰

3.3.4 Účelové vymezení

Společný účel je pro spolek nezbytný. Bez ústavněprávní opory a přes přirozené chápání byl výklad Ministerstva vnitra ČR v případě občanských sdružení chybný. Předpokládal, že členové spolku se pouze spolčují. U spolků tomu tak už není. Účel, který musí být formulován ve stanovách ovlivňuje vnitřní stanoviska spolku. Členové jsou povinni se dle stanoveného účelu chovat a zachovávat tak jeho vnitřní řád.²¹ Spolek si musí vymezit svoji hlavní činnost, může mít i vedlejší činnost a vedlejší příležitostnou činnost.

3.3.4.1 Hlavní činnost

Hlavní činnost spolku je definovaná v občanském zákoníku v § 217 odst. 1.²² Pro spolek je důležité si vymezit hlavní činnost. Ze zákona je dané, že např. nesmí podporovat

²⁰ BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1, s. 18-19.

²¹ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 9.

²² Znění § 217 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Hlavní činností spolku může být jen uspokojování a ochrana těch zájmů, k jejichž naplňování je spolek založen. Podnikání nebo jiná výdělečná činnost hlavní činností spolku být nemůže.*“

násilí, omezovat osobní práva aj.²³ Ze zákona musí tedy hlavní činnost naplňovat účel a musí ochraňovat zájmy, pro které byl spolek založen a kvůli kterému se členové spolčují. Je vyloučeno, aby hlavní činností spolku bylo podnikání nebo jiná výdělečná činnost. Tyto zmíněné činnosti může spolek provozovat ve své vedlejší hospodářské činnosti. Zisk z této činnosti musí být použit pouze výhradně pro spolkovou činnost včetně správy.²⁴

3.3.4.2 Vedlejší hospodářská činnost

O vedlejší hospodářské činnosti pojednává v občanském zákoníku § 217 odst. 2.²⁵ Ve své vedlejší činnosti může spolek tedy provozovat hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti. Tyto činnosti ale musí podporovat hlavní činnost spolku, pro který je založen. Stejně jako u hlavní činnosti, také zisk z vedlejší hospodářské činnosti může být využit pouze pro spolkovou činnost včetně správy spolku.

3.3.4.3 Příležitostná výdělečná činnost

Dle výkladového stanoviska Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ČR (tzv. KANCL), může spolek vně své hlavní činnosti provozovat i příležitostnou výdělečnou činnost.²⁶ Ta může být provozována za předpokladu splnění dvou podmínek. Musí být pomocí ní dosahováno statutárního účelu spolku, ke kterému byl založen a činnost nemůže dosahovat takového stupně, aby ji bylo možné považovat za činnost srovnatelnou se soustavnou činností provozovanou za účelem dosažení zisku. Tato příležitostná výdělečná činnost se nesmí zaměňovat za vedlejší hospodářskou činnost. Výkladové stanovisko je v příloze této práce (viz Příloha č. 1).

3.3.5 Vnitřní organizace

Vnitřní organizace občanských sdružení byla zakotvena v zákoně o sdružování občanů v § 6 odst. 2 písm. d).²⁷ Občanská sdružení musela mít určenou minimální vnitřní organizační strukturu, s ohledem na svůj účel a činnost, která musela být obsažena

²³ § 145 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁴ § 217 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

²⁵ Znění § 217 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Vedle hlavní činnosti může spolek vyvíjet též vedlejší hospodářskou činnost spočívající v podnikání nebo jiné výdělečné činnosti, je-li její účel v podpoře hlavní činnosti nebo v hospodárné využití spolkového majetku.*“

²⁶ Výkladové stanovisko č. 8 Expertní skupiny KANCL ze dne 7. 6. 2013 k výdělečné činnosti spolku

²⁷ Podle zákona § 6 odst. 2 písm. d) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, musí být ve stanovách uvedeny: „*Orgány sdružení, způsob jejich ustavování, určení orgánů a funkcionářů oprávněných jednat jménem sdružení*“.

ve stanovách. Za povinné bylo zřídit orgán, který zastával funkci statutárního orgánu. Nebylo povinností a ani by to nebylo praktické, aby stanovy obsahovaly jmenovité personální složení orgánů. Kdyby tomu tak bylo, s každou změnou členství v některém orgánu by se musely stanovy měnit. Muselo však být zřetelné, kdo je nejvyšším orgánem a jaká práva a povinnosti mají vůči jiným subjektům. Občanská sdružení mohla mít i jediný orgán, a to členskou schůzi. To bylo však vhodné jen pro ta sdružení, která měla pár členů. Pro sdružení s větším počtem členů bylo vhodné zřídit více orgánů, představenstvo v čele s předsedou, který by zastával funkci statutárního orgánu a k tomu bylo možno zřídit i dozorčí komisi, která by odpovídala za kontrolu nad hospodařením, případně další orgány. Ve stanovách muselo být i uvedeno, jak se v jednotlivých orgánech postupuje při jednání (usnášeníschopnost, způsob přijímání rozhodnutí, četnost zasedání apod.).²⁸

Spolková vnitřní organizace je v zásadě dispozitivní, upravena je v § 243 až § 246 v občanském zákoníku, v následujících paragrafech se občanský zákoník věnuje jednotlivým orgánům.

Struktura, ustavování a pravomoci jsou zaneseny ve stanovách. Další detaily mohou být obsaženy ve vnitřních předpisech. Ze zákona je nutné mít statutární a nejvyšší orgán, stanovy však mohou určit, že statutární orgán může zároveň vykonávat funkci nejvyššího orgánu. Běžně však nejvyšším orgánem bývá členská schůze, může jím však být i dílčí členská schůze nebo shromáždění delegátů. Zákon upravuje i fakultativní orgány, kontrolní komisi a rozhodčí komisi, pokud si je spolek zřídí a upraví ve stanovách. Spolek může mít i jiné orgány, pokud projdou testem dobrých mravů a nejsou v neshodě se zákonem. Názvy orgánů nemusí být shodné s těmi, které předpokládá zákon, nesmí však působit klamavě a název by měl odpovídat svému složení a pravomocím.²⁹

V orgánech může být rozhodováno i jiným způsobem než svoláním schůze. Stačí jen, aby do stanov bylo zaneseno, že se rozhodování určitého orgánu bude vykonávat korespondenčně. V takovém případě musí být ve stanovách uveden způsob, jakým to bude probíhat.³⁰

²⁸ ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8, s. 83-84.

²⁹ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 308.

³⁰ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 313.

Na rozdíl od občanských sdružení mají spolky v občanském zákoníku v § 243 až § 24, minimální rámec vnitřních poměrů, který se použije, když stanovy spolku mají jen minimální povinný obsah.³¹ Příkladově, pokud tedy ve stanovách spolku není určeno funkční období členů v orgánu, ze zákona bude trvat po dobu pěti let.³²

3.3.5.1 Členská schůze

Členská schůze je obsažena v § 248 až § 254 v občanském zákoníku. Je nejvyšším orgánem spolku a do její kompetence obvykle spadají činnosti jako změna stanov, hodnocení činnosti ostatních orgánů spolku nebo rozhodnutí o zrušení spolku.³³ Zákon uvádí, že členská schůze může být vykonávána i formou dílčích členských schůzí nebo shromážděním delegátů. Shromáždění delegátů je vhodné především pro větší spolky, kde je problém, aby se sešli všichni členové na jednom místě.³⁴

Pokud nemělo občanské sdružení ke dni nabytí účinnosti nového občanského zákoníku ve stanovách určený nejvyšší orgán, stala se tak ze zákona členská schůze.³⁵ To, zda je statutární orgán kolektivní nebo individuální se zpravidla stanoví ve stanovách, eventuálně to vychází z určení některého spolkového orgánu za statutární.³⁶

Jak bylo již zmiňováno, pokud není ve stanovách určen nejvyšší orgán, je jím ze zákona členská schůze. Pokud ale spolek chce členskou schůzi vykonávat pomocí dílčích členských schůzí a nemá tak určeno ve stanovách, pak se členská schůze tímto způsobem konat nemůže.³⁷ Stejný princip by se uplatnil u shromáždění delegátů nebo u nějaké jiné formy, která by nebyla uvedena ve stanovách.

V případě, že členská schůze není schopna usnášet se, může být svoláno náhradní zasedání členské schůze.³⁸

³¹ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 91.

³² § 246 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³³ § 247 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁴ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 320.

³⁵ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 95.

³⁶ TOMÁŠEK, Petr. Je nutné ve stanovách a spolkovém rejstříku uvést počet členů statutárního orgánu spolku? *Rekodifikace & praxe*. 2016, (4), s. 20. ISSN 1805-6822.

³⁷ KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskalí spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 269.

³⁸ § 257 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

3.3.5.2 Kontrolní komise

Kontrolní komise je definována v občanském zákoníku v § 262 až § 264. Kontrolní komise je dispozitivním orgánem. Pokud ji ale spolek zřídí, musí dodržet, že bude mít nejméně 3 členy, kteří nesmí být zároveň členy ve statutárním orgánu ani likvidátory. Kontrolní komise nesmí být jmenována ani odvolána statutárním orgánem.³⁹

Mezi její povinnosti patří dohled, zda spolek své záležitosti vede řádně a v souladu se stanovami a právními předpisy. Při zjištění nějakých nedostatků, uvědomí o nich statutární orgán. Ze stanov jí mohou plynout další povinnosti.⁴⁰

3.3.5.3 Rozhodčí komise

Rozhodčí komise je obsažena v občanském zákoníku v § 265 až 267. Rozhodčí komise je stejně jako kontrolní komise dispozitivním orgánem. Ze zákona je stanoven minimální rámec, který musí být dodržen v případě zřízení orgánu spolkem.

Pokud není ve stanovách uvedeno jinak, platí, že by komise měla mít 3 členy, kteří jsou voleni členskou schůzí.⁴¹ Mezi její záležitosti spadá rozhodování ve sporech mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků a přezkoumává rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku.⁴²

3.3.6 Pobočný spolek

Pobočný spolek je obsažen v § 228 až § 230 v občanském zákoníku, kde je mimo jiné hlavně vznik, název a zánik pobočného spolku. Je organizační součástí spolku s vlastní právní subjektivitou. Funkcí nahrazuje organizační jednotky občanských sdružení, které byly překlopeny právě na pobočné spolky vzhledem k § 3045 v přechodných ustanoveních právnických osob v občanském zákoníku.⁴³ Organizační jednotky občanských sdružení

³⁹ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 328.

⁴⁰ § 263 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴¹ § 266 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴² § 265 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴³ Znění § 3045 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona. Statutární orgán hlavního spolku podá do tří let ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona návrh na zápis pobočného spolku, jinak posledním dnem této lhůty právní osobnost pobočného spolku zaniká.*“

vznikaly na základě § 6 odst. 2 písm. e) v zákoně o sdružování občanů.⁴⁴ Zakládání pobočných spolků je typické pro velké spolky, které chtějí územní (např. krajské) či tematické (např. sportovní) členění.⁴⁵

Právní osobnost pobočného spolku je odvozena od právní osobnosti hlavního spolku. Práva a povinnosti jsou odvozeny ze stanov hlavního spolku.⁴⁶ Spolek tedy ve stanovách upraví, jaká práva a povinnosti pobočný spolek má. Typicky mu ze stanov může být třeba zakázáno uzavírat úvěrové smlouvy. Tato práva a povinnosti pobočného spolku se zapisují do spolkového rejstříku z důvodu ochrany třetích osob. Díky jeho transparentnosti si může kdokoli informace ověřit.⁴⁷

Pobočný spolek není se spolkem nijak majetkově provázán. Spolek neručí za závazky pobočného spolku, pokud to není vyloženě uvedeno ve stanovách. Majetkové nebo ručitelské vazby mezi nimi proto mohou vzniknout jen na základě stanov nebo smlouvy.⁴⁸

3.3.6.1 Založení a vznik pobočného spolku

Podmínkou pro založení pobočného spolku je, že o tom musí být zmínka ve stanovách. Pokud tedy ve stanovách spolku není napsáno, jak se pobočný spolek zakládá, nemůže být založen. Stanovy by musely být doplněny o pobočné spolky a možnost jejich založení.⁴⁹

Pro zápis pobočného spolku do rejstříku je potřeba mít důkaz, že byl pobočný spolek založen. To může být písemné rozhodnutí příslušného orgánu hlavního spolku, který pobočný spolek založil a měl k tomu oprávnění, které vyplývá ze stanov.⁵⁰

Pobočný spolek musí dodržovat obecné náležitosti názvu právnických osob. Název tedy nesmí být klamavý a zaměnitelný, zároveň ale podle § 228 občanského zákoníku

⁴⁴ Podle zákona § 6 odst. 2 písm. e) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, musí být ve stanovách uvedeny: *“ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem“*.

⁴⁵ BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1, s. 76.

⁴⁶ § 228 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 100-101.

⁴⁸ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 62.

⁴⁹ KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskali spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 151.

⁵⁰ BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1, s. 77.

mimo to: „název pobočného spolku musí obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a zároveň vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku“.⁵¹ Z toho vyplývá, že z názvu musí být jasné, který spolek je pro pobočný spolek spolkem hlavním, ale nemusí být uveden jeho celý název.⁵² U překlopení organizačních jednotek občanských sdružení na pobočné spolky může dojít k situaci, kdy název pobočného spolku nebude vyhovovat nové právní úpravě a je potřeba do 2 let provést úpravu názvu. Lze však předpokládat, že pokud byl název užíván dlouhodobě a je pro pobočný spolek příznačným, jeho zaměnitelnost nebo klamavost nelze rozumně předpokládat a nebude tak nutné název měnit. Ke změně názvu může pobočný spolek vyzvat rejstříkový soud. V takovém případě je nutné na výzvu reagovat odůvodněním a případně uvést název do souladu se zákonnými požadavky.⁵³

Pro zápis do veřejného rejstříku jsou potřebné informace stejně jako u jiných právnických osob. K tomu ještě rozsah právní osobnosti, rozsah ručení za dluhy ze strany hlavního spolku a identifikace spolku hlavního. Samotný vznik pobočného spolku je datován ke dni zápisu do veřejného rejstříku. Jestliže do 30 dnů od podání návrhu na zápis není vydáno zamítnutí, považuje se pobočný spolek za zapsaný.⁵⁴

3.3.6.2 Zánik pobočného spolku

Pobočný spolek může být zrušen spolkem hlavním z důvodů, které jsou uvedeny ve stanovách spolku. Pokud ve stanovách žádné důvody uvedeny nejsou, spolek může pobočný spolek zrušit i bez udání důvodu. Může být zrušen také soudem nebo vlastním orgánem, který k tomu dostává pravomoc ze stanov hlavního nebo pobočného spolku. Organizační jednotky občanských sdružení neměly aktivní legitimaci k žalobě o prohlášení rozhodnutí orgánu sdružení za neplatné, pobočný spolek má ale na rozhodnutí o svém zrušení právní zájem, z čehož vyplývá že má i aktivní legitimaci k napadení rozhodnutí orgánu hlavního spolku o svém zrušení.⁵⁵

⁵¹ § 228 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵² PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 291.

⁵³ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 102.

⁵⁴ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 67.

⁵⁵ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 292.

Jestliže zanikne spolek, samočinně spolu s ním zaniknou i jeho pobočné spolky. Zároveň se nikdy nemůže stát, že by zanikl nejprve spolek a až potom jeho pobočné spolky.⁵⁶

3.3.7 Členství

Členství ve spolku předešlý zákon o sdružování občanů téměř neupravoval, což byl určitě jeho velký nedostatek. Oproti tomu u spolků je členství definováno v občanském zákoníku v § 232 až § 235. Dále je v občanském zákoníku v § 236 seznam členů a v § 237 až § 242 jsou podrobně uvedeny možnosti zániku členství.

Obecně může být členem fyzická i právnická osoba. Pokud to stanovy nevyklučují, mohou být členy i nezletilé osoby se souhlasem jejich zákonného zástupce. Člen v podobě právnické osoby je zastupován statutárním orgánem, pokud není určen jiný zástupce. U právnické osoby se práva a povinnosti ke spolku neliší od práv a povinností fyzické osoby. Ovšem je rozdíl mezi vztahem jakožto členem právnické osoby se spolkem a pobočného spolku se spolkem. Tyto dva vztahy bývají zaměňovány a může nastat nedorozumění při vytváření a výkladu stanov. Rozdíl je v tom, že právnická osoba jakožto člen spolku je nezávislá na právní osobnosti spolku, a naopak právnická osoba pobočného spolku je od právní osobnosti spolku odvozena. To znamená, že člen v podobě právnické osoby je podřízen stanovám spolku dobrovolně a může kdykoli vystoupit, kdežto pobočný spolek je stanovami založen, a tudíž je stanovám podřízen a nemůže být od spolku oddělen.⁵⁷

Ve staré i nové právní úpravě je kladen důraz na dobrovolnost členství a autonomní úpravu postavení členů ve stanovách. Nikdo nemůže nikoho nutit stát se členem nějakého spolku.⁵⁸ Členství ve spolku je založeno na projevu svobodné vůle účastnit se spolkové činnosti a snažit se o naplnění společného zájmu nebo veřejně prospěšného účelu. Není odrazem majetkové účasti, jako je tomu u kapitálových obchodních společností, z čehož je odvozeno chápání oblasti spolkového práva.⁵⁹

⁵⁶ § 230 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁷ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 36.

⁵⁸ WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo. *Listina základních práv a svobod. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2012, Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6, s. 477.

⁵⁹ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 109.

Členství ve spolku je právním vztahem mezi spolkem a členem. Vzájemně k sobě mají práva a povinnosti. V občanském zákoníku je vztah člena spolku ke spolku definován jako vztah soukromoprávní a vylučuje dosavadní přístup u občanských sdružení, kde byly vztahy považovány především za primárně veřejnoprávní. Dělo se tak na základě ústavně garantovaného práva spolčovacího, které bylo vykládáno především jako politické veřejnoprávní právo. Ve spolčovacím právu má veřejnoprávní charakter ochrana spolčovacího práva jako základního občanského práva, nicméně úprava spolčování je chápána jako soukromé právo, stejně jako právo korporační.⁶⁰

3.3.7.1 Vznik členství

Členství ve spolku může vzniknout při a po vzniku spolku a stává se tak přijetím člena spolkem nebo jiným způsobem, který je uveden ve stanovách. Ucházením se o členství ve spolku dotyčný projevuje vůli řídit se stanovami od okamžiku, kdy se stane členem. O přijetí člena do spolku rozhoduje orgán, který má tuto pravomoc uvedenou ve stanovách spolku, pokud tak není, rozhoduje o tom nejvyšší orgán spolku.⁶¹

Současně se vznikem spolku nebo jeho zapsáním do veřejného rejstříku se stávají jeho členy osobami, jež se shodly na obsahu stanov. Rovněž se stávají členy i ty osoby, které se zapsaly do listiny přítomných na ustavující schůzi takového spolku. Vzhledem k principu otevřenosti členství se ale členy mohou stát osoby i po vzniku spolku. Osoba ucházející se o členství ve spolku musí souhlasit s jeho stanovami.⁶² U vzniku členství v pobočném spolku vznikne zároveň členství i u spolku hlavního.⁶³

Se vznikem členství vzniká i povinnost člena platit spolku členský příspěvek. To je jediná majetková povinnost, která je upravena v občanském zákoníku. Členské příspěvky musí být upraveny ve stanovách. Pokud by tomu tak nebylo, nemohl by spolek po svých členech členské příspěvky žádat. Vybírání členských příspěvků musí dodržovat zásadu rovného zacházení s členy a nesmí být v rozporu s dobrými mravy.⁶⁴

⁶⁰ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 10.

⁶¹ § 233 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶² KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskali spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 215-216.

⁶³ § 234 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁴ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 299.

3.3.7.2 Zánik členství

Stejně jako u dobrovolnosti členství je princip dobrovolnosti uplatňován i na vystoupení ze spolku. Členství může tedy zaniknout vystoupením, ale i vyloučením, nebo jinými způsoby, které jsou uvedeny ve stanovách či v zákoně.⁶⁵ Ze stanov může vyplývat, že členství zanikne, když člen přestane splňovat podmínky pro vznik členství.⁶⁶ Jiný způsob uvedený v zákoně může být smrt člena u fyzické osoby nebo zánik člena u právnické osoby. Zákon dále upravuje možnosti zaniknutí členství, pokud není ve stanovách uvedeno jinak. Např. když člen nezaplatí členský příspěvek, postupuje se dle stanov. Pokud ale stanovy v tomto ohledu mlčí, uplatní se § 238 občanského zákoníku, který přímo pojednává o nezaplacení členských příspěvků. Členství dále automaticky zaniká i se zánikem spolku. U zániku členství v pobočném spolku samočinně zaniká členství i u spolku hlavního, stejně jako je tomu u vzniku členství.

V zákoně o sdružování občanů se o zániku členství nijak nepojednávalo. Přesto se však uplatňovaly stejné principy, jako je tomu dnes u spolků, na základě ustanovení stanov nebo prostě z povahy věci. Nijak nebylo zákonně ani upraveno vyloučení člena. Bylo postupováno dle stanov spolku a když nastaly nějaké spory, řešení bylo ponecháno na soudním rozhodnutí.⁶⁷

3.3.8 Daňová a účetní oblast

Daňová oblast je velmi komplikovaná a pro naprostou orientaci v ní je třeba sledovat neustále veškeré změny, novely, a jiná nařízení, kterých je v této oblasti bezpočet. Spolek stejně jako jiné právnické osoby musí plnit zákonem stanovené účetní a daňové povinnosti. Především musí vést účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví a plnit daňové povinnosti dle zákona č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů.

Ohledně spolků se právní úprava daňových povinností po 1. 1. 2014 mění především v nové definici tzv. veřejně prospěšného poplatníka. Úpravu veřejně prospěšného poplatníka lze nalézt v zákoně o daních z příjmu v § 17 odst. 1 písm. a): „*Veřejně prospěšným poplatníkem je poplatník, který v souladu se svým zakladatelským právním jednáním, statutem, stanovami, zákonem nebo rozhodnutím orgánu veřejné moci jako svou*

⁶⁵ § 237 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ Věk, chov zvířete, vykonávání sportu apod.

⁶⁷ RONOVSÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8, s. 119-121.

hlavní činnost vykonává činnost, která není podnikáním.“⁶⁸ Není zde však návaznost na status veřejné prospěšnosti, který je uveden v § 146 občanského zákoníku, jak bylo původně zamýšleno.⁶⁹ Daňové výhody jsou stále přiznávány podle právní formy, přestože je takový způsob v Evropě velmi ojedinělý.⁷⁰

Do účetní oblasti zasáhl zákon č. 437/2003 Sb., který zrušil k 1. 1. 2014 pravidla pro vedení jednoduchého účetnictví a podvojně účetnictví se přejmenovalo pouze na „účetnictví“. Některé účetní jednotky ve vedení jednoduchého účetnictví ale mohly nadále zůstat, mimo jiné právě i občanská sdružení a jejich organizační jednotky. Po účinnosti občanského zákoníku nastala pochybnost,⁷¹ zda spolky a pobočné spolky, obzvláště ty, co vznikly nově až po účinnosti občanského zákoníku, mohou vést jednoduché účetnictví. Nikdy totiž nebyly občanskými sdruženími. Jednoduché účetnictví bylo ale znovu zavedeno zákonem č. 221/2015 Sb. Pokud tedy spolky splňují zákonem stanovené podmínky (nejsou plátcem daně z přidané hodnoty, příjmy za poslední uzavřené účetní období nepřesáhly 3 miliony korun a ani majetek nedosahuje výše 3 miliony korun), mohou vést účetnictví jednoduché.⁷²

Některé spolky ale vedou účetnictví v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, i když splňují zákonné podmínky pro vedení jednoduchého účetnictví. Dělají tak z důvodu čerpání dotací od českých ministerstev nebo nadačních příspěvků od nadací. Vedení účetnictví je častou podmínkou pro poskytnutí podpory. Z toho vyplývá, že spolky s vedením jednoduchého účetnictví nemají moc příležitostí k získání dotací a nadačních příspěvků.⁷³

⁶⁸ § 17 odst. 1 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb. Zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁹ BENÁK, Jaroslav. Dopad účinnosti NOZ na občanská sdružení. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, (3), s. 337-341. ISSN 1210-9126.

⁷⁰ RONOVSÁ, Kateřina. K pojetí veřejné prospěšnosti v Evropě. *Právní fórum*. 2010, (9), s. 428-432. ISSN 1214-7966.

⁷¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 221/2015 Sb.

⁷² KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander.

Úskalí spolkového práva. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 46.

⁷³ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 116.

3.3.9 Zánik, zrušení a likvidace

Zákon o sdružování občanů o zániku a zrušení sdružení nepojednával moc podrobně. Způsoby zániku byly v § 12 v zákoně o sdružování občanů. Nebyl v něm ani využíván pojem likvidace⁷⁴, ale byl v něm § 13 zabývající se majetkovým vypořádáním.

Naproti tomu občanský zákoník obsahuje podrobně v § 269 až § 287 likvidaci spolku, fúzi spolku a rozdělení spolku.

U občanských sdružení se vyskytoval i názor, že byl zánik vázán na výmaz z rejstříku a zánik a zrušení by tak nastávalo současně. Z toho by mohly plynout problémy při vypořádání pohledávek a závazků. Občanská sdružení a jejich organizační jednotky mohly ale zaniknout až po majetkovém vypořádání.⁷⁵

Právnícké osoby, tedy i spolky, se mohou zrušit s likvidací i bez. Na to, aby nebyla nutná likvidace musí mít spolek právního nástupce, který v případě potřeby zastane jeho závazky. Právně se tato skutečnost nazývá přeměna právní osoby, která se dá provést fúzí, rozdělením nebo změnou právní formy. Změna právní formy u spolku není možná, až na výjimku u spolků, které byly do 31. 12. 2013 občanskými sdruženími.⁷⁶ S likvidací se pak spolek ruší, když nemá právního nástupce. Likvidací se zajistí, že spolek nebude vymazán ze spolkového rejstříku, dokud nebudou vypořádány dluhy věřitelům a nebude naloženo s čistým majetkovým zůstatkem. Tím se zajistí, že výmazem spolku nebudou dotčena práva třetích osob.⁷⁷

3.4 Nutné změny pro přeměnu na spolek

Sama přeměna občanských sdružení na spolky nastala automaticky od okamžiku účinnosti občanského zákoníku díky přechodnému ustanovení právníckých osob v § 3045.⁷⁸ To se týkalo všech existujících občanských sdružení. Transformace nemohla

⁷⁴ Podle § 187 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Účelem likvidace je vypořádat majetek zrušené právnícké osoby (likvidační podstatu), vyrovnat dluhy věřitelům a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (s likvidačním zůstatkem), podle zákona.*“

⁷⁵ ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8, s. 140.

⁷⁶ PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1, s. 336.

⁷⁷ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 69.

⁷⁸ Znění § 3045 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Sdružení podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů, se považují za spolky podle tohoto zákona. Sdružení m právo změnit svoji právní formu na ústav nebo sociální družstvo podle jiného zákona.*“

být žádným způsobem odvrácena. Vzápětí ale občanská sdružení mohla změnit svou právní formu na ústav⁷⁹ nebo sociální družstvo⁸⁰, a to v obou případech bez jakéhokoli časového vymezení. Změna právní formy na ústav nebo sociální družstvo je tedy pořád možná, ale jen u bývalých občanských sdružení, nikoli spolků vzniklých po 1. 1. 2014. V případě změny právní formy na ústav by to ale znamenalo, že všichni členové přijdou automaticky o členství, protože ústav žádné členy nemá.⁸¹ Změny, které spolek musel vykonat byla úprava stanov a názvu.

3.4.1 Stanovy

U občanských sdružení jsou stanovy zmiňovány v zákoně o sdružování občanů v § 6 a následně ještě jejich možná změna v § 11. U spolku se o stanovách píše v občanském zákoníku v § 218 až § 221, kde je mimo jiné uvedeno, co stanovy musí obsahovat, že se jimi může založit pobočný spolek a musejí být uloženy v sídle spolku.

Jestliže nová právní forma spolku občanským sdružením vyhovovala, bylo nutné do tří let od nabytí účinnosti občanského zákoníku, tedy do 1. 1. 2017, upravit spolkové stanovy tak, aby nebyly v rozporu s požadavky, které vycházejí z nové právní úpravy. Do tohoto data bylo nutné také upravené stanovy odevzdat příslušnému soudu, protože vedou evidenci spolkového rejstříku namísto Ministerstva vnitra ČR. Povinné změny u stanov řada spolků využila rovnou k celkovému přezkoumání a obměně stanov.⁸² Stanovy ze zákona musí obsahovat minimálně podle § 218 občanského zákoníku, „*název a sídlo spolku, účel spolku, práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat a určení statutárního orgánu*“.⁸³ Stanovy s takovým obsahem jsou dostačující, platí ale, že ustanovení zákona vytváří minimální

⁷⁹ Podle § 402 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů: „*Ústav je právnická osoba ustavená za účelem provozování činnosti užitečné společensky nebo hospodářsky s využitím své osobní a majetkové složky. Ústav provozuje činnost, jejíž výsledky jsou každému rovnocenně dostupné za podmínek předem stanovených.*“

⁸⁰ Podle § 758 zákona č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních korporacích, ve znění pozdějších předpisů: „*Sociálním družstvem je družstvo, které soustavně vyvíjí obecně prospěšné činnosti směřující na podporu sociální soudržnosti za účelem pracovní a sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.*“

⁸¹ KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskali spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2, s. 126-127.

⁸² RONOVSKÁ, Kateřina. Spolky „po novu“. *Bulletin advokacie*. 2014, (6), s. 36-37. ISSN 1210-6348.

⁸³ § 218 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

rámec vnitřních poměrů spolku. To znamená, že pokud není určeno ve stanovách, řídí se spolek ustanoveními v občanském zákoníku. Pokud ale ve stanovách chybí zřízení pobočných spolků, placení členských příspěvků a vedení seznamu členů, nemůže tyto věci spolek vykonávat. Stejně tak nemůže mít kontrolní komisi, rozhodčí komisi ani žádné další orgány a nemůže ani využívat dílčích členských schůzí ani shromáždění delegátů jako způsobu vykonávání zasedání členské schůze.⁸⁴ Pokud spolek stanovy nepřizpůsobí, bude vyzván soudem k nápravě a stanoví pro nápravu přiměřenou lhůtu. Pokud však lhůta na napravení marně uplyne, bude zahájeno soudní řízení o zrušení právnické osoby. To se týkalo především těch občanských sdružení, která zanikla, ale Ministerstvo vnitra ČR je dosud evidovalo, aniž by o zániku vědělo.⁸⁵

3.4.2 Název

Aby mohl být subjekt práva považován za právnickou osobu, je důležité, aby se mohl náležitě a jednoznačně identifikovat.⁸⁶ Název nesmí být klamavý a slouží právnické osobě k náležitému odlišení od jiných právnických osob.⁸⁷ Důležitá změna u přeměny z občanského sdružení na spolek nastala u názvu, protože § 216 občanského zákoníku udává, že: „*Název spolku musí obsahovat slova „spolek“ nebo „zapsaný spolek“, postačí však zkratka „z. s.“.*“⁸⁸ Podle § 3042 v přechodných ustanoveních právnických osob občanského zákoníku: „*Odporuje-li název právnické osoby ustanovením tohoto zákona, přizpůsobí právnická osoba svůj název požadavkům tohoto zákona do dvou let ode dne nabytí jeho účinnosti. Není povinna tak učinit tehdy, jsou-li pro to důležité důvody, zejména užívala-li právnická osoba svůj název dlouhodobě a je-li pro ni tak příznačný, že jeho zaměnitelnost nebo klamavost nelze rozumně předpokládat.*“⁸⁹ Na změnu názvu byl čas tedy do 1. 1. 2016. Novela občanského zákoníku čl. 2 odst. 6 zákon č. 460/2016 Sb., tuto povinnost však zrušila.⁹⁰

⁸⁴ HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7, s. 91-94.

⁸⁵ RONOVSÁ, Kateřina. Spolky „po novu“. *Bulletin advokacie*. 2014, (6), s. 36-37. ISSN 1210-6348.

⁸⁶ BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu: (osoba, morální osoba, právnická osoba)*. Praha: Leges. ISBN 978-80-87576-06-9, s. 162.

⁸⁷ § 132 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁸⁸ § 216 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

⁸⁹ § 3042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

⁹⁰ Znění čl. 2 odst. 6 zákona č. 460/2016 Sb. zákon, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů: „*Spolek a společenství vlastníků vzniklé do 31. prosince 2013 nejsou ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona povinny uvést označení právní formy ve svém názvu do souladu s požadavky § 132 odst. 2, § 216 a § 1200 odst. 2 písm. a) zákona č. 89/2012 Sb.*“

Spolky, které ale vznikly po 1. 1. 2014, musí dodržet formu názvu, kde bude jasné, že se jedná o spolek. Název tedy musí obsahovat slovo „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“, není jiné možnosti.

3.5 Závěr z teoretické části

Občanská sdružení měla možnost vznikat na základě zákona o sdružování občanů, který nabyl účinnosti k 1. 5. 1990, a který byl zrušen a nahrazen občanským zákoníkem, který nabyl účinnosti k 1. 1. 2014. S přechodem na novou právní úpravu je spojeno i nahrazení pojmu občanské sdružení pojmem spolek. Pro přeměnu nemusela občanská sdružení nic udělat a ani tomu nemohla nijak zabránit. Pokud by jim však nevyhovovala přeměna na spolek, mají stále možnost transformace na ústav nebo na sociální družstvo (viz kap. 3.4). Spolek musel pouze upravit stanovy a název tak, aby bylo vše v souladu s požadavky vycházejícími z občanského zákoníku. Upravené stanovy se pak musely odevzdat příslušnému soudu. Název musel být doplněn o slovo „spolek“, „zapsaný spolek“ nebo o zkratku „z. s.“ (viz kap. 3.4). V praktické části jsou pak tyto změny ukázány konkrétně na spolku Pionýr (viz násl. kap. 4.2.1).

Stejně jako se přeměnila občanská sdružení na spolky, staly se z jejich organizačních jednotek pobočné spolky. Tuto možnost využívají především větší spolky, které potřebují územní nebo tematické členění (viz kap. 3.3.6).

Zákon o sdružování občanů oproti právní úpravě spolků v občanském zákoníku byl velice stručný, přehledný a obsahoval pouze právní základ. Občanský zákoník se spolkům věnuje podrobněji a komplexněji, většina ustanovení je ale především dispozitivního charakteru (viz kap. 3.3.1). Spolek kromě toho, že spolčuje své členy, musí mít vymezenou hlavní činnost, která musí naplňovat účel, pro který byl spolek založen (viz kap. 3.3.4). Dále může provozovat vedlejší hospodářskou činnost a příležitostnou výdělečnou činnost. Veškerý zisk, ať už z hlavní nebo vedlejší činnosti, musí spolek dále využít pouze pro naplňování svého účelu.

U spolku se rozlišuje jeho založení a vznik. U občanského sdružení chyběl pro založení právní postup. Tento nedostatek byl napraven, podle občanského zákoníku je založení spolku možné dvěma způsoby (viz kap. 3.3.2.1). Zákon o sdružování občanů téměř neupravoval členství. Občanský zákoník se členství věnuje podrobně. V obou zákonech je kladen důraz na dobrovolnost členství. Vztah člena spolku ke spolku má povahu vztahu soukromoprávního, což vylučuje, jak tomu bylo doposud u občanských

sdužení, vztah veřejnoprávní (viz kap. 3.3.7). Zákon o sdružování občanů byl strohý i co se týče zániku a zrušení sdružení, např. nevymezoval pojem likvidace. Občanský zákoník řeší jak likvidaci, tak fúzi i rozdělení spolku (viz kap. 3.3.9).

Zásadní změna nastala u vzniku, kdy občanská sdružení vznikala registrací do rejstříku občanských sdružení, který byl pod vedením Ministerstva vnitra ČR. Oproti tomu spolky vznikají zápisem do veřejného spolkového rejstříku, který je veden příslušnými krajskými soudy (viz kap. 3.3.2.2). Tato změna má tu výhodu, že rejstřík je transparentní a každý si může ověřit existenci spolku, zjistit si, kdo může vykonávat právní jednání a jiné užitečné informace (viz kap. 3.3.3).

Právní úprava daňových povinností je ovlivněna novou definicí tzv. veřejně prospěšného poplatníka. Chybí ale návaznost na status veřejné prospěšnosti, a tak jsou daňové výhody přiznávány podle právní formy, což je v Evropě velmi ojedinělý způsob (viz kap. 3.3.8).

4 Vlastní práce

4.1 Případová studie spolku Pionýr, z. s.

V následujících kapitolách je stručná charakteristika, historie, organizační struktura a finanční situace spolku Pionýr, z. s. a dále jsou ověřovány poznatky z teoretické části pomocí metody případové studie na tomto konkrétním spolku.

4.1.1 Charakteristika spolku

Spolek Pionýr, z. s. (dále jen „Pionýr“) sídlí v Praze 1 na Senovážném náměstí. *„Pionýr je demokratický, dobrovolný, samostatný a nezávislý spolek dětí, mládeže a dospělých. Předmětem hlavní činnosti Pionýra je veřejně prospěšná činnost.“*⁹¹

Věnuje se výchovným činnostem, které poskytuje dětem a mládeži ve volném čase. Pracuje s dívkami i chlapci. Ti mají možnost se zapojit do aktivit na více než 600 místech v České republice.⁹² Opakovaně spolek získal statut státem uznané organizace pro oblast práce s dětmi a mládeží od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Také má udělenou od MŠMT akreditace ke vzdělávání hlavních vedoucích, zdravotníků na zotavovacích akcích a pro kurz účetnictví. Díky tomu jsou vzdělávací akce brány za obecně platné rekvalifikační kurzy.⁹³

Typickými poskytovanými aktivitami jsou oddílové schůzky, kluby, víkendové akce a tábory. Na oddílových schůzkách probíhá činnost pravidelně, zpravidla minimálně jednou týdně. Kluby jsou vhodné zase pro ty, co nemají dostatek času pro pravidelnou činnost a chtějí docházet dle svých časových možností. Víkendové výpravy bývají zaměřeny na poznávání přírody, různé hry či jiné konkrétní zaměření daného oddílu (kanoistika, turistika apod.). Tábory pak bývají zpravidla každé léto na 14 dní, kde vrcholí činnost oddílu. Bývají zaměřeny na rozvoj dovedností a hraní etapových her.⁹⁴

Základními dokumenty jsou povinné stanovy, těm se práce věnuje v samostatné kapitole (viz násl. kap. 4.2.1), dále jimi jsou program a dílčí vnitřní předpisy. Dokumenty jsou přístupné veřejnosti ve spolkovém rejstříku ve Sbírce listin a také jsou volně ke stažení na webu Pionýra.

⁹¹ Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://pionyr.cz/o-pionyr/dokumenty/stanovy-a-program/>>

⁹² Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyr/>>

⁹³ Pionýr [online] [cit. 10. 2. 2019] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyr/dokumenty/akreditace/>>

⁹⁴ Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/cinnost/>>

4.1.2 Historie spolku

Vývoj začíná od Pionýrské organizace Československého svazu mládeže, která působila v letech 1949 až 1968. Vznikla přeregistrováním oddílů z dětských organizací, které byly v té době zakázány, např. Junák. Komunistická strana hledala organizaci, aby mohla uplatnit svůj vliv na mládež. Nejprve se snažila pro své účely využít Junák, skautské oddíly se raději ale rozpadly nebo tajily svoji činnost. V roce 1970 vznikla sjednocením Pionýra a obnoveným Junákem, v té době dvou největších dětských organizací, Pionýrská organizace Socialistického svazu mládeže (PO SSM). Tato organizace byla podřízena KSČ a trvala až do roku 1990, kdy zanikla po pádu totalitního režimu.⁹⁵

Samostatný spolek Pionýr se datuje od roku 4. 7. 1990, Pionýr tak mohl navázat na svoji činnost z let 1968 až 1970, ještě však jako federativní spolek. Od roku 1993 je již ale plně svébytným a zahajuje tak u nás svoji nejdelší činnost bez přerušení. Pionýr od základů změnil svoji ideologii, vymezení a účel. Nepřísluší k žádné politické straně a ani se nepodílí na prosazování náboženské, komunistické či jiné politické ideologie.⁹⁶

4.1.3 Organizační struktura

Pionýr patří ke spolkům s vysokým počtem členů, jeho organizační struktura je propracovaná a zároveň složitá. Hlavními orgány spolku na celostátní úrovni jsou: Výroční zasedání Pionýra, Česká rada Pionýra, předseda Pionýra, dva místopředsedové Pionýra, ekonom Pionýra, Výkonný výbor České rady Pionýra, Kontrolní komise Pionýra a Rozhodčí komise Pionýra. Povinnosti a pravomoci orgánů jsou uvedeny ve stanovách.

Výroční zasedání Pionýra je nejvyšším orgánem spolku. Je předsedou svoláváno minimálně jednou za 5 let. Zde se rozhoduje např. o změně stanov, volí se a odvolává předseda a ostatní členové do výkonných funkcí. Mezi Výročními zasedáními Pionýra řídí spolek Česká rada Pionýra, která je svolávána minimálně jednou ročně. Statutárním orgánem je předseda Pionýra, který je oprávněn jednat za spolek ve všech směrech. Při zániku výkonu funkce předsedy je povinen tuto funkci vykonávat první místopředseda, do doby, než se zvolí řádný předseda. Jeden z místopředsedů má na starosti úsek výchovné činnosti. Hospodářskou činnost, správu majetku apod. vykonává ekonom Pionýra. Výkonným výborem je Výkonný výbor České rady Pionýra, který vykonává rozhodnutí,

⁹⁵ AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Pionýrská encyklopedie 1*. Praha: Mladá fronta, 1978. ISBN 23-095-78, s. 80.

⁹⁶ Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyr/historie/>>

kteřá jsou usnesena Výročnım zasedáním Pionýřa a Českou radou Pionýřa. Kontrolní činnost a dohled nad činností vykonává Kontrolní komise Pionýřa. Rozhodčí komise Pionýřa na požádání předkládá závazný právní výklad, zejména ohledně stanov a programu.⁹⁷

4.1.3.1 Pobočné spolky

Pobočné spolky mohou být zřizovány na základě ustanovení ve stanovách, které je v souladu s § 219 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Pionýř má možnost pro naplňování svého účelu zřizovat tři podoby pobočných spolků. Jsou jimi Pionýřské skupiny, Pionýřská centra a Krajské organizace Pionýřa. Mezi těmito pobočnými spolky je převážně rozdíl mezi jejich právy, povinnostmi a účelem, pro který jsou zřizovány.

Pionýřské skupiny spravují a zajišťují činnost oddílů a klubů, které si zřídily. Jejich název musí obsahovat úplný název hlavního spolku a označení typu pobočného spolku slovním spojením „pionýřská skupina“ a vlastní (rozlišovací) část názvu, např. Pionýř, z. s. - Pionýřská skupina Jiřiho Wolkeru.⁹⁸ Oddíly a kluby nemají právní osobnost, nejde o pobočné spolky. Jde o základní výchovné jednotky, které zprostředkovávají výchovnou činnost pro kolektiv dětí a mládeže. Na rozdíl od oddílu, klub členy spolku neregistruje.⁹⁹

Pionýřské centrum má zase za úkol zajistit činnost ostatním pobočným spolkům po servisní stránce. Jeho název musí mít v sobě úplný název hlavního spolku a označení typu pobočného spolku „pionýřské centrum“ a vlastní (rozlišovací) část názvu, např. Pionýř, z. s. - Pionýřské centrum Český Krumlov.¹⁰⁰

Krajské organizace Pionýřa zajišťují řízení činnosti pobočných spolků, které se nacházejí v kraji, pro který byla organizace zřizována. Je zde respektováno územní rozdělení ČR. Vystupuje pod názvem, který obsahuje úplný název hlavního spolku, sousloví „krajská organizace“ a název kraje či krajů, na jehož území působí, např. Pionýř, z. s. - Krajská organizace Pionýřa kraje Vysočina.¹⁰¹

V následující tabulce č. 1 je vývoj počtu pobočných spolků za roky 2012-2017. Krajské organizace Pionýřa jsou konstantní stejně jako počet krajů v ČR. Počet

⁹⁷ Stanovy Pionýřa článek VIII. Orgány Pionýřa, s. 12-16.

⁹⁸ Stanovy Pionýřa článek VI. Pobočné spolky, písm. A. Pionýřská skupina, s. 4-6.

⁹⁹ Stanovy Pionýřa článek VII. Výchovné jednotky – oddíly a kluby, s. 11-12.

¹⁰⁰ Stanovy Pionýřa článek VI. Pobočné spolky, písm. B. Pionýřské centrum, s. 6-7.

¹⁰¹ Stanovy Pionýřa článek VI. Pobočné spolky, písm. C. Krajské organizace Pionýřa, s. 7-11.

Pionýrských skupin se snížil, stejně tak oddíly pod pionýrskými skupinami. Pionýrských center bylo 14 v roce 2012, až se jejich počet v roce 2017 snížil na 5.

Tabulka č. 1: Počet pobočných spolků spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Pionýrské skupiny	288	278	265	262	260	253
Oddíly	563	569	545	543	527	514
Kluby	78	77	109	120	123	109
Pionýrská centra	14	12	5	4	5	5
Krajské organizace Pionýra	13	13	13	13	13	13

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

4.1.3.2 Členská základna

Pro každý spolek je typické, že má členy. Pionýr, z. s. co do počtu členů, patří k jednomu z největších spolků u nás, konkrétně je druhým největším sdružením dětí a mládeže v ČR.¹⁰² Do členské základny patří pouze registrovaní členové. Pionýr ale pořádá i mnoho akcí pro veřejnost, kde není nutné být členem spolku.

V následující tabulce č. 2 je vidět, jak se za období 2012-2017 měnil počet členů. Spolek dělí své členy do skupin podle věku. S nabytím účinnosti nové právní úpravy v občanském zákoníku (1. 1. 2014) počet členů klesl, nedá se však jistě určit, že to bylo způsobeno právě tím. V následujícím období počet znovu stoupl. Hodnoty nejvíce klesají ve věkové skupině 19-26 let.

¹⁰² ČTK. Pionýr stále patří k největším mládežnickým organizacím v Česku. *České noviny* [online]. 18. 8. 2018 [cit. 13. 2. 2019]. < <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pionyr-stale-patri-k-nejvetsim-mladeznickym-organizacim-v-cesku/1653560>>

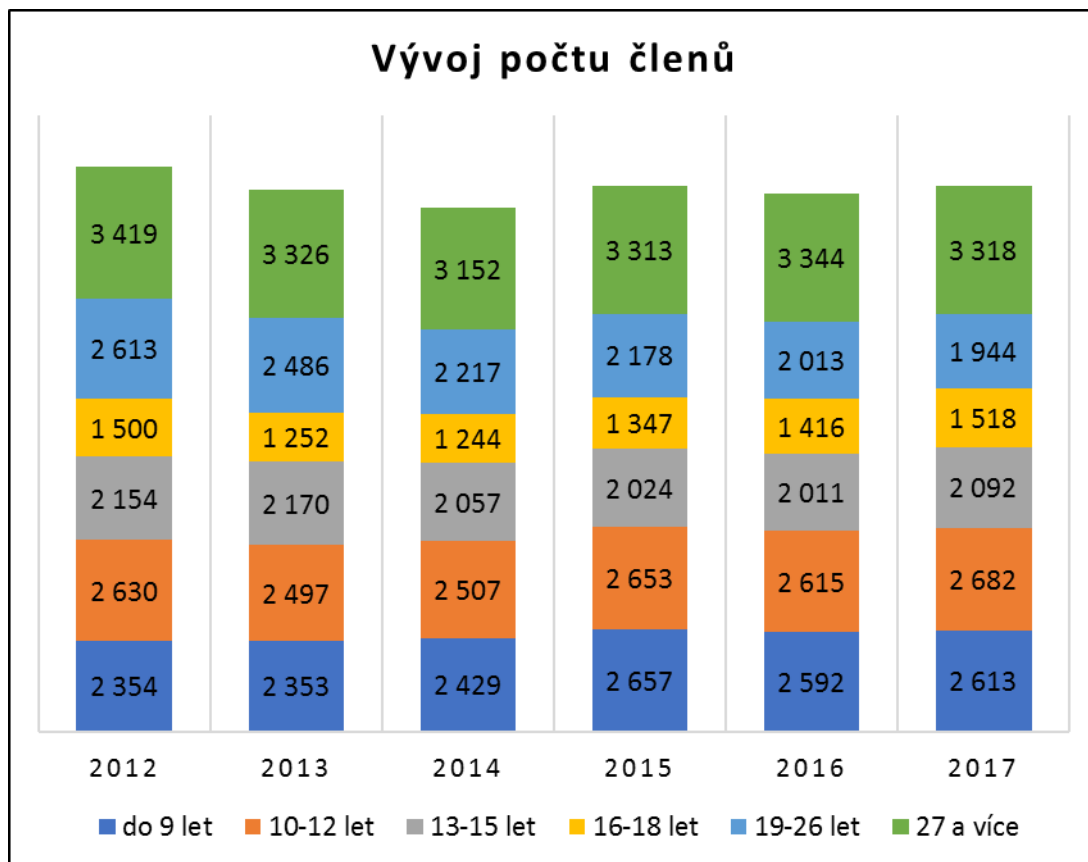
Tabulka č. 2: Počet členů spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
do 9 let	2 354	2 353	2 429	2 657	2 592	2 613
10-12 let	2 630	2 497	2 507	2 653	2 615	2 682
13-15 let	2 154	2 170	2 057	2 024	2 011	2 092
16-18 let	1 500	1 252	1 244	1 347	1 416	1 518
19-26 let	2 613	2 486	2 217	2 178	2 013	1 944
27 a více	3 419	3 326	3 152	3 313	3 344	3 318
Celkem	14 670	14 084	13 606	14 172	13 991	14 167

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

Pro lepší znázornění je vývoj počtu členů zanesen do následujícího grafu č. 1. Z grafu je jasně vidět, že rok 2014 byl ohledně členů pro spolek Pionýr, z. s. nejslabší.

Graf č. 1: Vývoj počtu členů spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

4.1.4 Finanční situace

Finanční situace spolku Pionýr, z. s. je následně hodnocena na základě výročních zpráv, které Pionýr zveřejňuje na svých webových stránkách, kde jsou k dispozici i volně ke stažení. Finanční situace je sledována za roky 2012-2017.

Následující tabulka č. 3 obsahuje hodnotu aktiv a pasiv za sledované období. Aktiva jsou rozdělena na dlouhodobý a oběžný majetek a pasiva na vlastní a cizí zdroje. V tabulce lze vidět, zda mohla přeměna na spolek ovlivnit finanční situaci.

Tabulka č. 3: Rozložení aktiv a pasiv spolku Pionýr, z. s. v letech 2012-2017 (v tis. Kč)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Aktiva celkem	62 248	61 501	63 099	65 977	68 474	77 811
Dlouhodobý majetek	56 034	57 401	59 390	61 481	62 635	65 319
Oběžný majetek	6 214	4 100	3 709	4 496	5 839	12 492
Pasiva celkem	62 248	61 501	63 099	65 977	68 474	77 811
Vlastní zdroje	58 579	59 870	61 395	64 565	67 363	76 372
Cizí zdroje	3 669	1 631	1 704	1 412	1 111	1 439

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

Tabulka č. 3 ukazuje, že ve sledovaném období hodnota aktiv a pasiv, až na výjimku v roce 2013, pomalu stoupá. V posledním sledovaném roce byl skok poměrně větší. V roce 2013 hodnota aktiv a pasiv klesla, což mohlo být způsobeno vynaložením větších nákladů spojených s přípravou transformace na spolek. Z počátečních 62 248 tis. Kč v roce 2012 hodnota aktiv a pasiv vystoupala v roce 2017 na 77 811 tis. Kč. Rozložení aktiv převážně do dlouhodobého majetku přetrvává ve všech letech. Pasiva jsou zase z velké části tvořena vlastními zdroji, cizí zdroje jsou podstatně menší hodnoty. Z toho vyplývá, že spolek má nízké procento zadluženosti a z větší části je schopen samofinancování.

V následující tabulce č. 4 jsou zobrazeny číselné hodnoty nákladů a výnosů za období 2012-2017. Čísla jsou převzata z výkazů zisků a ztrát z výročních zpráv. Náklady i výnosy jsou dále členěny, aby bylo znatelné jejich proporcionalní rozdělení pro potřeby dalších souvislostí. Poslední řádek tabulky obsahuje výsledek hospodaření po zdanění, který je vypočten odečtením nákladů od výnosů.

Tabulka č. 4: Finanční situace spolku Pionýr v letech 2012-2017 (v tis. Kč)

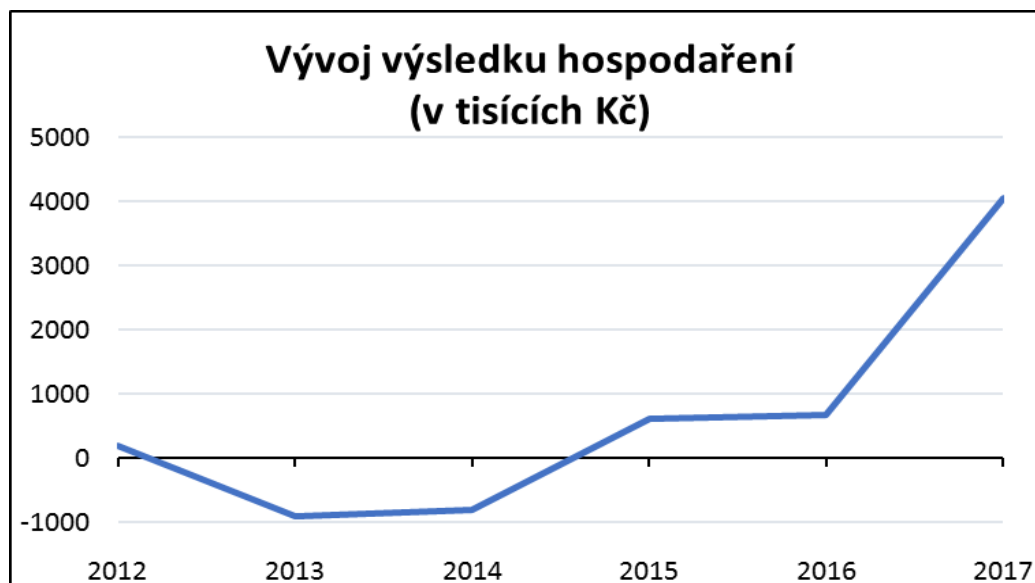
	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Náklady celkem	33 194	29 673	29 944	31 462	30 692	35 701
Spotřebované nákupy	3 465	3 417	3 219	2 671	2 848	2 468
Služby	6 901	4 629	6 385	6 594	6 075	7 440
Osobní náklady	8 723	6 421	6 235	6 386	6 419	7 400
Daně a poplatky	98	33	55	41	27	25
Ostatní náklady	157	607	102	55	40	127
Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek	1 027	1 134	1 179	1 216	1 480	3 270
Poskytnuté příspěvky	12 823	13 432	12 769	14 499	13 803	14 628
Výnosy celkem	33 389	28 768	29 148	32 073	31 371	39 766
Tržby za vlastní výkony a za zboží	1 995	1 533	1 455	2 252	1 924	1 984
Ostatní výnosy	1 241	844	1 396	1 021	723	570
Přijaté příspěvky	1 851	1 849	1 815	2 212	2 704	2 620
Provozní dotace	28 302	24 542	24 482	26 588	25 932	27 068
Výsledek hospodaření	195	-905	-796	611	679	4 065

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

Z tabulky je zřejmé, že největší část nákladů tvoří poskytnuté příspěvky a dále pak osobní náklady a služby. Osobní náklady v sobě zahrnují mzdy a zákonné sociální a zdravotní pojištění. Služby zase zahrnují opravy a udržování, cestovné, náklady na reprezentaci a ostatní služby. Převážná většina výnosů je tvořena provozními dotacemi.

Výsledek hospodaření se v letech 2013 a 2014 dostal do záporných čísel. To bylo způsobeno převýšením nákladů nad výnosy, což mohlo být způsobeno přípravou transformace na spolek, hlavním důvodem však byl nižší příjem z provozních dotací. V roce 2015 výsledek hospodaření dosáhl již znovu kladného čísla a v roce 2017 je vykázován jeho veliký nárůst, což bylo zapříčiněno zvýšením příjmů z provozních dotací a vyšší hodnotou u odpisů, prodaného majetku, tvorby rezerv a opravných položek, kde způsobil nárůst prodej majetku. V následujícím grafu č. 2 je pro lepší znázornění křivka vývoje hospodářského výsledku.

Graf č. 2: Vývoj výsledku hospodaření spolku Pionýr, z. s. (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování na základě výročních zpráv spolku Pionýr, z. s.

4.2 Změny u spolku Pionýr při přechodu na novou právní úpravu

Jak bylo uvedeno v teoretické části práce (viz kap. 3.4), Pionýr jako občanské sdružení musel upravit svůj název a stanovy, aby byly v souladu s právní úpravou občanského zákoníku. Stanovy do 1. 1. 2017 a název do 1. 1. 2016.

4.2.1 Změna stanov a názvu

Mezi základní dokumenty občanského sdružení Pionýr patřily stanovy, program a statut. Ve stanovách byly jen povinné údaje a byly stručné. Hlavní dokument byl právě Statut Pionýra a Program Pionýra. Při upravování statutu na stanovy, aby vyhovovaly požadavkům občanského zákoníku, byl Program Pionýra ustanoven samostatným dokumentem, dříve byl nedílnou součástí Statutu. Občanské sdružení Pionýr schválilo 23. 11. 2013 v Pardubicích na VIII. výročním zasedání Pionýra nové Stanovy Pionýra, které už byly v souladu s požadavky občanského zákoníku. „Schválením (pro bylo 155, proti 63, zbytek se zdržel) nových stanov, na nichž odborníci Pionýra spolu s právníky pracovali rok a půl, se Pionýr stal jedním z prvních sdružení, které na změnu zákona zareagovalo.“¹⁰³ Pionýr stanovy i název vyřešil opravdu poměrně brzy, vzhledem k datům,

¹⁰³ Pionýr. VIII. výroční zasedání Pionýra přijalo nové stanovy i změny ve vedení. *Adam.cz* [online]. 3. 12. 2013 [cit. 13. 2. 2019]. <<http://www.adam.cz/clanek-2013120007-viii-vyrocní-zasedání-pionýra-prijalo-nove-standovy-i-zmeny-ve-vedení.html>>

kteře stanovil občanský zákoník. Stanovy jsou obsáhlejší než statut, mají 25 stran, statut měl 17. Hlavní změnou je nová organizační struktura, včetně pobočných spolků a naložení s likvidačním zůstatkem. Stanovy se také podrobněji věnují členství a nevyužívají možnosti rozhodujícího hlasu předsedajícího při rovnosti hlasování, jak je v občanském zákoníku. Se schválením stanov souvisela už i změna názvu, protože to je jejich povinný údaj. Pionýr se od tohoto data jmenuje Pionýr, z. s. Název byl zapsán do spolkového rejstříku 1. 1. 2014. Názvy pobočných spolků jsou rozebrány v předešlé kapitole 4.1.3.1.

Spolek Pionýr, z. s. pravidelně na Výročním zasedání Pionýra, které se koná každé tři roky, schvaluje stanovy, protože se snaží o jejich neustálou aktualizaci a vylepšení, aby odpovídaly jeho potřebám. Stanovy, který byly přijaty 23. 11. 2013 byly už doplněny na IX. výročním zasedání Pionýra v Pardubicích dne 12. 11. 2016. Aktuální Stanovy Pionýra jsou v příloze této práce (viz Příloha č. 2).

4.3 Dotazníkové šetření

Dotazníkové šetření proběhlo během února 2019 a bylo určeno pro funkcionáře těch spolků, které byly dříve občanskými sdruženími. Dotazník byl vytvořen pomocí Google Formuláře. Funkcionáři byli následně osloveni a požádáni o vyplnění pomocí emailové korespondence a také prostřednictvím České rady dětí a mládeže (ČRDMD), která zastřešuje organizace dětí a mládeže v České republice. V současné době má ČRDMD pod sebou 98 členských organizací, z nichž až na pár výjimek obecně prospěšných společností, jsou spolky, včetně spolku Pionýr, z. s., který patří mezi její zakládající členy.

Předem byla stanovena hranice 200 odpovědí. Získáno jich bylo 210. Dotazník se skládal z 15 uzavřených otázek z nichž dvě byly filtračního charakteru, aby mohly respondenty odkázat na další otázku podle zvolené odpovědi. Jinak byly otázky alternativního a jedna dichotomického typu. Respondenti měli vždy na výběr z několika možností u odpovědi. Když měli vyjadřovat míru souhlasu či nesouhlasu, byla použita škála – určitě ne, spíše ne, spíše ano, určitě ano. U ostatních otázek byly pak již konkrétní odpovědi. Sestaveny byly na základě předem stanovených hypotéz, které byly konstruovány z poznatků z teoretické části. Otázky byly seřazeny tak, aby respondent neodradily a aby měly logickou návaznost. Výsledky dotazníkového šetření by měly stanovené hypotézy potvrdit nebo vyvrátit.

Hypotézy:

- H 1: Spolky vnímají současnou právní úpravu příznivě.
- H 2: Zápis do veřejného spolkového rejstříku byl pro spolky přínosem.
- H 3: Nutné změny pro přeměnu na spolek se obešly bez komplikací.

4.3.1 Výsledky dotazníkového šetření

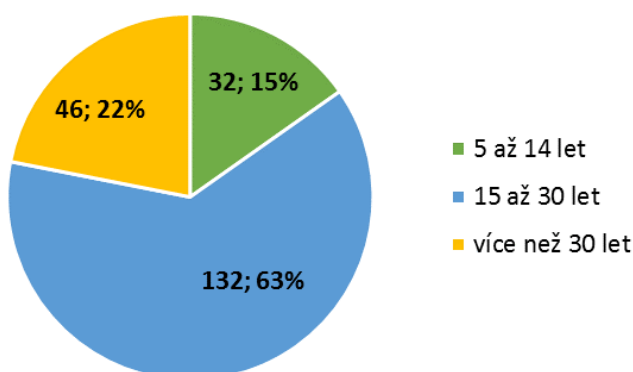
První čtyři otázky dotazníku nebyly spjaty s hypotézami, ale měly za cíl identifikovat spolky dle délky působnosti, počtu členů a existence pobočných spolků, případně způsobu jejich členění. Ostatní otázky vycházejí z dat z teoretické části a poznatků z případové studie.

Každá otázka je doplněna grafem, ve kterém jsou znázorněny četnosti odpovědí na danou otázku. Ke grafu se vždy váže legenda, která obsahuje možnosti odpovědí a dále je zobrazen, jak počet respondentů, tak procentuální podíl, který je zaokrouhlen na celá procenta.

Otázka č. 1: Jak dlouho spolek působí?

Následující graf č. 3 znázorňuje, že dotazníkového šetření se zúčastnily spolky převážně s působností 15 až 30 let, ty tvoří 63 %, dále 22 % spolků působících více než 30 let a nejmenší podíl 15 % mají spolky s trváním 5 až 14 let. Dolní mez 5 let byla stanovena na základě potřeby oslovit pouze ty spolky, které dříve bývaly občanskými sdruženími, což spolky, které nevznikly před rokem 2014 nejsou.

Graf č. 3: Délka působnosti spolků

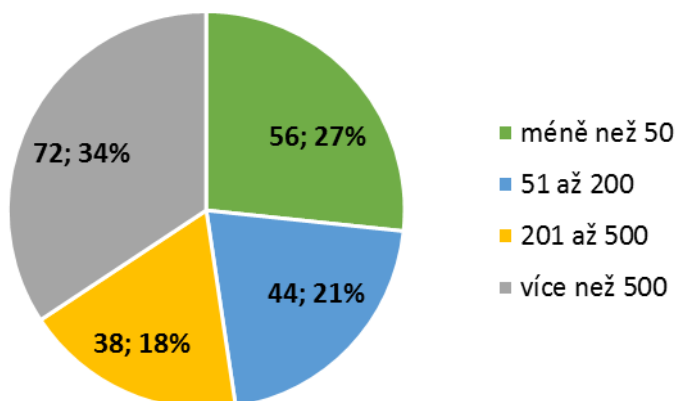

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Kolik členů spolek má?

V této otázce byly spolky segmentovány podle počtu členů. Nejvíce respondentů odpovědělo, že mají více než 500 členů, jejich zastoupení je 34 %. Méně než 50 členů mělo 27 % dotazovaných, 21 % má počet členů mezi 51 až 200 a nejmenší díl respondentů 18 % má 201 až 500 členů. Rozdělení je znázorněno v následujícím grafu č. 4.

Graf č. 4: Počet členů ve spolcích

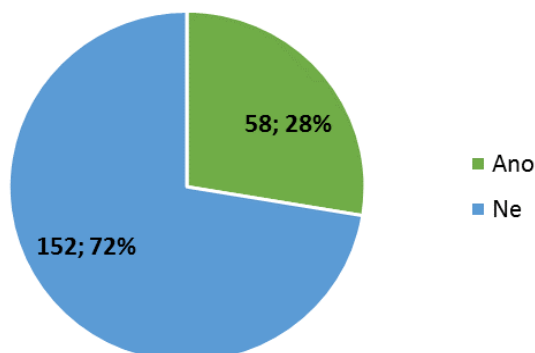

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 3: Má spolek pobočné spolky?

V rámci této otázky bylo zjišťováno, zda spolky mají zřízeny pobočné spolky. Jasnou převahu mají spolky bez pobočných spolků, ty čítají 72 %, zbylých 28 % mají alespoň jeden pobočný spolek. Tato otázka byla filtrační, pokud respondent odpověděl „ano“, byl přesměrován na otázku č. 4, pokud odpověděl záporně, byl přesměrován rovnou na otázku č. 5.

Graf č. 5: Četnost pobočných spolků

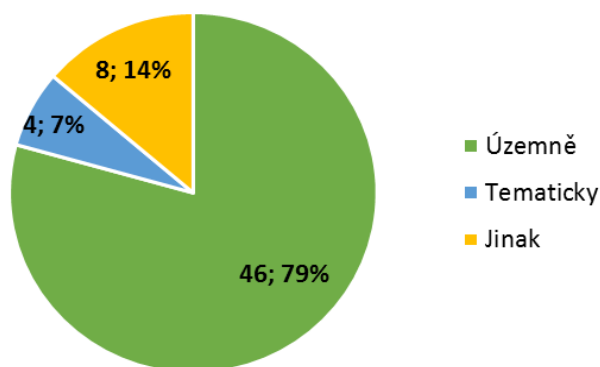

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Jakým způsobem jsou pobočné spolky členěny?

Tato otázka byla zařazena na základě poznatků z teoretické části, kde bylo z literatury zjištěno, že pobočné spolky zakládají převážně velké spolky a využívají členění např. územní či tematické (viz kap. 3.6.6). Na základě výsledků předešlé otázky a zkoumání individuálních odpovědí respondentů lze říci, že ne všechny velké spolky (nad 500 členů) mají pobočné spolky. Spolky, které mají pobočné spolky (58; 28 %), byly dále tázány, jaké pro ně využívají členění. Z grafu č. 6 lze vyčíst, že 79 % využívá územní členění, pouhých 7 % využívá tematické členění a 14 % pro své pobočné spolky využívá členění jiné.

Graf č. 6: Členění pobočných spolků

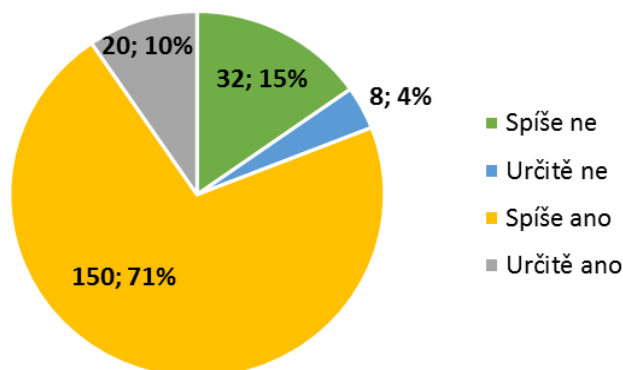

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Vnímáte současnou právní úpravu spolků dostačující?

Otázka si kladla za cíl zjistit, jak vnímají funkcionáři spolků současnou právní úpravu, zda ji vnímají jako dostačující či nedostačující. Otázka je spjata přímo s první hypotézou. Jednoznačně převažuje názor, že právní úprava spolků je dostačující (určitě ano 10 % a spíše ano 71 %), odpovědělo tak 170 respondentů, dohromady 81 %. S právní úpravou je spíše nespokojeno 15 % a 4 % vnímají úpravu zcela nedostatečnou. Vnímání současné úpravy spolků je znázorněno v následujícím grafu č. 7.

Graf č. 7: Vnímání současné právní úpravy spolků

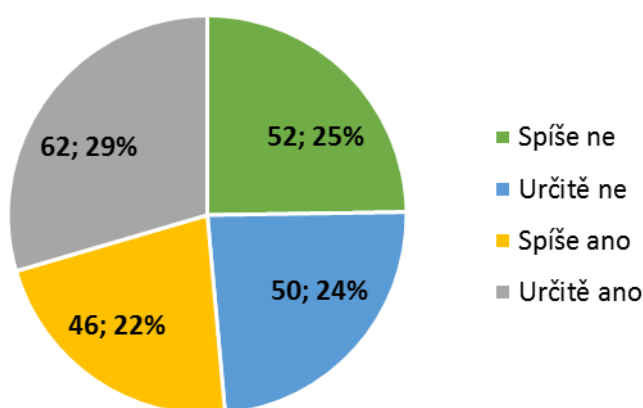

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Potřebovali jste odbornou právní pomoc při přeměně na spolek?

Otázka se zabývala problematikou transformace z občanského sdružení na spolek. Zjišťovala, zda potřebovala občanská sdružení v tomto ohledu odbornou právní pomoc. Té se mohlo dostat přímo od právníka, který pracoval pro občanské sdružení nebo i od externího odborníka. Z výsledků plyne, že 29 % určitě pomoc potřebovalo, 22 % také spíše ano a 25 % pomoc spíše nepotřebovalo a 24 % určitě pomoc nepotřebovalo. Z výsledků nelze jednoznačně určit, zda tedy odborná právní pomoc byla potřeba, 51 % pomoc potřebovalo a 49 % ne. Rozložení odpovědí zobrazuje následující graf č. 8.

Graf č. 8: Potřeba odborné právní pomoci při přeměně na spolek

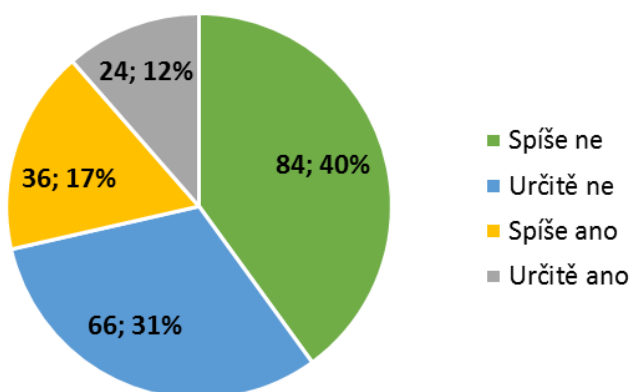

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Způsobila přeměna na spolek zvýšení nákladů?

U této otázky bylo cílem zjistit, zda transformace na spolek nezapříčinila zvýšení nákladů. Nejvíce bylo odpovídáno, že spíše ne, to se týkalo 40 % respondentů, 31 % respondentů označilo, že přeměna určitě nezpůsobila zvýšení nákladů. Naproti tomu 17 % odpovědělo, že změna spíše náklady zvýšila a u 12 % byly náklady určitě navýšeny. Vzhledem k tomu lze tedy říct, že když 71 % respondentů odpovědělo, že přeměna na spolek zvýšení nákladů nezpůsobila, neměl by být po finanční stránce u spolků problém. Odpovědi na otázku znázorňuje graf č. 9.

Graf č. 9: Finanční situace po přeměně na spolek

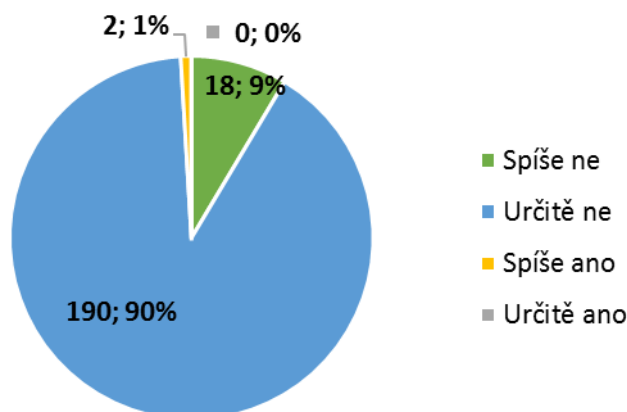

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Uvažovali jste nebo uvažujete o transformaci na ústav nebo sociální družstvo?

Spolky, které vznikly ještě před rokem 2014, tedy jako občanská sdružení, mají stále možnost transformace na ústav nebo sociální družstvo (viz kap. 3.4). Otázka se zabývá tím, zda spolky o této transformaci uvažovali nebo o ní třeba stále do budoucna uvažují. Vzhledem k jasné převaze 90 % odpovědí, že o tom určitě neuvažují, se dá říct, že tato možnost pro spolky není výhodná, už jenom vzhledem k tomu, že by jako ústav nemohli mít členskou základnu. Zbylé odpovědi zahrnují 9 %, kdy o tom spolky spíše neuvažovali a ve dvou případech, což odpovídá 1 % o tom spíše uvažují nebo uvažovali. Nikdo z respondentů neodpověděl, že by o tom určitě uvažovali. Odpovědi jsou zaneseny v následujícím grafu č. 10.

Graf č. 10: Transformace na ústav nebo sociální družstvo

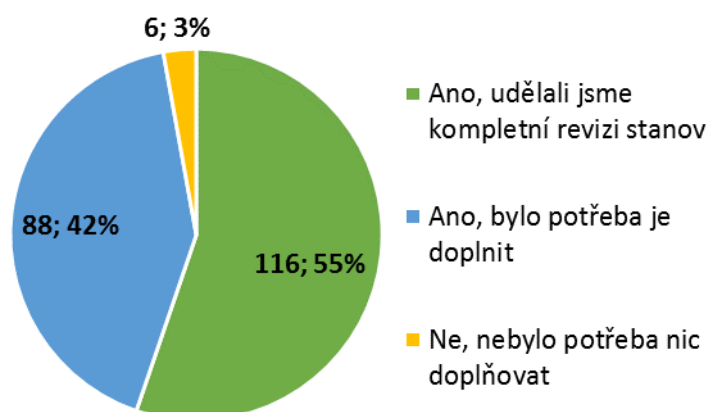

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Museli jste provést nějaké změny ve stanovách?

S transformací se vázala i povinnost uvést stanovy do souladu s novou právní úpravou, a to do 1. 1. 2017 (viz kap. 3.4.1). Na základě teoretické části by se dalo říct, že spolky tuto povinnost využily ke kompletní revizi stanov, což také potvrzuje výsledek dotazníkového šetření na tuto otázku. Až 55 % provedlo kompletní revizi stanov a 42 % stanovy doplnily, aby neodporovaly legislativě. Možnost, že nebylo potřeba nic doplňovat, zvolilo 6 respondentů, to činí 3 %. Jelikož je ale povinnou součástí stanov název, musel být do stanov doplněn minimálně nový název, na tuto problematiku navazuje následující otázka č. 10. Způsob, jakým spolky provedly změnu stanov lze vidět v následujícím grafu č. 11.

Graf č. 11: Způsob provedení změn ve stanovách

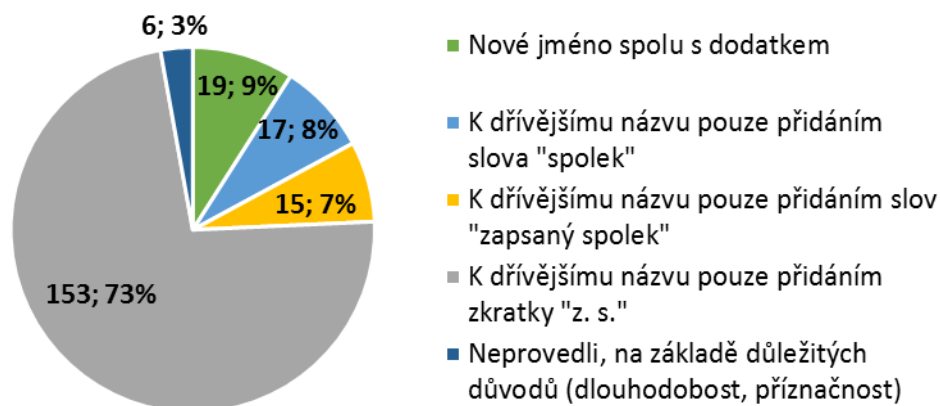
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 10: Jak jste provedli změnu názvu spolku?

Zásadní změnu pro některá občanská sdružení představovala povinnost dát název do souladu s požadavky právní úpravou (viz kap. 3.4.2), a to do 1. 1. 2017. Z té vyplývá, že název musí jasně demonstrovat formu právnické osoby, v tomto případě spolku. V úvahu přicházelo několik možností. Nejčastější možností 73 %, kterou respondenti zvolili, bylo přidání k dřívějšímu názvu zkratku „z. s.“ Ostatní možnosti mají celkem nízké procento zastoupení, 9 % zvolilo nové jméno spolu s dodatkem, 8 % k dřívějšímu názvu přidalo slovo „spolek“ a 7 % k dřívějšímu názvu přidalo slova „zapsaný spolek“. Zbylé 3 %, což odpovídá 6 odpovědím, změnu názvu neprovedlo, a to nejspíše z důvodu, že spolek už působí dlouho, a tudíž je jejich název už tak příznačný, že zaměnitelnost nebo klamavost nelze předpokládat. To vychází z § 3042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Pro přehlednost jsou výsledky zaneseny v grafu č. 12.

Lze předpokládat souvislost s předchozí otázkou č. 9, kde 6 respondentů odpovědělo, že do stanov nebylo potřeba nic doplňovat. Pokud tedy nemuseli měnit název, je možné, že stanovy nebylo potřeba upravovat.

Graf č. 12: Způsob provedení změny názvu

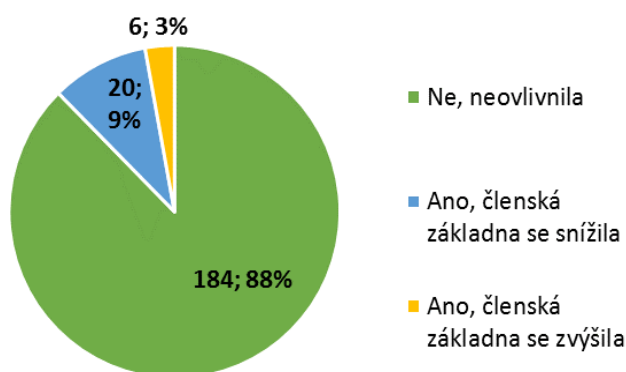
Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Ovlivnila nová právní úprava členství ve spolku členskou základnu?

V předešlé případové studii spolku Pionýr, z. s. v kapitole 4.1.3.2 bylo poukázáno na možnou souvislost mezi transformací a vývojem počtu členů. Nová právní úprava přinesla mnohem podrobnější úpravu členství, než tomu tak bylo v zákoně o sdružování (viz kap.3.3.7). Tato otázka si kladla za cíl zjistit, zda tuto souvislost potvrdí odpovědi respondentů. Předpoklad, že by transformace mohla ovlivnit vývoj členské základny

se nepotvrdil, 88 % respondentů odpovědělo, že členská základna ovlivněna nebyla. Snížení členské základny uvedlo 9 % a 3 % uvedla, že se členská základna zvýšila. Obecně by se dalo říct, že nová právní úprava na členství neměla velký vliv. Výsledky jsou v následujícím grafu č. 13.

Graf č. 13: Ovlivnění členské základny novou právní úpravou

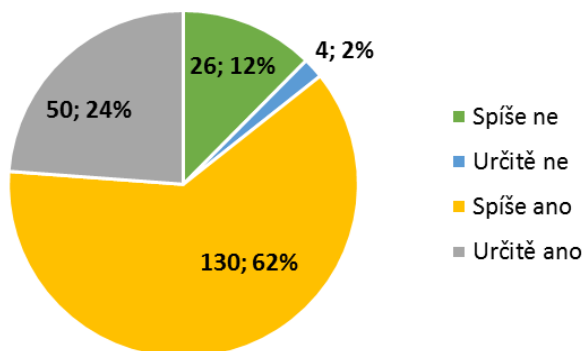

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 12: Vnímáte transparentnost spolkového rejstříku příznivě?

Tato otázka má přímou souvislost s druhou hypotézou. Z teoretické části vychází, že transparentnost spolkového rejstříku přináší spolkům výhody, např. v oblasti fundraisingu. Na to následně navazuje další otázka č. 13. Výsledek by se dalo interpretovat, že spolky vnímají transparentnost spolkového rejstříku příznivě, 24 % to tak vnímá určitě a až 62 % uvedlo, že spíše ano. Příznivě jej tedy vnímá 86 % tázaných, 12 % to tak spíše nevnímá a 2 % uvedla, že to určitě nevnímají příznivě. Rozložení odpovědí znázorňuje následující graf č. 14.

Graf č. 14: Vnímání transparentnosti spolkového rejstříku

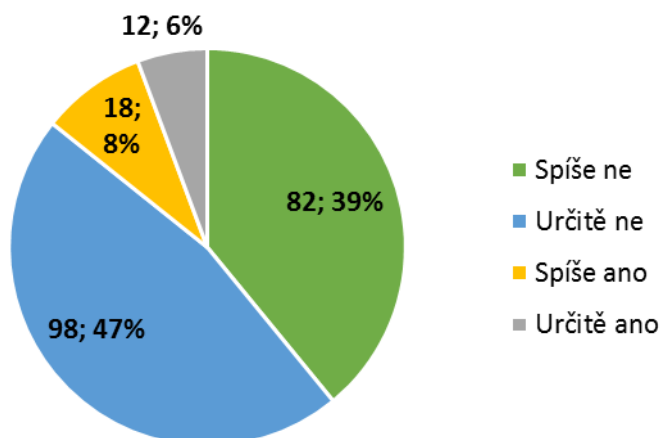

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 13: Pomohla vám transparentnost spolkového rejstříku k lepší spolupráci se sponzory?

Otázka navazuje na předpoklad zjištěný z teoretické části (viz kap. 3.3.3), že transparentnost spolkového rejstříku může napomoci spolkům k lepší spolupráci se sponzory, protože si každý může snadno zjistit, kdo za daný spolek má právo jednat, jaké jsou jeho pravomoci a podobné informace. Graf č. 15 ale zobrazuje, že až 86 % respondentů nevnímá lepší spolupráci se sponzory díky transparentnosti spolkového rejstříku (47 % určitě ne, 39 % spíše ne). Pouhých 14 % vnímá díky rejstříku lepší spolupráci se sponzory, 8 % spíše ano, 6 % určitě ano. Tento předpoklad nelze tedy potvrdit.

Graf č. 15: Spolupráce se sponzory po zápisu do spolkového rejstříku

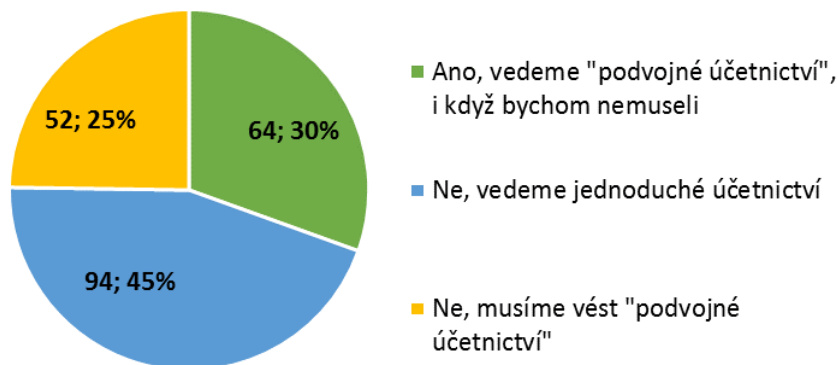

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 14: Vedete tzv. "podvojný účetnictví", i když byste mohli vést jednoduché účetnictví?

Tato otázka měla filtrační charakter a má návaznost z teoretické části na kap. 3.3.8. Jejím cílem bylo přeměřovat respondenty, kteří odpoví, že vedou tzv. „podvojný účetnictví“ (nynější název je pouze „účetnictví“, v dotazníku byl ale použit starší název, aby byla eliminována možnost nepochopení otázky), i když mohou ze zákona vést jednoduché účetnictví, na následující otázku, která se zabývá tím, zda je tomu tak z důvodu čerpání dotací, jak bylo zjištěno v teoretické části metodou literární rešerše. Z následujícího grafu č. 16 lze vyčíst, že tuto odpověď zvolilo 64 respondentů, což je 30 % všech tázaných, 45 % vede jednoduché účetnictví a 25 % musí vést „podvojný účetnictví“.

Graf č. 16: Vedení účetnictví

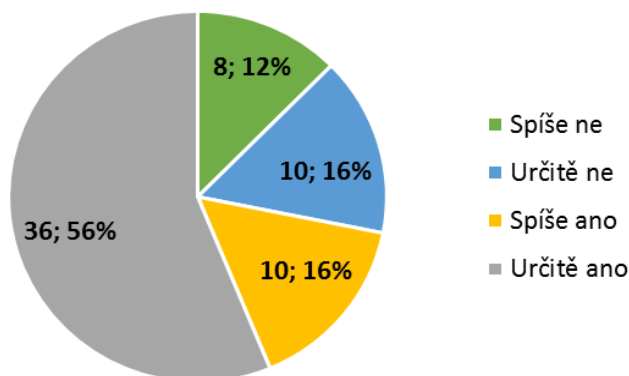

Zdroj: vlastní zpracování

Otázka č. 15: Pokud vedete "podvojné účetnictví", aniž byste museli, je to z důvodu čerpání dotací a nadačních příspěvků?

Na tuto otázku odpovídalo 64 respondentů, kteří byli vyfiltrováni na základě předešlé otázky č. 14. Otázka zjišťuje, zda spolky vedou tzv. „podvojné účetnictví“, i když by mohli vést účetnictví jednoduché, z důvodu čerpání dotací a nadačních příspěvků, jak bylo zjištěno na základě teoretické části. Výsledky dotazníku dokládají, že tento předpoklad nelze vyloučit, naprostou převahu má odpověď, že určitě ano, kterou zvolilo 56 %. Nelze však zapomínat, že tato procenta jsou z celkového počtu 64 respondentů. Spíše ano zvolilo 16 %, spíše ne 12 % a určitě ne 16 %. Výsledky jsou zaneseny do grafu č. 17. Za jiným účelem než čerpání dotací a nadačních příspěvků tedy vede „podvojné účetnictví“ 28 % respondentů a 72 % ho vede právě z tohoto důvodu.

Graf č. 17: Vedení „podvojného účetnictví“ z důvodu čerpání dotací

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Shrnutí výsledků dotazníkového šetření

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že spolky vnímají současnou právní úpravu příznivě, odpovědělo tak 81 % respondentů, lze tak potvrdit první hypotézu (H 1: Spolky vnímají současnou právní úpravu příznivě).

Transparentnost spolkového rejstříku je vnímána příznivě 86 % respondentů, naproti tomu stejně tak 86 % odpovědělo, že jim transparentnost nepomohla k lepší spolupráci se sponzory, jak bylo předpokládáno na základě teoretické části, tudíž nelze jednoznačně označit druhou hypotézu za pravdivou (H 2: Zápis do veřejného spolkového rejstříku byl pro spolky přínosem).

U otázky č. 6, zda spolky potřebovaly odbornou právní pomoc, výrazně nepřevažuje žádná z odpovědí, víceméně je rozložení na škále (určitě ne, spíše ne, spíše ano, určitě ano) proporcionální. Transformace na spolek u 71 % dotazovaných nezpůsobilo zvýšení nákladů a u 88 % nová právní úprava neovlivnila členskou základnu. Na základě těchto výsledků lze potvrdit třetí hypotézu (H 3: Nutné změny pro přeměnu na spolek se obešly bez komplikací).

4.4 Závěr z praktické části

Spolek Pionýr, z. s. se věnuje výchovným činnostem a opakovaně získal statut státem uznané organizace pro oblast práce s dětmi a mládeží a má udělenou akreditaci ke vzdělávání v různých oborech (viz kap. 4.1.1). Předtím samostatný zapsaný spolek fungoval jako občanské sdružení od roku 1990 a od roku 1993 bylo občanské sdružení plně svébytným (viz kap. 4.1.2). Zapsaný spolek Pionýr, z. s. má velice rozsáhlou organizační strukturu, hlavními orgány na celostátní úrovni jsou: Výroční zasedání Pionýra, Česká rada Pionýra, předseda Pionýra, dva místopředsedové Pionýra, ekonom Pionýra, Výkonný výbor České rady Pionýra, Kontrolní komise Pionýra a Rozhodčí komise Pionýra (viz kap. 4.1.3).

Spolek Pionýr, z. s. v rámci své organizační struktury pro naplňování svého účelu zřizuje tři podoby pobočných spolků – Pionýrské skupiny, Pionýrská centra a Krajské organizace Pionýra (viz kap. 4.1.3.1). Rozdíl mezi nimi je především mezi jejich právy, povinnostmi a účelu, pro který jsou zřizovány.

S nabytím nové právní úpravy v roce 2014 počet členů klesl (viz tabulka č. 2), v následujících letech počet členů zase stoupá. Výsledek hospodaření spolku se v letech

2013 a 2014 dostal do záporných čísel. To může souviset s následnou přeměnou na spolek, ale hlavním důvodem byl nižší příjem z provozních dotací (viz tabulka č. 4).

Pionýr, z. s. pracoval na nových stanovách rok a půl, aby nebyly v rozporu s novou právní úpravou. Tento spolek byl jedním z prvních, který na změnu zákona zareagoval. V roce 2013 byly přijaty nové stanovy, které prošly kompletní revizí. Název byl změněn tak, že k dřívějšímu názvu Pionýr byla přidána zkratka „z. s.“ (viz kap. 4.2.1).

Z dotazníkového šetření vyplývá, že nová právní úprava je vnímána příznivě, stejně tak i transparentnost spolkového rejstříku, která ale spolkům nenapomohla k lepší spolupráci se sponzory. Přeměna na spolek nezpůsobila navýšení nákladů, ani nijak neovlivnila velikost členské základny. Spolky neuvažují o přeměně na ústav nebo sociální družstvo. Stanovy buď prošly kompletní revizí nebo byly alespoň doplněny o chybějící povinné údaje. Spolky nejvíce provedly změnu názvu přidáním k dřívějšímu názvu zkratky „z. s.“. Některé spolky vedou „podvojný účetnictví“, i když splňují zákonné podmínky pro vedení jednoduchého účetnictví, za účelem čerpání dotací a nadačních příspěvků (viz kap. 4.3.1).

5 Výsledky a diskuse

5.1 Výsledky a diskuse z teoretické části

Zákon o sdružování občanů byl poměrně krátký, stručný a přehledný, aby mohly organizace vznikat co nejdříve po změně režimu v roce 1989 a také aby nebyla právní úprava zbytečně omezující. Naproti tomu právní úprava spolků v občanském zákoníku je mnohem podrobnější a komplexnější, většina ustanovení je ale dispozitivního charakteru, tudíž vytváří pro spolky minimální rámec vnitřních poměrů (viz kap. 3.3.1).

Občanský zákoník vymezuje právní postup pro založení spolku, který v zákoně o sdružování občanů chyběl (viz kap. 3.3.2). Založení spolku je možné dvěma způsoby, buď dohodou alespoň 3 zakladatelů na obsahu stanov nebo může ustavující schůze schválit návrh stanov.

Členství nebylo v předešlé úpravě téměř upraveno, což je v práci shledáno jako nedostatek (viz kap. 3.3.7). V obou úpravách je ale kladen důraz na dobrovolnost členství. Občanský zákoník u členství upravuje podrobně jeho vznik, zánik a řeší seznam členů. Nově je v právní úpravě vymezen i pojmem likvidace.

Velkou změnu přinesl nový způsob evidence spolků (viz kap. 3.3.3). Občanská sdružení vznikala na registračním principu do evidence rejstříku občanských sdružení. Tato evidence byla spravována Ministerstvem vnitra ČR a byla nahrazena spolkovým rejstříkem, který je pod vedením příslušných krajských soudů. Výhodou tohoto rejstříku je transparentnost (v rejstříku je možno vyhledávat online na webových stránkách Ministerstva vnitra ČR www.justice.cz), která by mohla třeba pomoci dárčům v rozhodování, zda spolek finančně podpoří. Pokud chtěl někdo dříve nahlédnout do evidence občanských sdružení, musel přijít osobně a mohl nahlédnout do zakladatelské listiny. Evidence občanských sdružení nemusela být aktualizována, a tak mohly vznikat např. neplatné smlouvy, protože jednatelem už nebyl ten, kdo byl uveden v zakladatelské smlouvě a třetí osoby to nemohly v rejstříku občanských sdružení zjistit. Tento problém eliminuje právě transparentnost spolkového rejstříku. Povinnými údaji pro zápis do něj je název spolku, účel, případně i předmět vedlejší hospodářské činnosti. Dále názvy, typ a členy orgánů a způsob jednání za spolek (kdo má právo za spolek jednat a jakým způsobem). Tyto údaje je nutné doložit příslušnými listinami (viz kap. 3.3.3.1).

Zápis byl dříve zpoplatněn částkou 1 000 Kč (viz kap. 3.3.3.2), osvobozeny od něj byly právnické osoby se zapsaným statusem veřejné prospěšnosti, byla ale absence zákona, který by umožnil si tento status nechat zapsat. Od května roku 2015 začalo být účinné věcné osvobození a zápis či změna ve spolkovém rejstříku je tak už bez poplatku.

Spolek může vně své hlavní činnosti na základě výkladového stanoviska tzv. Expertní skupiny KANCL provozovat i příležitostnou výdělečnou činnost (viz kap. 3.3.4.3), která nesmí být zaměňována za vedlejší hospodářskou činnost. Od té se liší hlavně tím, že to není činnost soustavně provozovaná za účelem dosažení zisku.

S transformací občanských sdružení na spolky souviselo i překlopení organizačních jednotek občanských sdružení na pobočné spolky. Pobočné spolky mají odvozenou právní osobnost od hlavního spolku, ale mají vlastní právní subjektivitu (viz kap. 3.3.6). Můžou být zřizovány na základě ustanovení ve stanovách, kde musí být i práva a povinnosti pobočných spolků. Typický je např. zákaz uzavírání úvěrových smluv, tyto údaje se zapisují také do spolkového rejstříku, aby si je v případě potřeby mohl kdokoli ověřit.

Změna je v nové definici tzv. veřejně prospěšného poplatníka (viz kap. 3.3.8), bohužel je zde absence původně zamýšlené návaznosti na status veřejné prospěšnosti, aby mohl být nahrazen systémem přiznávání výhod podle právní formy systémem přiznávání na základě realizovaných aktivit podle dopadu na širší okruh osob. Tento přístup je v Evropě už velmi ojedinělý.

V rámci zpracování teoretických východisek a výsledků z dotazníkového šetření bylo zjištěno, že z důvodu čerpání dotací od českých ministerstev nebo nadačních příspěvků od nadací, vedou některé spolky „podvojně účetnictví“, i když by mohly ze zákona vést jednoduché účetnictví.

Pro pokračování v činnosti spolků byla do 1. 1. 2016 nutná změna názvu (viz kap. 3.4.2). K názvu mohly spolky přidat slovo „spolek“, slova „zapsaný spolek“ nebo zkratku „z. s.“. Také mohly tyto možnosti zakomponovat do nového názvu. Některé spolky tuto změnu provést nemusely na základě dlouhodobého trvání, a tudíž pro ně tak příznačného názvu, že by záměna či klamavost názvu neměla být předpokládána. Stanovy musely být dány do souladu s právní úpravou do 1. 1. 2017 (viz kap. 3.4.1).

5.2 Výsledky a diskuse z praktické části

Spolek Pionýr, z. s. v rámci své organizační struktury pro naplňování svého účelu zřizuje tři podoby pobočných spolků – Pionýrské skupiny, Pionýrská centra a Krajské

organizace Pionýra (viz kap. 4.1.3.1). Rozdíl mezi nimi je především mezi jejich právy, povinnostmi a účelu, pro který jsou zřizovány.

Pro spolky je všeobecně typické dobrovolné členství. Pionýr, z. s. je druhým největším sdružením dětí a mládeže v České republice (viz kap. 4.1.3.2). Pořádá ale i spoustu aktivit, které nevyžadují být členem spolku. S nabytím nové právní úpravy v roce 2014 počet členů u tohoto spolku klesl (viz tabulka č. 2), v následujících letech počet členů zase stoupá.

Výsledek hospodaření spolku Pionýr, z. s. se v letech 2013 a 2014 dostal do záporných čísel. To mohlo mít souvislost s přípravou na transformaci a následnou přeměnou na spolek, ale hlavním důvodem byl nižší příjem z provozních dotací (viz tabulka č. 4).

Hlavním dokumentem pro Pionýr jakožto ještě pro občanské sdružení byl Statut Pionýra a Program Pionýra, ve stanovách byly jen povinné údaje (viz kap. 4.2.1). Odborníci spolku s právníky pracovali rok a půl na nových stanovách, které by se staly hlavním dokumentem a nahradily tak Statut Pionýra a Program Pionýra. Stanovy Pionýra i s přidáním zkratky „z. s.“ k názvu, byly schváleny 23. 11. 2013 na výročním zasedání Pionýra. Vzhledem ke stanovenému datu do 1. 1. 2016, byly stanovy i název vyřešeny poměrně brzy.

Dotazníkové šetření prokázalo (viz kap. 4.3.1), že nová právní úprava je spolky vnímána příznivě, stejně tak transparentnost spolkového rejstříku. Ta jim však nenapomohla k lepší spolupráci se sponzory. Transformace na spolek nezpůsobila zvýšení nákladů ani neovlivnila členskou základnu. Skoro naprostá většina uvedla, že neuvažovalo či neuvažuje o transformaci na ústav nebo sociální družstvo. Spousta spolků využila novou právní úpravu ke kompletní revizi stanov nebo je alespoň doplnila o povinné údaje. Možnost přidání k dřívějšímu názvu zkratku „z. s.“ spolky volily u změny názvu nejčastěji. Některé spolky vedou „podvojný účetnictví“, i když splňují zákonné podmínky pro vedení jednoduchého účetnictví, za účelem čerpání dotací a nadačních příspěvků.

6 Závěr

Zákon o sdružování občanů byl velice stručný a obsahoval pouze právní základ. Občanský zákoník se oproti němu spolkům věnuje podrobněji a komplexněji, většina ustanovení je ale především dispozitivního charakteru (viz kap. 3.3.1). Nová právní úprava je z pohledu spolků vnímána příznivě (viz kap. 4.3.1). Spolek sám o sobě je samosprávným subjektem, který je nezávislý na státu. Kromě toho, že hlavně spolčuje své členy musí mít vymezenou svoji hlavní činnost, která musí naplňovat účel, pro který byl spolek založen (viz kap. 3.3.4). Dále může být provozována spolkem vedlejší hospodářská činnost a příležitostná výdělečná činnost. Veškerý zisk z těchto činností musí být dále využit pouze pro naplňování účelu spolku.

Občanská sdružení se ke dni nabytí účinnosti 1. 1. 2014 občanského zákoníku překlopila automaticky na spolky. Této změně nešlo nijak zabránit a občanská sdružení pro ni nemusela nic udělat. Takovéto spolky ale měly a stále mají možnost transformace na ústav nebo na sociální družstvo (viz kap. 3.4).

Stejně jako se přeměnila občanská sdružení na spolky, staly se z jejich organizačních jednotek pobočné spolky. Možnost zakládání pobočných spolků využívají především větší spolky, které potřebují územní nebo tematické členění (viz kap. 3.3.6). Územní členění využívá pro své pobočné spolky i spolek Pionýr, z. s. (viz kap. 4.1.3.1)

U spolku se rozlišuje jeho založení a vznik. Občanskému sdružení chyběl pro založení daný právní postup. Tento nedostatek byl napraven. Podle občanského zákoníku je založení spolku možné dvěma způsoby (viz kap. 3.3.2.1). Nová právní úprava se také podrobněji věnuje členství, v obou zákonech je ale kladen důraz na dobrovolnost. Nová právní úprava neměla dopad na velikost členské základny ani na objem nákladů. Občanský zákoník pracuje oproti zákonu o sdružování občanů i s pojmem likvidace a řeší i fúzi a rozdělení spolku (viz kap. 3.3.9)

S přeměnou se následně váže povinnost upravit stanovy a název tak, aby vše bylo v souladu s požadavky vycházejícími z právní úpravy spolků (viz kap. 3.4). Název musel být doplněn o slovo „spolek“, slova „zapsaný spolek“ nebo o zkratku „z. s.“. Spolek Pionýr, z. s. ke svému původnímu názvu přidal zkratku „z. s.“, jak vyplynulo z dotazníkového šetření (4.3.1), tuto možnost volilo nejvíce spolků. Na stanovách spolek pracoval s pomocí právníků rok a půl a stal se jedním z prvních zapsaných spolků, který zareagoval na změnu v zákonu (viz kap. 4.2.1). Nové stanovy byly schváleny již

s předstihem 23. 11. 2013 v Pardubicích na VIII. výročním zasedání Pionýra. Výroční zasedání je svoláváno každé tři roky, kde se také vždy schvalují stanovy, protože se spolek snaží o jejich neustálou aktualizaci a uzpůsobení svým potřebám. Od této velké změny tedy byly stanovy již doplněny a schváleny na IX. výročním zasedání Pionýra v Pardubicích dne 12. 11. 2016.

Několik spolků se také rozhodlo si ponechat původní název beze změny na základě důležitých důvodů, což jim umožnil § 3042 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Za důvody může být považováno dlouhodobé užívání nebo příznačnost, že se zaměnitelnost nebo klamavost nedá předpokládat. U těchto spolků je také možnost, že nemusely doplnit stanovy, protože název neměnily a zbytek byl také v souladu s legislativou (viz kap. 3.4.2).

Pokles hospodářského výsledku v letech 2013 a 2014 u spolku Pionýr, z. s. byl zaviněn převážně snížením provozních dotací, menší souvislost to také může mít s transformací na spolek (viz kap. 4.1.4).

Občanská sdružení vznikala registračním principem do rejstříku občanských sdružení, které bylo vedeno Ministerstvem vnitra ČR. Hlavní změnou v tomto je, že spolky vznikají zápisem do veřejného spolkového rejstříku, který je veden pod příslušnými krajskými soudy (viz kap. 3.3.2.2). Vzhledem k transparentnosti spolkového rejstříku si každý může online na webových stránkách Ministerstva vnitra (www.justice.cz) vyhledat údaje o kterémkoli spolku. Například by nemělo docházet k uzavírání neplatných smluv na základě nevědomosti, kdo za daný spolek má oprávnění jednat a jakým způsobem (viz kap. 3.3.3). Transparentnost spolkového rejstříku je spolky vnímána příznivě, nenapomohlo to ale k lepší spolupráci se sponzory (viz kap. 4.3.1).

Právní úprava daňových povinností je ovlivněna novou definicí tzv. veřejně prospěšného poplatníka. Chybí zde ale návaznost na status veřejné prospěšnosti, a tak jsou daňové výhody stále přiznávány podle právní formy, a ne podle dopadu aktivit na širší okruh osob, což je v Evropě velmi ojedinělý způsob (viz kap. 3.3.8).

7 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

- AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Pionýrská encyklopedie 1*. Praha: Mladá fronta, 1978. ISBN 23-095-78.
- BENÁK, Jaroslav. Dopad účinnosti NOZ na občanská sdružení. *Časopis pro právní vědu a praxi*. 2013, (3), s. 337-341. ISSN 1210-9126.
- BENÁK, Jaroslav, ZAHUMENSKÝ, David. *Jak na spolkový rejstřík*. Praha: Grada, 2015. Právo pro praxi. ISBN 978-80-247-5672-1.
- BERAN, Karel. *Pojem osoby v právu: (osoba, morální osoba, právnická osoba)*. Praha: Leges. ISBN 978-80-87576-06-9.
- ČERNÝ, Petr. *Zákon o sdružování občanů: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckovy texty zákonů s komentářem. ISBN 978-80-7400-328-8.
- HÁJKOVÁ, Alena, NEBUŽELSKÁ, Miroslava, PAVLOK, Petr. *Spolky a spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 2015. Právní praxe. ISBN 978-80-7400-523-7.
- KINDL, Milan, ERTL, Zdeněk, FORMANOVÁ, Nikola, KINDL, Tomáš, ŠÍMA, Alexander. *Úskalí spolkového práva*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017. ISBN 978-80-7380-642-2.
- PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír. *Občanský zákoník: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-653-1.
- RONOVSKÁ, Kateřina. Spolky „po novu“. *Bulletin advokacie*. 2014, (6), s. 36-37. ISSN 1210-6348.
- RONOVSKÁ, Kateřina. K pojetí veřejné prospěšnosti v Evropě. *Právní fórum*. 2010, (9), s. 428-432. ISSN 1214-7966.
- RONOVSKÁ, Kateřina, VITOUL, Vlastimil, BÍLKOVÁ, Jana. *Nové spolkové právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Leges, 2014. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-020-8.
- TELEC, Ivo. *Spolkové právo*. Praha: C.H. Beck, 1998. Právo a hospodářství (C.H. Beck). ISBN 80-717-9194-6.
- TOMÁŠEK, Petr. Je nutné ve stanovách a spolkovém rejstříku uvést počet členů statutárního orgánu spolku? *Rekodifikace & praxe*. 2016, (4), s. 20. ISSN 1805-6822

WAGNEROVÁ, Eliška, ŠIMÍČEK, Vojtěch, LANGÁŠEK, Tomáš, POSPÍŠIL, Ivo.
Listina základních práv a svobod. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2012,
Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7357-750-6.

Internetové zdroje

- ČTK. Pionýr stále patří k největším mládežnickým organizacím v Česku. *České noviny* [online]. 18. 8. 2018 [cit. 13. 2. 2019]. <<https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/pionyr-stale-patri-k-nejvetsim-mladeznickym-organizacim-v-cesku/1653560>>
- Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/cinnost/>>
- Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyru/>>
- Pionýr [online] [cit. 10. 2. 2019] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyru/dokumenty/akreditace/>>
- Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://pionyr.cz/o-pionyru/dokumenty/stanovy-a-program/>>
- Pionýr [online] [cit. 20. 8. 2018] <<https://www.pionyr.cz/o-pionyru/historie/>>
- Pionýr. VIII. výroční zasedání Pionýra přijalo nové stanovy i změny ve vedení. Adam.cz [online]. 3. 12. 2013 [cit. 13. 2. 2019]. <<http://www.adam.cz/clanek-2013120007-viii-vyrocní-zasedani-pionyra-prijalo-nove-standovy-i-zmeny-ve-vedeni.html>>

Právní předpisy

- Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 586/1992 Sb., zákon o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodník korporacích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 460/2016 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a další související zákony, ve znění pozdějších předpisů

Další zdroje

- Důvodová zpráva k zákonu č. 221/2015 Sb.
- Stanovy Pionýra schváleny IX. výročním zasedáním Pionýra v Pardubicích dne 12. 11. 2016

8 Přílohy

8.1 Příloha č. 1: Výkladové stanovisko č. 8 Expertní skupiny KANCL

**Výkladové stanovisko č. 8 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové
civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 7. 6. 2013
- k výdělečné činnosti spolku**

Dotčené ustanovení:

- § 217 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník („NOZ“).

Stanovisko:

Spolek může v rámci své hlavní činnosti vyvíjet i příležitostnou výdělečnou činnost. Takovou činnost přitom nelze zaměňovat s vedlejší hospodářskou činností dle § 217 odst. 2. NOZ.

Odůvodnění:

Hlavní činnost

Hlavní činnost spolku (§ 217 NOZ) sleduje uplatňování společného zájmu, ať soukromého nebo veřejného, k němuž byl spolek založen. Hlavní činností může být například hraní divadelních představení (včetně nastudování divadelních her) nebo hraní sportovních utkání (včetně tréninku), či péče o volný čas dětí a mládeže (vč. pořádání táborů a dalších aktivit), jakož i výměna a sdílení odborných poznatků, ochrana zájmů části veřejnosti, například spotřebitelů, apod.

V rámci hlavní činnosti může spolek vyvíjet i výdělečnou činnost, nicméně pouze nejedná-li se o „podnikání nebo jinou výdělečnou činnost“, kterou lze ve smyslu § 217 odst. 2 vyvíjet pouze v rámci vedlejší činnosti. Jinými slovy, výdělečná činnost může být součástí hlavní činnosti spolku pouze za předpokladu, že jsou kumulativně splněny dvě základní podmínky:

- tato výdělečná činnost je prostředkem dosahování statutárního účelu spolku, ke kterému byl založen
- tato výdělečná činnost nedosahuje takové úrovně, aby ji bylo možné považovat za činnost „srovnatelnou s podnikáním“, tedy za soustavnou činnost provozovanou za účelem dosažení zisku.

Proto lze v rámci hlavní činnosti příležitostně (nikoli soustavně) pořádat představení amatérského divadla, kroužku lidových tanců, letní tábor, hasičský nebo myslivecký bál apod. a vybírat vstupné i tehdy, jestliže výtěžek překročí náklady. V podstatě se jedná o nahodilé vybočení do výdělečné činnosti. Příkladem může být příležitostné pořádání letního tábora (například jednou ročně), které může být součástí hlavní činnosti i tehdy, je-li náhodně dosažen výtěžek, a to oproti například trvalému (soustavnému celoročnímu nebo alespoň sezónnímu) provozování turistické ubytovny za účelem zisku, které by již bylo součástí vedlejší hospodářské činnosti.

Z postavení spolku v občanském zákoníku a z legálního roztrídění jeho hlavní a vedlejší činnosti vyplývá, že účelem hlavní (spolkové) činnosti není dosahování zisku, resp. výdělku.

Spolek z hlediska své povahy vyplývající z občanského zákoníku primárně není výdělkovým společenstvem. Pokud zisk z hlavní činnosti spolku přesto vzejde, nemá se pojmově jednat o soustavnou tvorbu, která by – právě díky soustavnosti a výdělečnosti dohromady – mohla mít znaky podnikání či jiné výdělečné činnosti (tedy činnosti vedlejší). Pokud bude dosaženo příjmu pouze pod nebo do výše nákladů, nejedná se o výdělečnou činnost, neboť výdělků není dosaženo.

Jiná aplikace § 217 NOZ by byla v rozporu se smyslem a účelem zákona (§ 2 odst. 1 NOZ) i jasným úmyslem zákonodárce (§ 2 odst. 2 NOZ) neomezovat dobrovolné aktivity člověka a jeho angažovanost ve veřejné sféře. Obdobný přístup lze nalézt např. v sousedním Německu.

Vedlejší činnost

Jak již bylo uvedeno, od hlavní činnosti, kterou spolek dosahuje svého hlavního účelu, je třeba rozlišovat činnost vedlejší. Ta může v souladu s § 217 odst. 2 NOZ spočívat i v hospodářské činnosti, tedy v:

- podnikání, například živnostenském podnikání, kdy spolek má ve vztahu k této činnosti soukromoprávní postavení (status) podnikatele (§ 420 odst. 1 NOZ) a kdy je spolek podroben stejnému podnikatelskému režimu včetně režimu veřejnoprávního jako kterýkoliv jiný podnikatel, nebo v
- jiné výdělečné činnosti nežli podnikání, již se rozumí kupříkladu pronájem spolkových místností apod., pakliže s ním nejsou spojeny jiné než základní služby a kdy se nejedná o živnostenské podnikání, např. pronájem nemovitostí, apod.

Předpokladem vedlejší hospodářské činnosti spolku je to, že účel vedlejší činnosti spočívá v podpoře činnosti hlavní nebo v hospodárném využití spolkového majetku.

Pokud bude spolek podnikat, je vždy nutno mít na paměti, že musí splnit veškeré požadavky, které jsou kladeny na podnikatele (viz § 420 a násl. NOZ, vč. zvláštního režimu vůči spotřebitelům - § 421 NOZ, sídla podnikatele - § 429, zákazu konkurence - § 432 NOZ, zastoupení - § 431 NOZ).

Toto stanovisko bylo podrobena odborné diskuzi a následně k němu dne 7. 6. 2013 vyjádřili souhlas členové Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy.

Členové jmenování do Expertní skupiny jsou odborníky z řad akademické obce, členové Legislativní rady vlády, zástupci soudů a další právní autority. Činnost členů Expertní skupiny spočívá v konzultaci k doprovodné legislativě nového soukromého práva a také ve zpracování odborných stanovisek k některým interpretačním problémům.

Komise pro aplikaci nové civilní legislativy vznikla v rámci projektu Nové soukromé právo (reg. č. CZ.1.04/4.1.00/80.00003) financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu ČR.

Zdroj: Expertní skupina Komise pro aplikaci nové civilní legislativy. *Nový občanský zákoník*. [online] [cit. 20. 2. 2019] <<http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/home/zakony-a-stanoviska/vykladova-stanoviska>>

8.2 Příloha č. 2: Stanovy Pionýra

Pionýr, z. s.
Stanovy Pionýra
(schválené IX. výročním zasedáním Pionýra, 12. 11. 2016 v Pardubicích)

s. 1/25

STANOVY PIONÝRA

I. NÁZEV SPOLKU

Pionýr, z. s.

II. VYMEZENÍ A ÚČEL

1. Pionýr, z. s. (dále v těchto stanovách jen „Pionýr“) je demokratický, dobrovolný, samostatný a nezávislý spolek dětí, mládeže a dospělých.
2. Předmětem hlavní činnosti Pionýra je veřejně prospěšná činnost.

Pionýr:

3. Podporuje tvorbu a naplňování zejména sociálních, kulturních a sportovních programů, především s ohledem na ochranu práv dětí a rozvíjení jejich volnočasových aktivit. Zabývá se osvětovou, výchovnou, vzdělávací, charitativní činností; obhajobou a uspokojováním zájmů a oprávněných potřeb dětí a mládeže bez ohledu na jejich členství ve spolku. Podrobněji je vymezení a účel spolku Pionýr rozpracováno v Programu Pionýra.
4. Hlásí se k „Úmluvě o právech dítěte“ a „Listině práv a svobod“ a podílí se na naplňování jejich zásad.
5. Podporuje českou státnost. Vede své členy i další účastníky činnosti k aktivnímu občanství a kladným morálním hodnotám.
6. Umožňuje svým členům i dalším účastníkům uspokojovat jejich zájmy a potřeby prostřednictvím všestranné činnosti v různorodých, převážně dětských kolektivech při pravidelné celoroční činnosti, prázdninových (táborových) a dalších volnočasových aktivitách, včetně mezinárodních. Nabídkou aktivního využití volného času dětí a mládeže pomáhá v boji proti kriminalitě a v prevenci rizikového chování.
7. Svou činnost zabezpečuje zejména prostřednictvím práce dobrovolných pracovníků a dobrovolníků, jimž zajišťuje podmínky pro činnost.
8. Prostřednictvím systému přípravy zajišťuje odbornou způsobilost a vzdělání pro vedení kolektivů dětí a mládeže a pro odborné a speciální funkce ve všech oblastech činnosti spolku. Pro členy i nečleny spolku připravuje a realizuje vzdělávací programy v oblasti neformálního vzdělávání a dalšího vzdělávání.
9. Podporuje a rozvíjí spolupráci s dalšími spolky a organizacemi dětí a mládeže v České republice a v zahraničí. Spolupracuje s orgány státní správy a územní samosprávy a dalšími subjekty.
10. Pro dosažení účelů spolku může Pionýr a jeho pobočné spolky vykonávat činnosti v oblasti mimoškolní výchovy, vzdělávání a sportu, včetně pořádání pobytových akcí, sportovních akcí, soustředění a akcí zotavovacího charakteru (zpravidla formou táborů), pořádat kurzy, školení a zajišťovat lektorskou činnost, provozovat kulturní a kulturně-vzdělávací zařízení, pořádat kulturní produkce, zábavy, výstavy, přehlídky a obdobné akce, provozovat tělovýchovná a sportovní zařízení, poskytovat služby v oblasti administrativní správy a služby organizačně hospodářské povahy, vykonávat reklamní a marketingovou činnost, výzkum a vývoj v oblasti zejména společenských věd, poskytovat poradenskou

a konzultační činnost a grafické služby, zpracovávat odborné posudky a studie, pronajímat a půjčovat movité věci, provádět správu a údržbu nemovitostí, půjčovat a pronajímat nemovitosti, byty a nebytové prostory a poskytovat s tímto pronájmem související služby, poskytovat ubytovací služby, poskytovat poradenství v oblasti informačních technologií a zpracování dat, provádět hostingové a související činnosti a provozovat webové portály, vyrábět a distribuovat zvukové a zvukově-obrazové záznamy, provozovat vydavatelskou činnost, polygrafickou výrobu, knihařské a kopírovací práce, vyrábět výrobky, provozovat velkoobchod a maloobchod.

11. Pro efektivní využití kapacit mohou Pionýr a jeho pobočné spolky uskutečňovat nahodilou výdělečnou činnost cílenou k finanční podpoře dosahování účelu spolku.
12. Pionýr a jeho pobočné spolky mohou vykonávat i vedlejší hospodářskou činnost na základě podnikatelského oprávnění nebo jinou výdělečnou činnost, která není podnikáním, za podmínek stanovených těmito stanovami v části XIII.

III. PŮSOBNOST A SÍDLO

1. Pionýr uskutečňuje svou činnost na území České republiky.
2. Sídlem spolku je Praha 1, Senovážné náměstí 977/24.

IV. JEDNOTÍCÍ PRVKY

1. Pionýr, jeho pobočné spolky a členové používají tyto základní jednotící prvky:
 - a) název;
 - b) znak, kterým je vpravo vzhůru směřující vlašťovka na pozadí trikolory. Celkové uspořádání znaku je kruhové.
V případě, že je znak používán v grafickém provedení společně s názvem, musí být název použit ve stanoveném logotypu. Podrobný popis a způsoby užití upravuje vnitřní směrnice spolku.
2. Dále mohou být používány:
 - a) pionýrský odznak, kterým je otevřená kniha a státní vlajka na pozadí s plameny;
 - b) maskot;
 - c) pozdrav;
 - d) součásti oděvu (šátky, košile, trička apod.);
 - e) značení (nášivky, odznaky a domovenky apod.).

V. ČLENSTVÍ

1. Podmínky členství:
 - a) Členem může být každé dítě (ve smyslu „úmluvy o právech dítěte“, tedy každý člověk mladší 18 let) i dospělý bez rozdílu sociálního postavení, národnosti, politické příslušnosti, náboženského vyznání, jestliže souhlasí se Stanovami a Programem Pionýra.
 - b) Členství vzniká:
 - i) na základě písemného prohlášení zájemce, případně jeho zákonného zástupce, vyjadřujícího jeho zájem o členství v Pionýru;
 - ii) registrací členství, o kterém rozhodují těmito stanovami určené orgány, a

- iii) úhradou členského příspěvku, stanoveného registrujícím subjektem.
 - c) Členové se registrují na jeden kalendářní rok (členství trvá ode dne registrace do konce kalendářního roku, v jehož průběhu byl člen registrován); zaplacením členského příspěvku na další rok se členství automaticky prodlužuje (obnovuje) vždy o jeden kalendářní rok. Podrobnosti registrace řeší vnitřní směrnice spolku.
2. Čestné členství:
- a) Pobočné spolky Pionýra mohou udělovat a odnímat vlastní čestné členství.
 - b) O udělení a odnětí čestného členství v Pionýru rozhoduje Česká rada Pionýra.
 - c) Čestní členové, kteří jsou osvobozeni od platby členských příspěvků (viz odst. 5), se nezapočítávají do členské základny spolku.
3. Členství v Pionýru zaniká:
- a) vystoupením člena;
 - b) uplynutím doby trvání členství, pokud není obnoveno; zánik členství nastává dnem 31. 1. následujícího roku; podrobnosti stanoví vnitřní směrnice spolku;
 - c) vyloučením na základě rozhodnutí stanovami určeného orgánu spolku nebo pobočného spolku, u něhož bylo členství registrováno; proti rozhodnutí o vyloučení je přípustné odvolání;
 - d) rozhodnutím územně příslušné KRP nebo ČRP o vyloučení člena při zvlášť zavrženíhodném jednání v neprospěch spolku Pionýr; proti rozhodnutí o vyloučení je přípustné odvolání;
 - e) smrtí.
4. Práva a povinnosti člena spolku:
- a) Práva člena:
 - i) vybrat si kolektiv, používat jednotlicí prvky Pionýra;
 - ii) spolurozhodovat o činnosti a podílet se na řízení oddílu, pokud je v něm registrován;
 - iii) spolurozhodovat o činnosti a podílet se na řízení hlavního nebo pobočného spolku, pokud byl zvolen do stanovami definované funkce;
 - iv) být volen;
 - v) odvolat se proti rozhodnutí, kde to stanoví připouštějí;
 - vi) využívat výhod spolku;
 - vii) hmotně podporovat spolek;
 - viii) vystoupit ze spolku.
 - b) Práva pionýrského pracovníka, kterým se rozumí člen spolku starší 15 let, vykonávající nad rámec běžných povinností, vyplývajících z těchto stanov a dalších vnitřních předpisů pro všechny členy Pionýra, funkci voleného orgánu pionýrské skupiny, člena voleného orgánu pionýrské skupiny, jmenovaného vedoucího oddílu, zástupce vedoucího oddílu, vedoucího družiny nebo instruktora oddílu:
 - i) volit své zástupce - delegáty;
 - ii) spolurozhodovat o činnosti a podílet se na řízení spolku prostřednictvím členství nebo delegovaného členství v radách.
 - c) Povinnosti členů:
 - i) uskutečňovat ideály a cíle spolku;
 - ii) hájit dobré jméno spolku;
 - iii) účastnit se aktivně činnosti;
 - iv) plnit požadavky svého kolektivu;

- v) naplňovat Program Pionýra;
 - vi) platit členské příspěvky.
5. Práva a povinnosti čestných členů jsou stanoveny v rozhodnutí o udělení čestného členství; při udělení může být čestný člen osvobozen od povinnosti platit členské příspěvky.

VI. POBOČNÉ SPOLKY

1. Pionýr zřizuje, pro zajištění plnění svého účelu, pobočné spolky dle § 219 a násl. zákona č. 89/2012 Sb. (dále jen „pobočné spolky“):
 - a) pionýrské skupiny (článek VI.A.);
 - b) pionýrská centra (článek VI.B.);
 - c) krajské organizace Pionýra (článek VI.C.).
2. Pobočné spolky jsou dle těchto stanov:
 - a) Nadány různými právy a povinnostmi, které jsou stanoveny pro jednotlivé pobočné spolky rozdílně, podle funkce a postavení toho kterého pobočného spolku v organizační struktuře.
 - b) Každý pobočný spolek má způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je (právní osobnost), pokud při jeho zřízení není stanoveno jinak, s omezeními dle těchto stanov (viz článek XIII.A.2.) nebo určenými na základě těchto stanov.

A. PIONÝRSKÁ SKUPINA (PS)

1. Pionýrská skupina (dále i jen jako „PS“) je organizační jednotkou - pobočným spolkem Pionýra ve smyslu § 219 zákona č. 89/2012 Sb. Jejím účelem je řídit a organizačně, informačně a ekonomicky zajišťovat jednak činnosti oddílů a klubů, které zřídila, jednak společnou činnost členů pionýrské skupiny, která může být orientována i na ve spolku neorganizované děti a mládež. Členy pionýrské skupiny jsou členové spolku, kteří jsou u této pionýrské skupiny registrováni - článek V.1.c).
2. Pionýrská skupina má způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je (právní osobnost), s omezeními uvedenými v článku XIII.A.2. stanov. Právní osobnost nabývá pionýrská skupina vznikem a pozbývá zánikem. PS vystupuje pod názvem, jenž musí obsahovat úplný název hlavního spolku a označení typu pobočného spolku slovním spojením „pionýrská skupina“ a vlastní (rozlišovací) část názvu.
3. O zřízení pionýrské skupiny rozhoduje Pionýr prostřednictvím Výkonného výboru České rady Pionýra na základě návrhu alespoň dvou fyzických osob, členů spolku starších 18 let, které svými vlastnostmi poskytují záruky, že skupina bude vyvíjet činnost v souladu se Stanovami Pionýra a Programem Pionýra a v souladu s právním řádem ČR. Návrh musí mít písemnou formu. Jeho další náležitosti stanoví vnitřní směrnice spolku. V návrhu musí být uvedeni první vedoucí PS a první hospodář PS, kteří musejí splňovat podmínky předepsané pro výkon funkce, a ti se považují okamžikem vzniku PS za zvolené, s funkčním obdobím jednoho roku ode dne vzniku PS; do konce svého funkčního období jsou povinni zajistit volbu povinně zřizovaných orgánů pionýrské skupiny. Do té doby odpovídají za činnost pionýrské skupiny společně a nerozdílně.
4. VV ČRP rozhodne o zřízení pionýrské skupiny na svém nejbližším jednání, před kterým byl návrh na zřízení pionýrské skupiny v řádném termínu (vyplývajícím z Jednacího řádu České rady Pionýra) podán. Při rozhodování o zřízení PS přihlíží ke stanovisku předsedy příslušné krajské organizace Pionýra a na jeho návrh nebo návrh kteréhokoli člena VV ČRP může pionýrské

skupině omezit způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je nad rozsah podle článku XIII.A.2. stanov. Návrh na takové omezení může být obsažen i v návrhu na zřízení. V průběhu rozhodování o zřízení pionýrské skupiny je jednání VV ČRP přítomen alespoň jeden z navrhovatelů.

5. Pionýrská skupina je tvořena nejméně 15 členy ve věku do 26 let a současně nejméně dvěma členy staršími 18 let s kvalifikací, stanovenou vnitřní směrnicí spolku, z nichž jeden je vedoucím pionýrské skupiny a jeden hospodářem pionýrské skupiny. Současně musí registrovat nejméně jeden oddíl, který sdružuje alespoň 5 členů ve věku do 18 let, nebo klub.
6. Orgán členská schůze se nezřizuje. Orgány pionýrské skupiny jsou:
 - a) **Rada pionýrské skupiny**, která je nejvyšším orgánem PS; je tvořena pionýrskými pracovníky (dle článku V.4.b). Jednání rady se mohou účastnit i ostatní členové pionýrské skupiny s hlasem poradním.
Rada PS:
 - i) řídí činnost pionýrské skupiny;
 - ii) schází se nejméně jednou ročně;
 - iii) volí a odvolává vedoucího a hospodáře pionýrské skupiny, přičemž právní účinky volby nastávají nejdříve dnem doručení protokolu o volbě do sídla Pionýra (hlavního spolku);
 - iv) volí a odvolává další členy vedení PS a může každému stanovit jeho individuální odpovědnost za dílčí oblast činnosti PS;
 - v) volí a odvolává delegáty pionýrské skupiny na Výroční zasedání Pionýra, krajskou schůzi delegátů v rámci jednání České rady Pionýra, na další jednání svolaná orgány Pionýra nebo krajské organizace Pionýra, kde má být pionýrská skupina na základě delegačního principu zastupována;
 - vi) schvaluje účetní závěrku a rozpočet PS;
 - vii) schvaluje výši členského příspěvku pro členy registrované pionýrskou skupinou, přičemž výše členského příspěvku na úrovni PS může být v odůvodněných případech různá; členský příspěvek musí být vždy stanoven v nenulové výši;
 - viii) schvaluje podání návrhu na udělení souhlasu k prodeji nemovitého majetku pionýrské skupiny, prodeji movitého majetku a poskytnutí bezúplatného plnění;
 - ix) schvaluje podání návrhu na zrušení, sloučení či rozdělení pionýrské skupiny - pobočného spolku; ke schválení takového podání je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů rady pionýrské skupiny;
 - x) schvaluje vyloučení člena pionýrské skupiny;
 - xi) hodnotí činnost PS v předchozím období a plánuje činnost v období následujícím;
 - xii) schvaluje vnitřní předpisy pionýrské skupiny;
 - xiii) může svým usnesením rozhodnout, že některé pravomoci rady PS přeneseme na vedení PS (je-li zřízeno), mimo bodů ii), iii), iv), vi), ix), xiii).
 - b) **Vedení pionýrské skupiny** je výkonným orgánem pionýrské skupiny, plní usnesení rady pionýrské skupiny a řídí činnost pionýrské skupiny mezi zasedáními rady PS. Vedení pionýrské skupiny je kolektivní orgán, jehož členové jsou voleni radou pionýrské skupiny. Automaticky se jeho členy stávají vedoucí pionýrské skupiny a hospodář pionýrské skupiny, kteří jsou voleni jmenovitě do svých funkcí. Vedení pionýrské skupiny má alespoň 3 členy.

Vedení PS:

- i) schvaluje návrh programového a organizačního zajištění akcí pionýrské skupiny, včetně jejich rozpočtu;
 - ii) rozhoduje o zřízení oddílů a volnočasových klubů v rámci PS a o jejich případném zrušení nebo sloučení, proti tomuto rozhodnutí je přípustné odvolání;
 - iii) jmenuje a odvolává jmenované funkcionáře PS minimálně v rozsahu stanoveném vnitřními předpisy spolku;
 - iv) schvaluje registraci nových členů;
 - v) vykonává další povinnosti stanovené radou PS nebo vnitřními předpisy Pionýra.
- Vedení PS nemusí být ustaveno, pokud tak rozhodne rada PS. Jeho působnost pak vykonává vedoucí pionýrské skupiny s tím, že hospodář pionýrské skupiny odpovídá za činnosti uvedené v bodě d) a je při výkonu své činnosti podřízen vedoucímu pionýrské skupiny; vedoucí pionýrské skupiny odpovídá za veškerou ostatní činnost.
- c) **Vedoucí pionýrské skupiny** je statutárním orgánem pionýrské skupiny a je oprávněn za pionýrskou skupinu jednat ve všech věcech v rozsahu právní osobnosti PS; dále vykonává usnesení rady PS a vedení PS (je-li ustaveno) a obstarává její chod v běžných záležitostech. Pokud Rada PS nezvolí řádného delegáta PS dle článku VI.A.6.a)v), a to nejpozději na svém posledním jednání, předcházejícím jednání kolektivního orgánu, na kterém má být PS zastoupena, nebo termínu pro volbu členů kolektivních orgánů, vykonává jeho funkci. Stejně se postupuje v případě, že delegát před jednáním či termínem rezignuje na svoji funkci nebo ji nemůže vykonávat.
 - d) **Hospodář pionýrské skupiny** zajišťuje zejména vedení hospodářské a účetní agendy pionýrské skupiny, připravuje a zpracovává podklady pro jednání orgánů pionýrské skupiny v hospodářské oblasti; eviduje, opatruje a spravuje majetek pionýrské skupiny; zanikne-li výkon funkce vedoucího PS, přechází na něj všechna práva a povinnosti statutárního orgánu až do nejbližšího zasedání rady PS.
 - e) **Revizor pionýrské skupiny** - pro zajištění dodržování obecně platných předpisů a vnitřních předpisů spolku, ověřování průkaznosti, kompletnosti a správnosti účetních záznamů na úrovni pionýrské skupiny **může** rada pionýrské skupiny zvolit revizora pionýrské skupiny a stanovit rozsah jeho úkolů a pravomocí, zpravidla prostřednictvím jednacího řádu PS.
7. O zrušení pionýrské skupiny - pobočného spolku - rozhoduje Pionýr prostřednictvím ČRP, a to buď na návrh rady pionýrské skupiny, předsedy příslušné krajské organizace Pionýra, nebo předsedy Pionýra. Proti rozhodnutí o zrušení pionýrské skupiny může kterýkoli u ní řádně registrovaný člen podat odvolání k Rozhodčí komisi Pionýra. O způsobu zániku rozhoduje vždy Česká rada Pionýra.

B. Pionýrské centrum (PC)

1. Pionýrské centrum (dále jen centrum) je pobočným spolkem Pionýra ve smyslu § 219 **zákonu č. 89/2012 Sb.** Je zřizováno zpravidla za účelem zajištění servisní činnosti pro pobočné spolky.
2. Pionýrské centrum má způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je (právní osobnost), s omezeními uvedenými v článku XIII.A.2. stanov.

Právní osobnost centrum nabývá vznikem a pozbývá zánikem. Centrum vystupuje pod názvem, jenž musí obsahovat úplný název hlavního spolku a označení typu pobočného spolku „pionýrské centrum“ a vlastní (rozlišovací) část názvu.

3. Ke vzniku centra je třeba nejprve jeho založení. O zřízení pionýrského centra, coby pobočného spolku, rozhoduje Pionýr prostřednictvím VV ČRP, a to na základě návrhu minimálně dvou pobočných spolků (zakladatelů), přičemž návrhovatelem nemůže být jiné pionýrské centrum. Návrh musí mít písemnou formu. Jeho další náležitosti a náležitosti založení stanoví vnitřní směrnice spolku.
4. VV ČRP rozhodne o zřízení pionýrského centra - pobočného spolku - na svém nejbližším jednání, před kterým byl návrh na zřízení pionýrského centra - pobočného spolku - v řádném termínu (vyplývajícím z Jednacího řádu České rady Pionýra) podán. Při rozhodování o zřízení pobočného spolku přihlíží ke stanovisku předsedy příslušné krajské organizace Pionýra a na jeho návrh nebo návrh kteréhokoli člena VV ČRP může centru omezit způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je nad rozsah podle článku XIII.A.2. stanov. Návrh na takové omezení může být obsažen i v návrhu na zřízení. V průběhu rozhodování o zřízení centra je na jednání VV ČRP zastoupen alespoň jeden z návrhových.
5. Ustanovení stanov o pionýrské skupině a jejich orgánech se na centra použijí analogicky, není-li stanoveno jinak. Působnost rady centra vykonávají statutární orgány subjektů, které zřízení centra navrhly, tyto jmenují vedoucího pionýrského centra. Vedení se nezřizuje, jeho působnost vykonává vedoucí pionýrského centra. Dnem, kdy centrum splní podmínky dle článku VI.A.5., je povinno ustanovit orgány v rozsahu stanovami určeném pro pionýrské skupiny a prvním dnem následujícího roku se pionýrské centrum transformuje na pionýrskou skupinu. Orgány zvolené před datem transformace na základě tohoto bodu se automaticky stávají orgány pionýrské skupiny a jejich funkční období se počítá ode dne původní volby. Název upraví v souladu se zněním článku VI.A.2 stanov.
6. O zrušení pionýrského centra - pobočného spolku - rozhoduje Česká rada Pionýra, a to na návrh rady PC nebo předsedy příslušné krajské organizace Pionýra nebo předsedy Pionýra. Proti rozhodnutí o zrušení pionýrského centra může kterýkoli u něj řádně registrovaný člen nebo statutární orgán kteréhokoli ze subjektů, které navrhly zřízení pionýrského centra, podat odvolání. O způsobu zániku rozhoduje vždy Česká rada Pionýra.

C. Krajská organizace Pionýra (KOP)

1. K zajištění a řízení činnosti spolku v rámci jednotlivých krajů ČR, v souladu s územním uspořádáním ČR, zřizuje Pionýr krajské organizace Pionýra. Krajská organizace Pionýra plní své poslání na území kraje, pro který byla zřízena (územní působnost KOP).
Krajská organizace Pionýra (KOP) je organizační jednotkou - pobočným spolkem Pionýra ve smyslu § 219 zákona č. 89/2012 Sb.
Územně sousedící krajské organizace se mohou sloučit na základě vzájemné dohody. Tento úkon schvaluje Česká rada Pionýra, podrobnosti řeší vnitřní směrnice spolku.
2. Krajská organizace Pionýra vystupuje pod názvem, který obsahuje úplný název hlavního spolku, sousloví „krajská organizace“ a název kraje či krajů, na jehož území působí. Odlišně se upravuje název pro organizaci Pionýra na území hlavního města Prahy - „Pražská organizace“. Pokud je ve stanovách uveden pojem krajská organizace Pionýra (KOP), je tím třeba rozumět kteroukoli z krajských organizací Pionýra v České republice.

3. Krajská organizace Pionýra má způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je (právní osobnost), s omezeními uvedenými v článku XIII.A.2. stanov.
Právní osobnost KOP nabývá vznikem a pozbývá zánikem. Podrobnosti zániku řeší vnitřní směrnice spolku, o způsobu zániku rozhoduje Česká rada Pionýra.
4. Vnitřní poměry krajské organizace Pionýra, coby pobočného spolku, jsou upraveny podle principu subsidiarity. Rozhodování o činnostech realizovaných na krajské úrovni, správě majetku a dalších činnostech a úkonech, které nejsou řešeny vnitřními směrnicemi spolku Pionýr, je svěřeno společně všem pionýrským skupinám v působnosti KOP a za dále stanovených podmínek i členům registrovaným v oddílech zřízených KOP (viz článek VI.C.10.) prostřednictvím orgánů KOP.
Krajská organizace Pionýra svými orgány:
 - a) stanovuje výši příspěvku na činnost krajské organizace Pionýra pro všechny pobočné spolky ve své působnosti;
 - b) schvaluje výši členského příspěvku pro členy registrované krajskou organizací Pionýra, přičemž výše členského příspěvku na úrovni KOP může být v odůvodněných případech různá, vždy však v nenulové výši a stanovena na jednoho individuálního člena;
 - c) rozhoduje o zřizování a rušení oddílů a klubů registrovaných přímo u KOP a řídí jejich činnost; proti rozhodnutí o zrušení je přípustné odvolání;
 - d) rozhoduje o registraci členů individuálně registrovaných u KOP;
 - e) zastupuje organizační jednotky ve své působnosti při jednání s partnery na úrovni kraje;
 - f) pořádá a spolupořádá akce pro členy i veřejnost;
 - g) zajišťuje propagaci spolku v rámci své územní působnosti;
 - h) spravuje majetek ve vlastnictví KOP a majetek svěřený;
 - i) pro zajištění součinnosti s orgány krajské územní samosprávy, orgány Pionýra a dalšími spolupracujícími subjekty, pro zajištění, přípravu a realizaci společných aktivit v rámci své územní působnosti rozhoduje o postupech, termínech a podmínkách účasti, které jsou závazné pro pobočné spolky a jejich individuální členy v rámci územní působnosti KOP.
5. Krajská organizace Pionýra je Pionýrem pověřena vůči pobočným spolkům ve své působnosti:
 - a) v souladu s jednacím řádem České rady Pionýra a termíny stanovenými pokynem předsedy Pionýra pro přípravu a realizaci jednání České rady Pionýra organizačním zajištěním krajského shromáždění delegátů;
 - b) vedením evidence pobočných spolků, jejich výchovných jednotek, individuálních členů a pionýrských pracovníků (viz článek XI.);
 - c) výběrem odvodu z členského příspěvku schváleného Českou radou Pionýra, a to od všech pobočných spolků v působnosti KOP;
 - d) kontrolou dodržování podmínek pro existenci pionýrských skupin a pionýrských center a dodržování souladu jejich vnitřních poměrů se Stanovami Pionýra, dalšími vnitřními předpisy spolku a obecně platnými právními předpisy. Prostřednictvím svých orgánů (předsedy KOP, VV KRP a kontrolní komise KOP) je KOP oprávněna tento soulad kontrolovat, vyžadovat nápravu zjištěných chyb a nedostatků a stanovovat pro tyto úkony závazné termíny v souladu s vnitřními předpisy Pionýra;
 - e) zajištěním vzdělávací činnosti prostřednictvím pionýrského vzdělávacího centra, je-li toto v rámci příslušné KOP ustaveno;

- f) rozhodováním o vyloučení člena registrovaného při KOP a při zvlášt zavrženíhodném jednání v neprospěch Pionýra o vyloučení člena pobočného spolku ve své působnosti; tato rozhodnutí činí prostřednictvím KRP; proti rozhodnutí o vyloučení je přípustné odvolání;
 - g) vykonáváním dalších činností a jednorázových úkonů, kterými byla pověřena orgány Pionýra.
6. Krajská organizace Pionýra hospodaří vždy na základě schváleného rozpočtu. Tento rozpočet schvaluje krajská rada Pionýra, a to zpravidla jako přebytkový nebo vyrovnaný. Ztrátový rozpočet je možné schválit pouze na řádném jednání krajské rady Pionýra jako řádný materiál, předložený v souladu s jednacím řádem krajské organizace Pionýra s tím, že pokud je v jednacím řádu krajské organizace Pionýra stanoven termín kratší, platí pro takové předložení rozpočtu termín minimálně 20 dní před jednáním krajské rady Pionýra.
- Návrh ztrátového rozpočtu je možné předložit pouze jako nesporný společný návrh předsedy KOP a hospodáře KOP. Předložený návrh je zaslán všem statutárním orgánům pobočných spolků v působnosti příslušné KOP písemně (příp. elektronicky) a prokazatelným způsobem. Statutární orgán KOP zajistí dále ve stejném termínu informování předsedy Pionýra a předsedů kontrolní komise KOP a Kontrolní komise Pionýra, a to zasláním kompletního materiálu na jejich korespondenční adresu. Součástí návrhu na ztrátový rozpočet je důvodová zpráva k tomuto rozpočtu a návrh na zajištění vykrýetí plánované ztráty. Podrobný postup pro schválení ztrátového rozpočtu KOP upravuje vnitřní Směrnice pro hospodaření spolku Pionýr.
- Návrh ztrátového rozpočtu se schvaluje většinou oprávněných hlasů. Pokud statutární orgán Pionýra nebo předseda Kontrolní komise Pionýra nebo předseda kontrolní komise KOP vnesou k tomuto návrhu připomínky, musí být tyto připomínky před hlasováním o přijetí ztrátového rozpočtu vypořádány, a to buď písemně, jako materiál předložený členům KRP, nebo ústně, v rámci projednávání rozpočtu s tím, že toto vypořádání připomínek musí být podrobně zaznamenáno v zápise z jednání KOP.
- Pokud ze strany předkladatelů návrhu na rozpočet byly v rámci důvodové zprávy, návrhu na vykrýetí plánované ztráty nebo ve vypořádání došlých připomínek uvedeny informace, které se nezakládají na pravdě, nebo byly některé z připomínek členům KRP zamlčeny, ručí předkladatelé návrhu za způsobené škody společně.
- Za závazky či škody vzniklé v příčinné souvislosti s porušením schváleného rozpočtu odpovídá statutární orgán KOP, a to tak, že za tyto závazky ručí a za škodu vzniklou odpovídá. Ručení se zproští, pokud prokáže, že závazky vznikly bez jeho viny přesto, že jednal s odbornou péčí řádného hospodáře, odpovědnosti za škodu se zproští, pokud prokáže, že by ke škodě došlo i jinak.
7. Pokud KOP zřídila vlastní oddíl(y), případně klub(y), tvoří jejich rozpočet samostatnou kapitolu rozpočtu KOP. V působnosti krajské organizace Pionýra jsou všechny pobočné spolky Pionýra, jejichž sídlo je umístěno na území příslušného kraje. Výjimku z tohoto pravidla může schválit pouze Česká rada Pionýra, a to na žádost pobočného spolku s přihlédnutím ke stanovisku obou dotčených krajských organizací Pionýra. Pokud Česká rada Pionýra této žádosti vyhoví, přikáže svým rozhodnutím pobočný spolek do působnosti krajské organizace Pionýra v žádosti navržené. Podrobnosti řeší vnitřní směrnice spolku.

V případě vzniku pobočného spolku na území kraje, kde došlo k rozhodnutí o zrušení dle článku VI.C.11 těchto stanov, VV ČRP současně s rozhodnutím o zřízení pobočného spolku přikáže pobočný spolek do působnosti vybrané krajské organizace Pionýra.

8. Krajská organizace Pionýra má tyto orgány:

a) **Krajskou radu Pionýra (KRP)**, kterou tvoří delegáti pobočných spolků v působnosti KOP, přičemž každý z nich zastupuje jedním hlasem každých započatých 30 registrovaných členů. Krajská rada Pionýra je svolávána předsedou krajské organizace Pionýra minimálně jedenkrát ročně.

Krajská rada Pionýra:

- i) hodnotí, plánuje a řídí činnost krajské organizace a svého výkonného výboru, zřizuje své pracovní orgány (sekce), jmenuje jejich vedoucí a členy, rozhoduje o zřízení či zrušení kanceláře krajské organizace Pionýra;
- ii) volí a odvolává předsedu KOP a hospodáře-ekonomu KOP, přičemž právní účinky této volby nastávají nejdříve dnem doručení protokolu o volbě do sídla Pionýra (hlavního spolku), tito se automaticky stávají členy VV KRP, další členy výkonného výboru krajské rady Pionýra, předsedu a členy kontrolní komise krajské organizace Pionýra - viz článek VI.C.8.e);
- iii) schvaluje a mění jednací řád krajské organizace Pionýra, vnitřní směrnice krajské organizace a další předpisy, platné v územní působnosti KOP (viz článek XII.), a přijímá další rozhodnutí, která jsou jí svěřena těmito stanovami;
- iv) schvaluje účetní závěrku a rozpočet KOP;
- v) schvaluje návrh na udělení souhlasu k prodeji nemovitého majetku, prodeji movitého majetku a poskytnutí bezúplatného plnění;
- vi) schvaluje návrh na sloučení krajské organizace Pionýra s jiným pobočným spolkem, a to nadpoloviční většinou hlasů všech členů KRP.

b) **Výkonný výbor krajské rady Pionýra (VV KRP)** je výkonným orgánem krajské organizace Pionýra, který vykonává usnesení krajské rady Pionýra a řídí činnost KOP mezi jednáními KRP. Má alespoň tři členy, způsob volby stanovuje jednací řád KOP. Každý člen VV KRP odpovídá za uskutečňování dílčích úseků činnosti, které mu byly s jeho souhlasem svěřeny VV KRP.

Výkonný výbor KRP:

- i) schvaluje návrh programového a organizačního zajištění akcí KOP, včetně jejich rozpočtu;
- ii) rozhoduje o zřízení oddílů a volnočasových klubů přímo u KOP a o jejich případném zrušení nebo sloučení;
- iii) rozhoduje o registraci individuálních členů při KOP;
- iv) jmenuje a odvolává jmenované pionýrské pracovníky pobočného spolku minimálně v rozsahu stanoveném vnitřními předpisy spolku.

c) **Předsedu krajské organizace Pionýra**, který je statutárním orgánem krajské organizace Pionýra a je oprávněn za ni jednat ve všech věcech; současně je členem výkonného výboru krajské rady Pionýra. Obstarává chod KOP v běžných záležitostech, řídí činnost kanceláře KOP, je-li zřízena, a odpovídá za ni. Na návrh výkonného výboru KRP svolává zasedání KRP. Účastní se jednání ČRP a pokud není delegátem své KOP, má v ČRP hlas poradní.

- d) **Hospodáře - ekonoma krajské organizace Pionýra**, který je členem výkonného výboru krajské rady Pionýra. Tento zajišťuje zejména vedení hospodářské a účetní agendy KOP, připravuje a zpracovává podklady pro jednání orgánů KOP v hospodářské oblasti; eviduje, opatruje a spravuje majetek KOP, není-li touto agendou či její částí pověřen jiný člen VV. Zanikne-li výkon funkce předsedy KOP, přechází na něj práva a povinnosti statutárního orgánu až do nejbližšího jednání KRP.
 - e) **Předsedu, místopředsedu a členy kontrolní komise krajské organizace Pionýra**. Provádí kontrolu dodržování vnitřních předpisů spolku Pionýr a obecně platných předpisů, a to jak v rámci KOP, tak i ve všech pobočných spolcích v její působnosti.
 - f) **Radu oddílů při krajské organizaci Pionýra**; je-li zřízena (viz článek VI.C.10.b), tvoří ji jmenovaní pionýrství pracovníci oddílů zřízených přímo KOP, její činnost řídí předseda KOP. Rozhoduje o naložení s finančními prostředky vyčleněnými v rámci rozpočtu KOP pro činnost oddílů při KOP.
9. Činnost orgánů krajské organizace Pionýra podrobněji upraví jednací řád krajské organizace Pionýra.
10. Oddíly u KOP:
- a) Oddíly, založené krajskou organizací Pionýra a registrované krajskou radou Pionýra, zastupuje na všech úrovních zástupce jmenovaný výkonným výborem příslušné krajské rady, při hlasování mu náleží počet hlasů určený počtem, na nějž by měla právo podle součtu všech členů všech těchto oddílů pionýrská skupina, která by registrovala jen tyto oddíly.
 - b) Pokud počet členů, registrovaných v KOP zřízených oddílech, splní podmínky dle článku VI.A.5., pak se od 1. dne následujícího roku ustaví rada oddílů při KOP dle článku VI.C.8.f).
 - c) Rada oddílů dle bodu b) volí a odvolává delegáty na Výroční zasedání Pionýra, schůzi krajských delegátů v rámci jednání České rady Pionýra, na další jednání svolaná orgány Pionýra nebo krajské organizace Pionýra, kde mají být členové oddílů zřízených KOP na základě delegačního principu zastupování.
11. O zrušení krajské organizace Pionýra rozhodne Česká rada Pionýra v případě, že zanikne poslední pionýrská skupina, která v rámci příslušné KOP vyvíjela svoji činnost. Dále rozhodne Česká rada Pionýra o zrušení KOP v případě, že tato není schopna nadále zajišťovat úkoly, které jí ze Stanov Pionýra a dalších vnitřních předpisů vyplývají, tyto předpisy opakovaně nebo hrubým způsobem porušuje. V tom případě současně s rozhodnutím o zrušení KOP musí rozhodnout o přikázání pionýrských skupin a pionýrských center do působnosti jiných KOP. Při tom nemusí zohlednit požadavky dotčených pobočných spolků na výběr příslušné KOP. Proti rozhodnutí o zrušení je přípustné odvolání.

VII. VÝCHOVNÉ JEDNOTKY - ODDÍLY A KLUBY

Pro zajištění přímé práce s dětmi a mládeží zřizuje Pionýr, zpravidla prostřednictvím svých pobočných spolků, oddíly a kluby. Tyto jednotky jsou výchovnými jednotkami bez právní osobnosti (nejsou pobočnými spolky dle § 219 a násl. zákona č. 89/2012 Sb.).

1. Pionýrský oddíl (dále jen oddíl) je základní výchovnou jednotkou spolku. Jeho účelem je zajišťovat pravidelnou, systematickou, celoroční výchovnou činnost kolektivu dětí a mládeže. Za pravidelnou je považována práce uskutečňovaná v průběhu školního roku

- nejméně 1x měsíčně. Za takovou činnost ve smyslu předchozí věty se nepovažuje pouze pořádání táborů a recipročních výměn mládeže. Oddílem se rozumí skupina nejméně 5 osob.
2. Oddíl vzniká rozhodnutím výkonného orgánu spolku nebo pobočného spolku o založení oddílu.
 3. O ukončení činnosti oddílu (zrušení registrace) rozhoduje výkonný orgán zakladatele nebo rada vyššího stupně. Proti rozhodnutí o zrušení registrace usnesením rady vyššího stupně může zakladatel podat odvolání k Rozhodčí komisi Pionýra.
 4. Činnost pionýrského oddílu organizuje, zajišťuje a řídí vedoucí oddílu, jmenovaný a z funkce odvolávaný výkonným orgánem zakladatele. Na organizování, zajištění a řízení činnosti oddílu se mohou podílet instruktoři, vedoucí družin a zástupci vedoucího oddílu. Při vykonávání těchto činností jsou podřízeni vedoucímu oddílu. Instruktory oddílu, vedoucí družin a zástupce vedoucího oddílu do funkce jmenuje a z funkce odvolává výkonný orgán zakladatele na návrh vedoucího oddílu.
 5. Na řízení činnosti oddílu se formou přiměřenou svému věku podílejí jeho členové, zejména při rozhodování o programu činnosti, přípravě jednotlivých akcí, stanovení vnitřní organizační struktury oddílu, přijímání nových členů, udělování vyznamenání, odměn, ocenění a trestů. K tomu účelu oddíly mohou zřizovat oddílové rady či jiné podobné členské aktivity.
 6. Oddíly se mohou dále členit na družiny, které v rámci plánu práce oddílu pracují částečně samostatně. V takovém případě jmenuje výkonný orgán zakladatele na návrh vedoucího oddílu vedoucího družiny. Tím může být osoba starší 15 let, dostatečně volně a morálně vyspělá, s odpovídající kvalifikací.
 7. Volnočasový klub (dále jen klub) je výchovnou jednotkou spolku, jejímž posláním je výchovná činnost zejména s neorganizovanými dětmi a mládeží. Klub vyvíjí pravidelnou činnost uskutečňovanou nejméně 1x měsíčně, zpravidla obsahově nenavazující, která umožňuje i jednorázovou nebo nepravidelnou účast na činnosti klubu. Klub neregistruje členy spolku.
 8. Ustanovení odstavců 2. - 4. se přiměřeně vztahují i na poměry klubu.

VIII. ORGÁNY PIONÝRA

1. Pionýr má orgány, kterými jsou:
 - a) **Výroční zasedání Pionýra (VZP):**
 - i) Je nejvyšším orgánem Pionýra.
 - ii) Je svoláváno předsedou Pionýra nejméně jednou za 5 let. Účastní se ho delegáti pionýrských skupin a dále krajských organizací Pionýra, splňujících k rozhodnému dni dle článku XIII.B.2. podmínku dle článku VI.A.5.
 - iii) Delegáti výročního zasedání jsou voleni radami pionýrských skupin a radami oddílů při KOP či při Pionýru (pokud byly zřízeny):
 - (1) Pionýrské skupině náleží 1 hlas za každých započatých 150 členů.
 - (2) Oddílům zřízeným krajskou organizací Pionýra nebo Pionýrem a registrovaným řádně v den zahájení Výročního zasedání náleží 1 hlas za každých započatých 150 členů.
 - iv) Příprava a jednání VZ Pionýra se řídí Řádem pro přípravu a jednání VZ Pionýra.

- v) Výroční zasedání rozhoduje o změnách Stanov Pionýra a Programu Pionýra, hodnotí a plánuje činnost spolku.
 - vi) Výroční zasedání Pionýra volí a odvolává předsedu a na jeho návrh místopředsedy Pionýra v pořadí (dle získaných hlasů), ekonoma Pionýra a další členy VV ČRP, dále volí a odvolává předsedu, místopředsedu a členy Kontrolní komise Pionýra a předsedu, místopředsedu a členy Rozhodčí komise Pionýra.
 - vii) Schvaluje a mění Řád pro přípravu a jednání VZ Pionýra.
 - viii) Projednává a přijímá další usnesení, kterými může zavázat ostatní orgány Pionýra, pobočné spolky a členy.
- b) **Česká rada Pionýra (ČRP):**
- i) Je svolávána předsedou Pionýra minimálně jedenkrát ročně. Její jednání je zpravidla rozděleno na dvě dílčí zasedání.
 - ii) Je shromážděním volených delegátů:
 - (1) Funkční období je započato dnem, na který je svoláno první dílčí zasedání ČRP, a ukončeno dnem předcházejícím dni, na který je svoláno první dílčí zasedání ČRP pro následující funkční období.
 - (2) Delegáty ČRP volí Krajské shromáždění delegátů, a to jednoho delegáta za každých započatých 6 % členské základny spolku registrovaných KOP a pobočnými spolky v její působnosti.
 - (3) Na jednání krajského shromáždění delegátů náleží pionýrské skupině 1 hlas za každých započatých 30 členů.
 - (4) Statutární orgán KOP může svolat mimořádné krajské shromáždění delegátů k projednání důležitých materiálů dotýkajících se činnosti pobočných spolků, k projednání návrhu na odvolání delegáta v ČRP a k případné volbě nového delegáta.
 - (5) Krajské shromáždění delegátů může delegáty v ČRP zavázat k předložení návrhů či materiálů, které schválilo.
 - iii) Nejpozději do 31. 10. předchozího kalendářního roku vydá předseda Pionýra pokyn pro přípravu a realizaci jednání České rady Pionýra, kterým svolá jednání ČRP, určí počet řádných zasedání včetně jejich termínů, stanoví v souladu s jednacím řádem nejzazší termín pro konání krajských shromáždění delegátů a termín a formu pro předání výsledků těchto shromáždění delegátů, včetně údajů o zvolených delegátech, na Ústředí Pionýra. Nejpozději do 31. 12. předchozího kalendářního roku se zveřejní termíny pro shromáždění delegátů na úrovni KOP. Způsob zveřejňování těchto termínů stanoví Jednací řád ČRP.
 - iv) ČRP řídí spolek mezi Výročními zasedáními Pionýra; pokud zanikl výkon funkce předsedy Pionýra, nadpoloviční většinou členů potvrzuje ve funkci předsedy 1. místopředsedu Pionýra a na jeho návrh volí dalšího místopředsedu na jím uvolněné místo, stejným způsobem potvrzuje kooptaci členů VV ČRP, KKP a RKP.
 - v) ČRP rozhoduje mimo jiné:
 - (1) o jednacích řádech orgánů celorepublikové úrovně, vnitřních směrnících spolku (viz článek XII.), rozpočtu a závažných ekonomických otázkách, zejména určení výše odvodu členského příspěvku, změnách stanov spolku, jejichž uskutečnění si vyžaduje změna právní úpravy, nebo pokud byl orgánem veřejné moci zjištěn

- rozpor stanov, schválených Výročním zasedáním Pionýra, s platnou právní úpravou;
- (2) o zřízení, udělování a odnímání vyznamenání, udělení a odnětí čestného členství ve spolku Pionýr;
- (3) může rozhodnout o termínu mimořádného zasedání ČRP.
- vi) Zřizuje pracovní orgány - sekce, které zajišťují po obsahové a organizační stránce dílčí úseky činnosti spolku, zejména připravují náměty a podklady pro jednání orgánů České rady Pionýra, spolupracují s obdobnými orgány na úrovni krajských organizací Pionýra, vedením sekcí pověřuje na návrh předsedy zpravidla členy VV ČRP.
- vii) Svolává tematicky zaměřené konference pro řešení zásadních tematických otázek spolku a schvaluje jejich závěry.
- viii) Může rozhodnout o svolání Výročního zasedání Pionýra. V tom případě je předseda Pionýra povinen Výroční zasedání svolat nejdéle do 2 měsíců, následně platí termíny dle Řádu pro přípravu a jednání VZP.
- ix) Schvaluje účetní závěrku a rozpočet Pionýra.
- x) Rozhoduje o vyloučení člena registrovaného přímo Pionýrem, a při zvlášť zavržením hodném jednání v neprospěch spolku Pionýr o vyloučení člena kteréhokoliv pobočného spolku. Proti rozhodnutí o vyloučení je přípustné odvolání.
- c) **předseda Pionýra:**
- i) Je statutárním orgánem Pionýra a je oprávněn za něj jednat ve všech záležitostech;
- ii) je současně členem Výkonného výboru České rady Pionýra a obstarává chod běžných záležitostí spolku Pionýr, řídí činnost Ústředí Pionýra, je-li zřízeno, a odpovídá za ni;
- iii) svolává v souladu s těmito stanovami a jednacím řádem řádné jednání a dílčí zasedání České rady Pionýra a na návrh VV ČRP, předsedy KKP nebo předsedy RKP mimořádné zasedání České rady Pionýra, o důvodech svolání takového zasedání informuje, zpravidla elektronicky, statutární orgány všech pobočných spolků;
- iv) svolává Výroční zasedání Pionýra v souladu s Řádem pro přípravu a jednání VZ Pionýra;
- v) může svolávat porady předsedů KOP a dalších funkcionářů Pionýra, zejména pro zajištění přenosu informací ve spolku, koordinaci činností mezi hlavním a pobočnými spolky, nebo jako poradní orgán pro výkon funkce předsedy Pionýra.
- d) **dva místopředsedové Pionýra (prvý a druhý) v pořadí (dle získaných hlasů):**
- i) Jsou členy Výkonného výboru České rady Pionýra.
- ii) Na prvního z nich přechází při zániku výkonu funkce předsedy jeho práva a povinnosti. Tento je povinen svolat do dvou měsíců zasedání ČRP, které jej může nadpoloviční většinou členů orgánu potvrdit ve funkci předsedy, nebo rozhodne o svolání Výročního zasedání Pionýra. Výkon funkce statutárního orgánu mu pak zaniká dnem zvolení řádného předsedy Pionýra.
- iii) Jeden z místopředsedů je pověřen řízením úseku výchovné činnosti spolku.
- e) **ekonom Pionýra:**
- i) Je členem Výkonného výboru ČRP;
- ii) je zodpovědný zejména za vedení hospodářské a účetní agendy spolku, připravuje a zpracovává podklady pro jednání orgánů spolku v hospodářské oblasti;

- iii) je zodpovědný za evidenci a správu majetku spolku, není-li touto agendou či její částí pověřen jiný člen VV ČRP.
- f) **Výkonný výbor České rady Pionýra (VV ČRP):**
- i) Je výkonným orgánem České rady Pionýra;
 - ii) uskutečňuje usnesení Výročního zasedání Pionýra a České rady Pionýra;
 - iii) řídí činnost Pionýra mezi jednáními České rady Pionýra;
 - iv) má nejméně 7 členů (včetně předsedy, místopředsedů a ekonomy);
 - v) každý člen VV ČRP odpovídá za uskutečňování dílčích úseků činnosti, které mu byly přiděleny VV ČRP;
 - vi) schvaluje návrh programového a organizačního zajištění akcí Pionýra, včetně jejich rozpočtu;
 - vii) rozhoduje o zřízení oddílů a volnočasových klubů stojících mimo pobočné spolky a o jejich případném zrušení nebo sloučení;
 - viii) jmenuje a odvolává jmenované funkcionáře hlavního spolku minimálně v rozsahu stanoveném vnitřními předpisy spolku, správce pobočných spolků v nečinnosti a likvidátory pobočných spolků;
 - ix) na základě žádosti statutárního orgánu pobočného spolku rozhoduje o udělení souhlasu k nakládání s majetkem pobočného spolku tam, kde to je těmito stanovami určeno;
 - x) rozhoduje o zrušení nebo novém zřízení Ústředí Pionýra; ústředí je určeno zejména pro administrativní a organizační zajištění činností vykonávaných předsedou Pionýra a členy VV ČRP, není právnickou osobou a jeho pracovníci, pokud svou činnost vykonávají na základě pracovněprávního vztahu, jsou zaměstnanci Pionýra; činnost ústředí se řídí vnitřní směrnici spolku.
- g) **Kontrolní komise Pionýra:**
- i) Má nejméně tři členy;
 - ii) zajišťuje kontrolní činnost ve spolku Pionýr;
 - iii) metodicky řídí kontrolní komise KOP;
 - iv) pro zajištění své kontrolní činnosti, zejména z důvodu rychlosti a hospodárnosti, může pověřit dílčími úkony kontrolní činnosti kontrolní komise KOP; ty jsou povinny takovému dožádání vyhovět, nebo bez zbytečného odkladu sdělit, co jim v tom brání;
 - v) ověřuje správnost volby delegátů do České rady Pionýra.
- h) **Rozhodčí komise Pionýra:**
- i) Má nejméně tři členy.
 - ii) Rozhoduje ve lhůtě do 6 měsíců o podaných odvoláních a podává, na žádost předsedy Pionýra, pro spolek závazný právní výklad, zejména ve věci těchto stanov a vnitřních směrnic spolku.
 - iii) Rozhodnutí Rozhodčí komise Pionýra je konečné a nelze proti němu podat odvolání.
 - iv) Všechny pobočné spolky a orgány spolku jsou povinny poskytovat na vyžádání Rozhodčí komisi Pionýra veškeré jim dostupné podklady a informace.
 - v) Veškerá podání a odvolání k Rozhodčí komisi Pionýra se podávají písemně na adresu sídla hlavního spolku uvedenou v článku III.2.
 - vi) Odvolání musí být učiněno do 30 dnů od data doručení napadeného rozhodnutí, odvolání je podáno včas, je-li v poslední den lhůty alespoň předáno k poštovní přepravě.

- vii) Ve věcech registrace, vyloučení člena či zrušení pobočného spolku má včas podané odvolání odkladný účinek. Do rozhodnutí o odvolání však orgány dotčeného pobočného spolku nesmí nakládat s majetkem pobočného spolku nad rámec základních úkonů, které vyplývají z dříve uzavřených smluv, zejména úhrady běžných provozních nákladů; rovněž nejsou oprávněny zavazovat pobočný spolek k žádným budoucím závazkům bez souhlasu předsedy Pionýra, poskytovat bezúplatná a obdobná plnění. V jiných věcech, než je výslovně uvedeno, odvolání odkladný účinek nemá.
- viii) Administrativní a organizační podmínky činnosti Rozhodčí komise Pionýra zajišťuje Ústředí Pionýra.
- ix) V případě zániku funkce předsedy Rozhodčí komise přechází výkon funkce předsedy na místopředsedu. Nového místopředsedu volí nejbližší zasedání ČRP.
- x) Do působnosti Rozhodčí komise Pionýra náleží:
 - (1) spory mezi členem a spolkem o placení členských příspěvků;
 - (2) přezkoumání rozhodnutí o vyloučení člena ze spolku;
 - (3) rozhodnutí ve věci odvolání podle těchto stanov;
 - (4) rozhodnutí o okamžiku vzniku či zániku funkce;
 - (5) rozhodnutí o splnění nepeněžní povinnosti člena spolku vůči spolku (pobočnému spolku);
 - (6) určení, zda pobočný spolek či organizační jednotka oprávněná jednat vlastním jménem existovala, existuje či zanikla;
 - (7) rozhodnutí o odvolání proti usnesení orgánu Pionýra či jeho pobočného spolku, na návrh usnesením dotčeného člena nebo orgánu.
- 2. Činnost orgánů republikové úrovně podrobněji upravují jednací řády pro celostátní úroveň.
- 3. Činnost Rozhodčí komise Pionýra a vedení řízení před ní je upraveno vnitřním předpisem Pionýra, i odlišně od ustanovení zákona č. 216/1994 Sb. o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů.

IX. HOSPODAŘENÍ

1. Pionýr je spolek, který vystupuje jako samostatná právnická osoba ve svém celku.
2. Pobočné spolky Pionýra samostatně hospodaří s majetkem, který získaly při svém založení a který nabyly v průběhu své činnosti v souladu s obecně závaznými právními předpisy a vnitřními směrnicemi spolku, a to v rozsahu stanoveném těmito stanovami a ve zřizovací listině pobočného spolku. Pobočné spolky Pionýra hospodaří zejména na základě schváleného rozpočtu, zřizují účty u peněžních ústavů, užívají vlastní razítka a tiskopisy. Bližší podrobnosti stanovují vnitřní směrnice spolku.
3. Zdrojem příjmů spolku jsou zejména členské příspěvky, bezúplatná plnění a dědictví, dotace a obdobná plnění (např. grantové prostředky), příjmy od odběratelů služeb (např. účastnické poplatky a vybrané vstupné), výnosy z vlastního majetku a z hospodářské činnosti.
4. Pionýr a jeho pobočné spolky za své závazky vzájemně neručí.
5. Z důvodu zajištění přehledu, zpracování výkazů a výročních zpráv a nutné evidence předkládá každý pobočný spolek prostřednictvím příslušné krajské organizace Pionýra:
 - a) účetní závěrku nebo v případě účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví výkazy o majetku a závazcích a o příjmech a výdajích;

- b) další skutečnosti požadované jiným právním předpisem.
6. Podrobnosti týkající se zpracování a formy předkládaných údajů a rozsahu dalších údajů dle článku IX.5 jsou stanoveny vnitřní směrnicí spolku.
 7. O využití likvidačního zůstatku pobočných spolků rozhoduje ČRP. K tomu si v případě zániku PS či PC vyžádá stanovisko příslušné KOP.
 8. Pokud zanikl pobočný spolek (nebo před 1. 1. 2014 organizační jednotka - PS, PC, KOP - či jiné, v minulosti existující a oprávněné jednat vlastním jménem) bez právního nástupce a dodatečně vyjde najevo majetek, který nebyl v rámci likvidace vypořádán, pak platí, že ode dne zániku organizační jednotky nebo pobočného spolku je vlastníkem Pionýr (hlavní spolek), kterému náleží všechna práva a povinnosti vlastníka. Tím se však Pionýr nestává právním nástupcem zaniklé jednotky a ani neodpovídá za její závazky.
 9. Pionýr a pobočné spolky Pionýra mohou vykonávat podnikatelskou činnost pouze jako činnost vedlejší, pro zajištění podpory své hlavní činnosti.
 10. Hospodářský výsledek po zdanění může být využit pouze k zajištění podpory hlavní činnosti spolku, je nepřípustné rozdělování zisku mezi členy spolku či pobočného spolku, členy jejich orgánů nebo jejich zaměstnance ani osoby jim blízké.

X. KONTROLNÍ ČINNOST

1. Ke kontrole hospodaření a usnesení jsou voleny samostatné kontrolní komise. Předsedům a členům kontrolních komisí se zasílají pozvánky na jednání orgánů spolku (pobočného spolku), v rámci kterého vykonávají svou činnost a mají právo účasti na jednání těchto orgánů spolku.
2. Funkce předsedy nebo člena kontrolní komise je neslučitelná s funkcí člena výkonného orgánu stejné organizační jednotky. Toto omezení platí i pro osoby blízké (ve smyslu § 22 zákona č. 89/2012 Sb.).
3. Člen kontrolního orgánu organizačně vyšší organizační jednotky nesmí vykonávat kontrolní činnost u té organizačně nižší jednotky, kde je registrován jako člen.
4. Pro členství v kontrolní komisi neplatí výjimka dle článku XIII.C.2.c) pro získání kvalifikace.
5. Činnost kontrolních orgánů je upravena vnitřní směrnicí Pionýra.

XI. EVIDENCE ČLENŮ

1. Evidence členů spolku a všech pobočných spolků je prováděna na pobočných spolicích i v rámci Pionýra elektronicky, v Registračním informačním systému Pionýra.
2. Pobočné spolky mohou tuto evidenci vést souběžně v listinné podobě.
3. Zápisy do evidence členů provádí pověřená osoba v souladu s vnitřním předpisem Pionýra, a to elektronickým záznamem v registračním systému a případným písemným záznamem, je-li o takové evidenci na úrovni registrujícího pobočného spolku rozhodnuto.
4. Výmaz z evidence členů provádí pověřená osoba v souladu s vnitřním předpisem Pionýra na základě písemné žádosti člena.
5. Evidence členů je neveřejná a je zpřístupněna k nahlédnutí kontrolním orgánům Pionýra, Rozhodčí komisi Pionýra a orgánům veřejné moci, pokud takové zpřístupnění bude vyžadováno v souladu s obecně platnými právními předpisy.
6. Pro účely archivace zajišťuje Pionýr centrálně opis evidence členů v listinné podobě, a to ve třech vyhotoveních, která jsou ukládána v dokumentaci Pionýra. V této písemné podobě

jsou ukládány pouze základní informace týkající se členství individuálních členů v příslušném kalendářním roce, jejich příslušnost k pobočnému spolku a informace o funkci, kterou příslušná osoba vykonávala, a její kvalifikaci.

7. Přístup k evidenci členů je omezen pouze na osoby, jež mají oprávnění nakládat s osobními údaji. Těmto osobám je evidence přístupná v závislosti na rozsahu jejich oprávnění pouze na členy a pobočné spolky v jejich působnosti.
8. Potvrzení o členství v Pionýru vydá pobočný spolek, u kterého byl člen registrován, po ukončení jeho činnosti příslušná krajská organizace Pionýra, po ukončení její činnosti Pionýr, ten vydává potvrzení i v případě registrace člena přímo na úrovni hlavního spolku. V případě ukončení činnosti Pionýra bude seznam členů v písemné podobě součástí dokumentace předávané do archivu.
9. Potvrzení o ukončení členství a o vyřazení z evidence členů vydává pobočný spolek, u kterého byl člen registrován.

XII. VNITROORGANIZAČNÍ PŘEDPISY

1. Vnitřní směrnici spolku (dále již jen směrnice) se rozumí předpisy (pro všechny členy spolku závazné postupy) vydané příslušnými orgány úrovně celorepublikové, krajské či na PS. Platné vnitřní směrnice spolku, vydané orgány celorepublikové úrovně, jsou zapsány v seznamu (Rejstříku vnitřních předpisů), který je veden Ústředím Pionýra.
2. Zveřejňování směrnic:
 - a) Veškeré vnitřní směrnice a vnitřní předpisy, jakož i důležité výzvy a oznámení, s platností pro všechny organizační jednotky nebo jejich významnou část nebo významný orgán spolku se zveřejňují.
 - b) Zveřejněný dokument platí za doručení všem členům spolku 1. dnem měsíce následujícího po měsíci, ve kterém dojde k jeho zveřejnění ve vnitřním periodiku spolku.
 - c) Ke zveřejnění dochází i sdělením, že vnitřní směrnice či předpis byl vydán, s uvedením, kde se s jeho obsahem lze seznámit.
3. Rejstřík vnitřních předpisů:
 - a) Pro zajištění objektivní informovanosti a dostupnosti vnitřních směrnic a vnitřních předpisů spolku se zřizuje Rejstřík vnitřních předpisů.
 - b) Rejstřík má elektronickou podobu a je přístupný všem členům spolku.
 - c) Podrobnosti může stanovit vnitřní směrnice spolku.
4. Obdobným způsobem řeší zveřejňování směrnic a předpisů pobočné spolky (KOP, PS a PC). Ve svém jednácím řádu stanoví přesný postup pro zveřejňování.

XIII. SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

1. Veškerá činnost uskutečňovaná členy spolku, pobočnými spolky a pionýrskými pracovníky v rámci spolku, musí být v souladu se Stanovami Pionýra a Programem Pionýra.
2. Na zajištění činnosti spolku se mohou podílet i zaměstnanci spolku, zaměstnanci jeho pobočných spolků a dobrovolníci, tj. osoby, které nejsou ani členem spolku, ani zaměstnancem spolku a vyvíjejí činnost ve prospěch spolku bez nároku na odměnu.
3. V rámci spolku mohou vznikat regionální a zájmové celky.

4. Hlavní ani pobočný spolek nesmí uskutečňovat jakoukoli činnost směřující ke vzniku individuálního členství vlastních registrovaných členů, ani jiných osob, v jiném zapsaném spolku nebo politické straně.
5. Člen kolektivního orgánu, který je nadán více hlasy, na základě rozsahu svého mandátu nebo plné moci, nakládá se všemi hlasy jednotně.
6. Vedlejší hospodářská činnost může být uskutečňována buď jako činnost podnikatelská na základě podnikatelského oprávnění, nebo jako jiná výdělečná činnost, která není podnikáním. Tyto činnosti lze uskutečňovat jen tehdy, pokud činnost slouží k podpoře hlavní činnosti, nebo spočívají v hospodárném využití spolkového majetku, přičemž vždy musí být prováděny v souladu s právním řádem ČR.
7. O rozsahu a způsobu provádění vedlejší hospodářské činnosti Pionýra rozhoduje VV ČRP.
8. O rozsahu a způsobu vedlejší hospodářské činnosti pobočného spolku rozhoduje výkonný orgán pobočného spolku. V případě vedlejší hospodářské činnosti na základě podnikatelského oprávnění,
 - a) rozhodnutí nabývá účinnosti jeho schválením VV ČRP. Ten rozhodnutí schválí, pokud pobočný spolek osvědčí dostatečnou kapacitu (zejména materiální a peněžní zdroje) a odbornou způsobilost osoby odpovědné za uskutečňování této podnikatelské činnosti.
 - b) Na základě rozhodnutí VV ČRP je rozšířena zřizovací listina pobočného spolku, která se současně pobočnému spolku v novém znění vydá.
 - c) Pobočný spolek je pak povinen do 10 dnů ode dne převzetí podnikatelského oprávnění jeho ověřenou kopií doručit do sídla hlavního spolku pro zápis tohoto oprávnění do příslušného rejstříku.

A. Pro pobočné spolky

1. Hlavní spolek podává návrhy na zápis pobočných spolků do spolkového rejstříku, zápis změn zapsaných údajů jednotlivých pobočných spolků do spolkového rejstříku a na výmaz pobočných spolků ze spolkového rejstříku. Hlavní spolek rovněž vkládá do příslušné sbírky listin spolkového rejstříku dokumenty pobočných spolků. Pobočný spolek vzniká dnem zápisu do spolkového rejstříku a zaniká dnem výmazu. Pobočné spolky, vzniklé před účinností zák. 304/2013 Sb. O veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, mají den svého vzniku vyznačen v zakládací listině.
2. Každý pobočný spolek Pionýra má způsobilost mít práva a povinnosti a nabývat je (právní osobnost), pokud při jeho zřízení není stanoveno jinak, s těmito omezeními:
 - a) Nesmí nakládat (*zcizovat, zatěžovat, dlouhodobě pronajímat atp.*) s nemovitým majetkem subjektu bez předchozího souhlasu Pionýra (hlavního spolku).
 - b) Nesmí zcizovat movitý majetek, činící více než 10 % jeho majetku, za cenu nižší než obvyklou, bez předchozího souhlasu Pionýra (hlavního spolku). Pokud se cena obvyklá určit nedá nebo se dá určit jen s nadměrnými obtížemi, vychází se z pořizovací ceny a uplatněných odpisů. Podrobnosti stanovuje vnitřní předpis.
 - c) Nesmí poskytovat bezúplatná plnění v hodnotě více než 10% svého majetku dalším subjektům bez předchozího souhlasu Pionýra (hlavního spolku).Tato omezení mohou být vymezena jinak (zúžena nebo rozšířena) při zřízení pobočného spolku.
3. Pobočný spolek není oprávněn nakládat, vyjma užití pro vlastní činnost, s jednotlivými prvky spolku dle článku IV., zejména uzavírat ohledně těchto jednotlivých prvků licenční a jiné

- smlouvy opravňující k jejich užití či udělovat jinou formu souhlasu k jejich užití. To platí, i pokud je jednotící prvek chráněn jako nehmotný statek (např. ochranná známka).
4. Pobočný spolek se může stát individuálním členem jiného zapsaného spolku (na základě svazového principu nebo kolektivního členství), je-li to v souladu s cíli a principy činnosti Pionýra.
 5. Pobočný spolek může být zrušen s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li jeho veškerý majetek na právního nástupce v rámci Pionýra. Podrobnosti stanoví vnitřní směrnice spolku.
 6. Pobočné spolky prokazují každoročně vždy k 28. únoru, že splňují podmínky pro existenci pobočného spolku. Pionýrské skupiny a pionýrská centra předkládají povinnou dokumentaci cestou krajských organizací Pionýra, přičemž termín pro doložení veškeré dokumentace na KOP je stanoven na 31. ledna. Náhradní termín se stanovuje s lhůtou 30 dnů od výzvy s tím, že odeslání výzvy musí proběhnout nejpozději do 15 dnů po stanoveném termínu předání. Obdobně postupují odpovědné statutární orgány i v případě, že doložená dokumentace vykazuje závažné vady s tím, že lhůta pro odeslání výzvy se prodlužuje na 60 dnů v případě podkladů dle článku IX.5.
 7. Každoročně do 31. 5. předkládají pobočné spolky podklady stanovené v článku IX.5. Pionýrské skupiny a pionýrská centra předkládají povinnou dokumentaci cestou KOP, přičemž termín pro doložení této dokumentace si KOP stanovuje tak, aby dostála svým kontrolním povinnostem.
 8. Pokud pobočné spolky ani v náhradním termínu, stanoveném výzvou statutárního orgánu Pionýra u KOP, nebo statutárního orgánu KOP u ostatních pobočných spolků, požadovanou dokumentaci v úplném rozsahu nedoloží, má se za to, že orgány pobočného spolku nejsou schopny řádně naplňovat výkon svých povinností, a pobočnému spolku je stanoven správce v nečinnosti. V případě PS nebo PC se jím automaticky stává předseda příslušné KOP, v případě KOP se jím stává předseda Pionýra.

B. Pro orgány spolku a pobočných spolků

1. Usnesení orgánů Pionýra a pobočných spolků jsou platná a účinná, nestanoví-li orgán účinnost v termínu pozdějším, ihned po jejich řádném přijetí a zveřejnění v souladu s jednací řádem příslušného orgánu.
2. Pokud je podle stanov rozhodující pro určení jakékoli skutečnosti (např. počet delegátů) počet registrovaných členů spolku nebo registrovaných členů pobočného spolku, pak je dnem rozhodným pro určení tohoto počtu 31. 12. předcházejícího roku, pokud není výslovně stanoveno jinak.
3. Kolektivní orgány a pracovní orgány Pionýra a jeho pobočných spolků:
 - a) Jsou schopny se usnášet, je-li na zasedání přítomna nebo na základě plné moci zastoupena nadpoloviční většina členů orgánu oprávněných hlasovat, v případě schůze formou delegátů musí být přítomni delegáti disponující nadpoloviční většinou hlasů.
 - b) Rozhodují veřejným hlasováním, které se provádí, pokud ten který orgán nerozhodne o tajném hlasování, přičemž usnesení je přijato - mimo stanovami či zákonem daných výjimek - nadpoloviční většinou přítomných hlasů rozhodujících.
 - c) Mohou v případě potřeby rozhodovat i písemnou formou (korespondenčně) nebo s použitím technických prostředků (např. e-mail). Podrobnosti mohou stanovit příslušné jednací řády, zásady dle bodů a) a b) však musí být dodrženy.

- d) V případě, že rada či shromáždění delegátů není usnášeníschopná, svolavatel svolá náhradní jednání ve lhůtě do 15 dní. Náhradní jednání se musí sejít nejpozději do 6 týdnů od původního termínu a může jednat jen o záležitostech zařazených na pořad předchozího jednání. Usnesení jsou platná za účasti libovolného počtu členů orgánu či delegátů.
 - e) Podrobnosti svolávání, organizace a průběhu jednání mohou upravit jednací řády orgánu či pobočného spolku.
4. Rady mohou zvolit více delegátů pro shromáždění delegátů, nejvýše však do počtu hlasů, na které má pobočný spolek nárok, přičemž pokud jich zvolí méně, určí každému počet hlasů, kterými disponuje, do celkového nároku subjektu.

C. Pro funkcionáře spolku

1. Každý oddílový vedoucí, zástupce oddílového vedoucího, vedoucí družiny a instruktor musí, pokud nejsou stanovami stanoveny další podmínky, před jmenováním písemně prohlásit, že souhlasí se jmenováním a že je mu znám obsah práv a povinností, které mu jmenováním vzniknou. Musí být členem spolku a mít kvalifikaci stanovenou vnitřní směrnicí spolku (dosáhnout stanoveného stupně vzdělání podle systému určeného vnitřní směrnicí spolku). Současně musí oddílový vedoucí a zástupce oddílového vedoucího dosáhnout nejpozději v den jmenování do funkce věku 18 let, vedoucí družiny a instruktor věku 15 let.
2. Osoby zvolené nebo jmenované k vykonávání funkcí voleného orgánu nebo člena kolektivního orgánu nebo pracovního orgánu musí, pokud nejsou stanovami požadovány další podmínky:
 - a) být členy spolku;
 - b) před volbou nebo jmenováním písemně prohlásit, že souhlasí s volbou nebo jmenováním a že je jim znám obsah práv a povinností, které jim volbou nebo jmenováním vzniknou, že nejsou v úpadku ve smyslu platné právní úpravy, nebo jsou-li v úpadku, tuto skutečnost v prohlášení uvedou;
 - c) být starší 15 let u členů volených kolektivních orgánů, jinak musí být starší 18 let, není-li těmito stanovami nebo obecně závaznou právní normou stanoveno jinak. Kvalifikaci stanovenou vnitřní směrnicí spolku pro tu kterou funkci si doplní nejpozději do roka od prvního zahájení výkonu funkce. Volený delegát na všech úrovních je posuzován jako člen kolektivního orgánu.
3. Osoby ve spolku (či pobočném spolku) zvolené do funkce statutárního orgánu, hospodáře nebo ekonoma a prvního místopředsedy Pionýra a dále všichni členové rozhodčí a kontrolních komisí, včetně předsedů a místopředsedů, musí být bezúhonné. Za bezúhonné se pro účely těchto stanov nepovažuje ten, kdo byl pravomocně odsouzen pro úmyslný trestný čin, trestný čin hospodářský a proti majetku, pokud se na něho nehledí, jako by nebyl odsouzen.
4. Funkční období jmenovaných a volených funkcionářů pionýrských skupin a pionýrských center není časově omezeno, pokud jmenující nebo volící orgán před volbou či jmenováním takové omezení nestanoví. Funkční období ostatních volených orgánů činí nejdéle 5 let. Výkon funkce však nezanikne do zvolení funkcionáře nového.

D. Pro zánik funkce

1. Každý funkcionář může ze své funkce odstoupit, musí však své odstoupení písemně oznámit a výkon jeho funkce končí uplynutím 2 měsíců od doručení oznámení. Výkon funkce rovněž

končí dnem zániku členství funkcionáře ve spolku, odvoláním z funkce nebo volbou nebo jmenováním do funkce doposud zastávané jinou osobou nebo opětovnou volbou stejné osoby. Orgán, který provedl volbu nebo jmenování, může stanovit i pozdější datum započetí výkonu funkce. K témuž dni zanikne výkon funkce osoby, která doposud tuto funkci zastávala.

2. V případě zániku funkce předsedy kontrolní komise (kontrolní komise KOP nebo Pionýra), přechází výkon funkce předsedy na místopředsedu kontrolní komise.
3. Odstupuje-li ze své funkce statutární orgán pobočného spolku, je povinen své odstoupení písemně oznámit pobočnému spolku, vůči kterému odstoupení činí, a hlavnímu spolku cestou Ústředí Pionýra.

E. Pro zánik pobočných spolků

1. Pobočné spolky Pionýra mohou zanikat s likvidací nebo bez likvidace. Zánik pobočného spolku probíhá vždy v souladu s občanským zákoníkem.
2. Zánik bez likvidace je možný:
 - a) sloučením s jiným pobočným spolkem Pionýra nebo s hlavním spolkem. Pobočný spolek, se kterým je zanikající slučován, se stává právním nástupcem zaniklého,
 - b) rozdělením původního pobočného spolku, přičemž:
 - i) ze závazků vzniklých do dne zániku pobočného spolku rozdělením, jsou pobočné spolky přeměnou vzniklé zavázány společně a nerozdílně,
 - ii) v rozsahu, v jakém na takový závazek bylo pobočným spolkem plněno, se přeměnou vzniklé pobočné spolky vypořádají tak, že pobočný spolek, který plnil, má právo na náhradu za poskytnuté plnění po pobočném spolku (spolcích), do jehož (jejíchž) jmění závazek náležel,
 - iii) byl-li závazek společný více pobočným spolkům přeměnou vzniklých nebo byl-li přeměnou opomenut, vypořádají se v poměru, v jakém jim připadlo jmění přeměnou zaniklého spolku.
3. Vnitřní směrnice hlavního spolku stanoví závazný postup zániku pobočného spolku přeměnou (§ 219 OZ) podle předchozího odst. 2 písm. a), b).
4. Při zrušení pobočného spolku s likvidací se postupuje podle občanského zákoníku s tím, že:
 - a) Likvidátor nemusí být členem spolku.
 - b) Likvidátorem se vždy jmenuje osoba, která byla posledním statutárním orgánem pobočného spolku, ledaže jsou zde skutečnosti, které by vylučovaly řádné plnění povinností likvidátora. Není-li ji možné jmenovat likvidátorem, pak se jím jmenuje poslední hospodář nebo ekonom pobočného spolku, ledaže jsou zde skutečnosti, které by vylučovaly řádné plnění povinností likvidátora. Každý z nich je povinen funkci vykonávat a tato povinnost nezaniká ani ukončením členství ve spolku. Není-li možné jmenování ani jednoho z nich, lze jmenovat likvidátorem jinou osobu. Podrobnosti řeší vnitřní směrnice spolku.
 - c) Likvidátor může být zproštěn funkce na vlastní žádost jen tehdy, pokud prokáže jednak, že jsou zde objektivní skutečnosti, které mu brání v řádném plnění povinností likvidátora, jednak že plnil své povinnosti likvidátora řádně a včas.
 - d) Likvidaci je likvidátor povinen ukončit do jednoho roku ode dne vstupu pobočného spolku do likvidace. Ze závažných důvodů může být tato lhůta Českou radou Pionýra prodloužena.

- e) O naložení s likvidačním zůstatkem rozhoduje Česká rada Pionýra s přihlédnutím k návrhu likvidátora, a to vždy tak, aby likvidační zůstatek byl využit pro zajištění hlavní veřejně prospěšné činnosti spolku.

F. Pro ochranu pobočných spolků ohrožených nečinností

1. Pokud pobočný spolek nejméně po dobu tří měsíců nevyvíjí činnost (pobočný spolek v nečinnosti), jmenuje VV ČRP správce pobočného spolku, přičemž okamžikem jmenování se stává statutárním orgánem tohoto pobočného spolku. Zároveň je ukončen výkon funkce všech dosavadních orgánů pobočného spolku a jejich práva a povinnosti přechází na správce.
2. Pobočný spolek nevyvíjí činnost zejména pokud:
 - a) nezajišťuje organizačně a ekonomicky svoji činnost vyplývající ze zřizovací listiny pobočného spolku, vnitřních předpisů Pionýra a obecně platných právních předpisů, které se k této činnosti vztahují, nebo
 - b) nemá obsazeny funkce v rozsahu stanoveném těmito stanovami nebo je průkazné, že tyto orgány nevykonávají svoji působnost v rozsahu stanoveném vnitřními předpisy Pionýra a obecně platnými právními předpisy, nebo
 - c) není schopen prokázat volbu některého ze svých orgánů nebo jsou důvodné pochybnosti o souladu této volby s těmito stanovami nebo se zákonem, nebo
 - d) pokud tak určují tyto stanovami.
3. Návrh na rozhodnutí o jmenování správce je oprávněn podat kterýkoli člen spolku, registrovaný u pobočného spolku v nečinnosti, dále kterýkoli člen územně příslušné krajské rady Pionýra nebo kterýkoli člen ČRP. Rozhodnutí se zasílá poslednímu známému statutárnímu orgánu pobočného spolku, poslednímu známému hospodáři-ekonomovi a známým vedoucím oddílů a klubů, které pobočný spolek naposledy registroval. VV ČRP rozhoduje o změně správce a o jeho odvolání. Pokud je dočasnou správou odstraněna příčina, pro kterou byl správce jmenován, odvolá VV ČRP správce a rozhodne o ukončení dočasné správy.
4. Proti rozhodnutí o jmenování správce mohou osoby, které jsou oprávněny k podání návrhu, podat odvolání (podá-li odvolání více osob, projednávají se všechna odvolání ve společném řízení). Odvolání nemá odkladný účinek. Pozdějším zrušením rozhodnutí není dotčena platnost úkonů vykonaných správcem jménem pobočného spolku.
5. Správce musí být fyzickou osobou a je pionýrským pracovníkem ve smyslu článku V.4.b):
 - a) Musí být starší 18 let a mít odpovídající kvalifikační předpoklady.
 - b) Odpovídá za škodu, která vznikne porušením jeho povinností.
 - c) Má právo na náhradu nutných a účelně vynaložených nákladů, které mu vzniknou a které vynaložil při plnění povinností správce. Na to mu může být poskytnuta záloha. Náklady spojené s činností správce nese pobočný spolek v nečinnosti. Podrobnosti stanoví vnitřní předpis spolku.
 - d) Má právo požadovat vydání dokumentace a majetku jím spravovaného pobočného spolku v nečinnosti. Členové rady pobočného spolku, výkonného orgánu pobočného spolku, jeho hospodář nebo ekonom a členové kontrolní komise pobočného spolku a každý, kdo má v držení, jsou povinni správci vydat veškerou dokumentaci (tj. písemnosti a doklady) a majetek pobočného spolku.
6. Správce je povinen:

- a) vykonávat svou funkci s odbornou péčí;
- b) shromáždit dostupnou a známou dokumentaci a známý majetek pobočného spolku;
- c) podávat o své činnosti nejméně jednou za měsíc zprávu Výkonnému výboru ČRP;
- d) postupovat v souladu s právním řádem ČR, těmito stanovami a vnitřními předpisy spolku;
- e) do šesti měsíců ode dne ustanovení do funkce:
 - i) svolat jednání rady pobočného spolku, učinit vše, co je nutné k obnově činnosti pobočného spolku a zařídit novou volbu jeho orgánů. V případě obnovy činnosti pobočného spolku předá správce statutárnímu orgánu pobočného spolku veškerou dokumentaci (tj. písemnosti a doklady) a majetek, které převzal. Pokud se obnova činnosti nepodaří, pak
 - ii) navrhnout VV ČRP rozhodnutí o zrušení pobočného spolku a způsob zrušení.

G. Kooptace členů volených orgánů

1. Pokud některému z členů volených kolektivních orgánů uvedených v odst. 3. zanikne výkon funkce, může dotčený orgán, pokud počet jeho členů neklesl pod 50 %, na nejbližším zasedání kooptovat nového člena nebo členy a tuto kooptaci poté předkládá ke schválení nejbližšímu zasedání orgánu, který orgán zvolil. V případě orgánů volených Výročním zasedáním Pionýra přísluší schválení kooptace České radě Pionýra.
2. Nepotvrzení kooptace se nedotýká platnosti rozhodnutí orgánem přijatých v době, kdy jeho členem byla kooptovaná osoba, jejíž kooptace nebyla potvrzena.
3. Kooptace podle toho článku je možná pouze u:
 - a) vedení pionýrské skupiny;
 - b) výkonných výborů všech stupňů;
 - c) kontrolních komisí všech stupňů;
 - d) Rozhodčí komise Pionýra.

XIV. NALOŽENÍ S LIKVIDAČNÍM ZŮSTATKEM

V případě ukončení činnosti Pionýra nabídne likvidátor zbylý likvidační zůstatek jiné veřejně prospěšné právnické osobě s obdobným účelem hlavní činnosti, jako je hlavní činnost Pionýra.

XV. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Stanovy Pionýra mohou být změněny nebo zrušeny jen nejvyšším orgánem Pionýra. Omezení práv nebo rozšíření povinností člena spolku lze upravit ve stanovách jen se souhlasem více jak 2/3 přítomných delegátů Výročního zasedání Pionýra. V případě, že se schválený dokument Pionýra dostane do rozporu s dalšími nově schválenými obecně závaznými právními předpisy, provede potřebné změny ČRP. Organizační jednotky Pionýra informuje do 30 dnů. Nejvyšší orgán Pionýra je potvrdí dodatečně.

XVI. PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

1. Pionýrské skupiny registrované na územně nepříslušných KOP se považují za příslušné k té KOP, na které jsou v okamžiku skončení jednání IX. VZ Pionýra registrovány.
2. Správci pobočných spolků v nečinnosti (dle článku XIII. F.), jmenovaní před účinností těchto stanov, se považují za jmenované dle těchto stanov.

Pionýr, z. s.
Stanovy Pionýra
(schválené IX. výročním zasedáním Pionýra, 12. 11. 2016 v Pardubicích)

s. 25/25

3. Členové České rady Pionýra, zvolení před účinností těchto stanov, se mají za zvolené dle těchto stanov.
4. Tyto stanovy vstupují v platnost okamžikem jejich schválení IX. výročním zasedáním Pionýra a nabývají účinnosti dnem 1. 1. 2017.

Osvědčuji, že tyto stanovy obsahují úplné znění stanov spolku shora označeného, ve znění schváleném na IX. výročním zasedání Pionýra, které se konalo 12. listopadu 2016.

V Praze 29. listopadu 2016

Mgr. Martin Bělohávek
předseda Pionýra
statutární orgán

Mgr. Irena Černá
vedoucí sekretariátu
Ústředí Pionýra

Zdroj: Veřejný rejstřík a Sběrka listin. *JUSTICE.CZ*. [online] [cit. 23. 2. 2019]
<<https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=47627424&subjektId=737504&spis=322730>>

8.3 Příloha č. 3: Úplný výpis ze spolkového rejstříku spolku Pionýr, z. s.

Tento výpis z veřejných rejstříků elektronicky podepsal "MĚSTSKÝ SOUD V PRAZE [IČ 00215660]" dne 23.2.2019 v 22:29:48.
EPVid:H8pQzkLgpvvq5Nz8klAqBw

Úplný výpis

ze spolkového rejstříku, vedeného
Městským soudem v Praze
oddíl L, vložka 826

Tento výpis je Částečný výpis, který zobrazuje počet pobočných spolků.

Datum zápisu:	1. ledna 2014	
Datum vzniku:	4. července 1990	
		zapsáno 1. ledna 2014
Spisová značka:	L 826 vedená u Městského soudu v Praze	
		zapsáno 1. ledna 2014
Název:	Pionýr, z. s.	
		zapsáno 1. ledna 2014
Sídlo:	Senovážné náměstí 977/24, Nové Město, 110 00 Praha	
		zapsáno 1. ledna 2014
Identifikační číslo:	004 99 161	
		zapsáno 1. ledna 2014
Právní forma:	Spolek	
		zapsáno 1. ledna 2014
Název nejvyššího orgánu:	Výroční zasedání Pionýra	
		zapsáno 30. května 2014
Statutární orgán:		
předseda:	<u>Mgr. MARTIN BĚLOHLÁVEK, dat. nar. 6. dubna 1963</u> <u>Svídnická 509/8, Troja, 181 00 Praha 8</u> <u>Den vzniku funkce: 23. listopadu 2013</u> <u>Den zániku funkce: 12. listopadu 2016</u>	
		zapsáno 30. května 2014 vymazáno 15. února 2017
Předseda Pionýra:	Mgr. MARTIN BĚLOHLÁVEK, dat. nar. 6. dubna 1963 Svídnická 509/8, Troja, 181 00 Praha 8 Den vzniku funkce: 12. listopadu 2016	
		zapsáno 15. února 2017
Způsob jednání:	Je oprávněn jednat jménem Pionýra, z. s. ve všech záležitostech.	
		zapsáno 15. února 2017
Pobočný spolek:	Počet záznamů: 1028	

8.4 Příloha č. 4: Dotazník

Spolky na území České republiky

Ve všech otázkách lze označit jednu možnost.

1. Jak dlouho spolek působí?

- 5 až 14 let
- 15 až 30 let
- více než 30 let

2. Kolik členů spolek má?

- méně než 50 členů
- 51 až 200 členů
- 201 až 500 členů
- více než 500 členů

3. Má spolek pobočné spolky?

- Ano *Přeskočte na otázku 4.*
- Ne *Přeskočte na otázku 5.*

4. Pobočné spolky jsou členěny:

- územně
- tematicky
- jinak

5. Vnímáte současnou právní úpravu spolků dostačující?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

6. Potřebovali jste odbornou právní pomoc při přeměně na spolek?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

7. Způsobila přeměna na spolek zvýšení nákladů?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

8. Uvažovali jste nebo uvažujete o transformaci na ústav nebo sociální družstvo?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

9. Museli jste provést nějaké změny ve stanovách?

- ano, udělali jsme kompletní revizi stanov
- ano, bylo potřeba je doplnit
- ne, nebylo potřeba nic doplňovat

10. Jak jste provedli změnu názvu spolku?

- nové jméno spolku s dodatkem
- k dřívějšímu názvu pouze přidáním slova "spolek"
- k dřívějšímu názvu pouze přidáním slov "zapsaný spolek"
- k dřívějšímu názvu pouze přidáním zkratky "z. s."

11. Ovlivnila nová právní úprava členství ve spolku členskou základnu spolku?

- ne, neovlivnila
- ano, členská základna se snížila
- ano, členská základna se zvýšila

12. Vnímáte transparentnost spolkového rejstříku příznivě?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

13. Pomohla vám transparentnost spolkového rejstříku k lepší spolupráci se sponzory?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano

14. Vedete tzv. "podvojný účetnictví", i když byste mohli vést jednoduché účetnictví?

- ano, vedeme "podvojný účetnictví", i když bychom nemuseli *Přeskočte na otázku 15.*
- ne, vedeme jednoduché účetnictví *Přestaňte tento formulář vyplňovat.*
- ne, musíme vést "podvojný účetnictví" *Přestaňte tento formulář vyplňovat.*

15. Pokud vedete "podvojný účetnictví", aniž byste museli, je to z důvodu čerpání dotací a nadačních příspěvků?

- spíše ne
- určitě ne
- spíše ano
- určitě ano